RADU TEODORESCU

CUM SĂ REZISTĂM ÎN FAȚA SMINTELILOR

Cugir 2022

CUPRINS

INTRODUCERE

„Iar cine va sminti pe unul dintr-aceştia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară şi să fie afundat în adâncul mării. Vai lumii, din pricina smintelilor! Că smintelile trebuie să vină, dar vai omului aceluia prin care vine sminteala."
(Matei 18, 6-7)

Citatul de mai sus din Evanghelia Sfântului Matei este unul care vorbeşte despre când de grav este păcatul smintelii. Smintelile vin peste noi de multe ori cu o forţă şi o putere ieşită din comun. Dacă nu suntem pregătiţi să le întâmpinăm adevărul este că vom avea multe de suferit de pe urma lor. Iisus am văzut mai sus că a fost conştient de cei care produc sminteală. Trebuie să ştim că sunt mai multe tipuri de sminteală. Aceasta fiindcă sminteala este un lucru care ne face să ne dăm seama de propriile vulnerabilităţi. Sunt sminteli mari şi sminteli mici dar la fel de bine trebuie să ştim că ceea ce este cel mai important de realizat este că sunt

- sminteli care au loc în biserică
- şi sminteli externe sau laice în care nu este implicată biserica.

Smintelile vin asupra noastră şi de ce să nu recunoaştem că de mai multe ori suntem nepregătiţi să le întâmpinăm. În această carte vom vorbii mai multe despre smintelile cu caracter religios sau mai bine spus despre smintelile care au loc în biserică. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că am ajuns să trăim într-un climat media în care smintelile sunt înştiinţate cu o viteză extrem de mare. În mas media din zilele noastre putem să vedem că se vorbeşte din ce în ce mai mult de persoane smintite. Fie că este vorba

- de un episcop cu înclinaţii homosexuale,
- un preot cu predispoziţii pedofile,
- simonie
- sau nepotism

adevărul este că sunt o formă sau alta sminteala vine la noi. Ce este de făcut? Este bine să ştim că smintelile sunt:

- probe de rezistenţă,
- încercări,
- ispite,
- şi crize

pe care Dumnezeu le lasă peste noi cu un anumit scop. Noi trebuie să le depăşim. Sfântul Paisie Aghioritul spunea: "dacă, într-adevăr, am simți că toți oamenii suntem frați, ne-ar durea pentru cei ce trăiesc în păcat și nu ne-ar sminti viața lor păcătoasă, ci ne-am ruga pentru ei. Iar dacă ne smintim, răul se află în noi, nu este în afară."[1]

Sminteală este un cuvânt de origine slavonă care denotă ceva stricat şi corupt.[2] Ceea ce se poate vedea este că în lumea noastră este aproape imposibil să nu ajungem să dăm de sminteli. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că smintelile vin peste noi sub o formă sau alta. Sunt sminteli mai mici şi sunt sminteli mai mari şi mult mai grave. Ceea ce trebuie să ştim este că dacă trăim într-un mediu viciat nu vom avea cum să ne sustragem smintelilor care vor ajunge să ne contamineze şi pe noi. "Dacă omul trăieşte în atmosfera mulţimii duhurilor răutăţii care sunt sub ceruri, în mijlocul smintelilor, al unor exemple grave de necredinţă şi de dezmăţ, într-o atmosferă de patimi omeneşti neînfrânate, dacă trăieşte într-o atmosferă de prostie şi de vulgaritate, această atmosferă nu are cum să nu-i molipsească sufletul. El respiră zi de zi acest aer otrăvit, unde mișună duhurile răutății care sunt sub ceruri. Și se molipsește nefericitul suflet, și se face el însuși locuință a dracilor."[3]

Prin urmare ne dăm seama că sminteala este de cele mai multe ori nu numai lucrarea oamenilor din jurul nostru ci la fel de bine lucrarea diavolilor. Sfinţii părinţi ai creştinismului ortodox vorbesc cât se poate de clar de o lucrare a diavolilor care ajung să ne facă mult rău şi care vor să ne facă să nu mai ştim care este calea:

- adevărată,
- dreaptă,
- bună,
- ortodoxă
- şi firească

---

[1] Cuviosul Paisie Aghioritul, *Trezire duhovnicească, Cuvinte duhovnicești* vol. II, (Editura Evanghelismos, București, 2003), pp. 64-65.
[2] Termenul de sminteală vine din slavonul *sămensti, sămenton.*
[3] Dr. Dmitri Aleksandrovici Avdeev, *Când sufletul este bolnav,* (Editura Sophia, București, 2005), p. 25.

pe care trebuie să mergem pentru a ajunge să ne câştigăm mântuirea. Prin urmare această carte se vrea să fie una de rezistenţă. De ce spune că este o carte de rezistenţă? Este o carte de rezistenţă fiindcă trebuie să ştim că în cele mai multe situaţii nu avem cum să ne ferim de sminteli fiindcă ele de cele mai multe ori vin peste noi neanunţate. Prin urmare trebuie să ştim că trebuie să ne găsim mai multe modalităţi prin care să ajungem să evităm smintelile şi să le supravieţuim.

La fel de bine trebuie să ştim că sunt

- sminteli directe
- şi sminteli indirecte.

Care este diferenţa dintre ele? Smintelile directe sunt făcute intenţionat. Sunt oameni care au ajuns la un asemenea grad de răutate demonică încât ajung să ne facă să ne smintim în mod voit. Evident că sunt şi sminteli care nu sunt făcute voit. Despre aceste sminteli indirecte vorbea şi părintele Vichentie Mălău: "vorbirea, glumele și râsul în biserică sunt păcate contra Sfântului Duh, adică contra puterii dumnezeiești, căci prin acestea se disprețuiește sfințenia bisericii și se dă prilej de sminteală publicului. Ba, ceva mai mult, aceste urâciuni au devenit astăzi un obicei nedespărțit de biserică și de credincioșii săi."[4]

Ceea ce trebuie să ştim este că este posibil la un anumit nivel ca însuşi noi să ajungem să fim sminteală. De ce un astfel de lucru? Fiindcă suntem persoane care suntem slabe în credinţă şi îi putem smintii pe cei din jurul nostru la un moment dat prin comportamentul şi atitudinea noastră. Acest lucru nu înseamnă că trebuie să fim indulgenţi cu cei care smintesc. De ce? Fiindcă trebuie să ştim că trebuie să fim unii care să ajungem să ne dăm seama că sminteala este un lucru care nu este prevăzut în viaţa din jur.

Smintelile vin asupra noastră însă noi dacă suntem ancoraţi în credinţa în Hristos nu ne vom împiedica de ele. Iată de ce am ales să punem în faţa cititorului ca un fel de manual care să îl ajute să treacă cu bine peste sminteli. Este cu adevărat un lucru problematic să ajungi să vezi cum oameni pe care îi considerai

- drepţi,
- buni,
- frumoşi
- şi duhovnicesc

ajung să îţi trădeze aşteptările.

Iată ce spunea în acest sens Arhiepiscopul Iustinian Chira: "pentru un om matur din punct de vedere sufletesc, al credinţei, sănătos psihic, ori este îmbrăcat omul, ori nu este îmbrăcat, nu se sminteşte, nu vede partea negativă. Este aşa de frumos omul şi îmbrăcat şi dezbrăcat. Numai în starea în care ne găsim noi, în starea de decadenţă morală ne smintim când vedem trupul gol."[5]

Prin urmare mai înainte de a judeca un om pentru că ne sminteşte trebuie să ne dăm seama dacă el face acest lucru conştient sau inconştient. Aceasta fiindcă sunt şi cazuri în care cineva ajunge să smintească în mod inconştient. La fel de bine trebuie să ne dăm seama că noi creştinii ortodocşi ştim că există diavol şi că el poate lucra şi prin oameni. Această lucrare a diavolului trebuie să ştim că este una care ajunge să ne facă să fim unii care să nu mai voim să avem nimic de a face cu dreapta credinţă creştin ortodoxă.

În nici un fel nu trebuie să credem că smintitorii sunt singuri când fac mari sminteli în Biserică. Ei sunt de multe ori sunt influenţa demonilor şi le fac lucrarea. Ei bine noi creştinii ortodocşi în această situaţie putem să ne dăm seama de răutatea demonilor şi de ce pe bună dreptate Dumnezeu i-a trimis în iad.

Părintele Arsenie Boca spunea: *„dar dormind oamenii a venit vrăjmaşul lor şi a semănat zâzanii (neghină) în ţarina cu grâu şi s-a dus*” (Matei 13, 25) – (zâzanii – sminteli – în ţarină).

În ţarina lumii va fi sminteală când faptele noastre nu corespund poruncii. „Aşa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca văzând ei faptele voastre cele bune să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri” (Matei 5, 16). Dar sminteala cea mai mare va fi când se propovăduieşte inexistenţa lui Dumnezeu. [...]

În judecata faptelor altuia se întâmplă iarăşi o mulţime de sminteli.

Sunt mulţi ochi de scos care decât să vadă rău (unde nu e) mai bine le-ar fi să fie orbi. De aceea le-a zis Dumnezeu: *„a Mea este judecata, iar voi nu judecaţi!*” (Matei 7, 1).

De pildă, o mulţime de fapte dumnezeieşti şi cuvinte ale lui Iisus au fost sminteală în Israel.

Sminteala e o judecată superficială pentru că ignoră principiile. Dacă ai şti principiile ai fi curat şi nu te-ai sminti. Sminteala din ale sale grăieşte. De fapt cel ce se sminteşte, fără de voie se mărturiseşte.”[6]

---

[4] Arhimandrit Ioanichie Bălan, *Patericul românesc*, (Editura Mănăstirea Sihăstria, Neamț, 2005), p. 572.

[5] Arhiepiscopul Iustinian Chira, *Convorbiri în amurg*, (Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2006), pp. 149-150.

[6] *Din învăţăturile Părintelui Arsenie Boca – Despre durerile oamenilor,* vol. 5, (Editura „Credinţa strămoşească”, 2006), pp. 59-60.

Oamenii care smintesc trebuie să ştim că sunt persoane ale răului şi care vor să facă rău în jurul lor. Ei sunt fără de frică de Dumnezeu şi sunt unii care merg pe calea lor proprie. În acest sens smintitorii sunt mai mult de plâns fiindcă au ajung la un grad de depravare extrem de mare. Ei sunt unii care cred că de fapt răul este mai puternic decât binele şi pentru aceasta ajung să îl propovăduiască. Ei bine noi nu trebuie să ne lăsăm prinşi în această cursă şi trebuie să ajungem să ne debarasăm de ea. Ceea ce voim să arătăm în aceste pagini este că la fel cum atunci când o ţară este invadată de duşmani ea trebuie să reziste acestei invazii dacă vrea să mai existe la fel de bine şi noi creştinii ortodocşi când ajungem să dăm de sminteli trebuie să ne facem un plan de rezistenţă care să ne facă să nu fim afectaţi de sminteală. Gânditorul Cătălin Prisăcaru spunea că „în toate accepțiunile, sminteala este o ieșire din normele valide de funcționare, un defect, o stricăciune. La cronicari, registrul este mai degrabă cel al beteşugului trupesc cauzat mecanic. Biblia pare să plaseze sminteala în registru psihologic (chiar psihiatric)."[7]

Doi pedagogi s-au întâlnit într-o zi şi discutau.

- Şi ce mai faci?
- Bine.
- Mă bucur.
- Şi eu. Tu ce mai faci?
- Mă preocupă o problemă.
- Care?
- Sminteala.
- Sminteala?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă îmi dau seama cât de periculoasă poate să fie.
- Da. Sminteala este periculoasă.
- Vezi?
- Sigur că văd că sminteala este un lucru rău.
- Mi-am dat seama că totuşi smintelilor le poţi rezista.
- Cum?
- Tu ai auzit de pedagogul Pestalozzi?
- Da.
- Ştii ce spune el?
- Nu.
- Că în fiecare om există un dor după eternul pozitiv.
- Eternul pozitiv?
- Da.
- Ce este el?
- Omul prin sine este bun şi vrea să facă binele.
- Aşa este.
- Ei bine pentru a face binele omul se îndreaptă spre medul social.
- Evident.
- Prin acest lucru în cele din urmă omul ajunge să ne înnobileze.
- Sunt de acord.
- Deci în orice om există dorinţa de a face binele.
- Şi totuşi sunt şi mulţi care nu fac acest lucru.
- Trebuie să ştim că voinţa de a face binele există şi în ei.
- Da?
- Da.
- Cum aşa?
- Oamenii care fac răul de cele mai multe ori ajung să nu mai fie conştienţi de răul pe care îl fac şi ei cred că fac un bine.
- Posibil.
- Numai prin facerea binelui omul ajunge să deslușească taina vieții.

[7] https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/cica-niste-cronicari-nu-duc-lipsa-de-sminteli (accesat pe 18.04.2022).

- Care este Dumnezeu?
- Da.
- Frumos.
- Vezi tu noi trăim în această societate şi de multe ori ne îmbolnăvim.
- De ce?
- Cu toxinele răului social.
- Sunt de acord.
- Pentru aceasta trebuie să ajungem să ne vindecăm.
- Cum?
- Vezi tu în viaţa socială sunt mai multe toxine sociale.
- Adică?
- Sminteli.
- Aşa este.
- În suflet există ceva asemănător unei scleroze.
- Înţeleg.
- Aceasta fiindcă viaţa socială aduce mai multe disonanţe.
- Cum ar fi?
- Minciuni, convenţii formale, sminteli etc.
- Şi?
- Viaţa socială te poate face să ajungi sclavul unui alt om.
- Şi să uiţi de Dumnezeu?
- Da.
- Grav.
- Aşa este.
- Viaţa, educaţia morală caută să înlăture din noi otrăvurile sociale, cari sunt izvorul neliniştii noastre.
- Deci tu zici că trebuie să rezistăm în faţa smintelilor?
- Da.
- Şi dacă nu putem?
- Să fim mai îngăduitori cu noi înşine.
- Nu ştiu ce să spun.
- Să crezi că smintelile pot să fie depăşite.
- Oare?
- Da.
- Poate aşa este.
- Sigur aşa este.
- Bine.
- Smintelile sunt unele îi afectează pe cei slabi şi neîntăriţi în credinţă.
- Asta aşa este.
- Este esenţial să ajungi să vorbeşti cu cei din jur despre ceea ce te sminteşte.
- De ce?
- Fiindcă în acest mod te eliberezi de o povară.
- Am mai auzit astfel de idei.
- Sigur.
- Sunt mulţi care se smintesc fiindcă nu comunică.
- Comunicarea este esenţială.
- Mai ales în cazul smintelii?
- Da.
- Aşa este.
- Vezi că am dreptate?
- Da.
- Deci smintelile chiar şi cele mai grosiere pot să fie depăşite.
- Acum îmi dau seama de asta.
- Mă bucur.[8]

[8] C. Mureşanu, *Pestalozzi şi Şcoala Creatoare* (Bucureşti, 1927) p. 68 apud Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Sminteala este una care nu poate să fie disociată de mediul ei social. Aceasta fiindcă smintelile au loc în societate. Ca unii care avem darul discernământului trebuie să știm că trebuie să fim oameni care să ne dăm seama că atunci când sminteala din jurul nostru ne afectează este pentru suntem slabi în credință. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru și să vedem care este starea noastră duhovnicească și ce trebuie să facem pentru a devenii mai buni și ai rezistenți la smintelile din jurul nostru. Gânditorul Cătălin Prisăcaru spunea: „iar la Eminescu, în secolul al XIX-lea, sintagma „în smințiți și în mișei" nu lasă loc de interpretări: sminteala s-a mutat la „casa de nebuni" și nu a mai fost lăsată să iasă.

Dar, fie înfrângere militară sau cădere psihică, sminteala conotează și o desfășurare exterioară violentă. Un smintit din cronicile lui Ureche, vasăzică, nu este un țăran oarecare afectat de un episod violent local, neimportant (eventual o ceartă neînsemnată cu un vecin mai iute la mânie), ci un combatant care suferă o corecție severă în care sunt implicate două oști, arme, un nivel crescut de agresiune și o intenție clară de a ucide. La fel, un smintitor biblic nu afectează doar parțial și minor viața celui smintit, ci în joc este însăși mântuirea celui din urmă, așadar miza smintirii este nu doar enormă în substanță, ci se presupune că are și o desfășurare exterioară asemănătoare cu cea a posedării de către diavol."[9]

CAPITOLUL 1

SMINTEALA ÎN SOCIETATE

În antichitate filosoful grec Aristotel susținea că *omul este o ființă socială*. Fără doar și poate că la un anumit nivel ajungem să fim definiți de relațiile sociale pe care le avem. Societatea se poate spune că este un mare paradox fiindcă deși ea este una, totuși ajunge să fie experimentată de fiecare persoană în mod diferit. Ei bine știm că societatea din jurul nostru ajunge să ne influențeze.[10] Societatea ne poate influența până la nivelul că ne poate smintii.

Smintelile din societate în general pot să vină în special de la persoanele publice. Ei bine mai mulți dintre noi am ajuns să ne smintim de persoanele publice și mai ales de cei din politică. Cum ne pot ei smintii?

- Minciuni,
- corupție,
- vulgaritate,
- șantaj,
- setea după putere
- limbaj obscen,
- accese necontrolate de furie
- duplicitate,
- fățărnicie
- sau înșelăciune

sunt lucruri care de mai multe ori ajung să fie văzute la persoanele care sunt sus puse în funcții publice. Ce este de făcut?

Este cu adevărat greu ca tu să nu fi mincinos dacă trăiești într-o țară în care președintele tău este un mare mincinos. Este cu adevărat greu să nu fi vulgar dacă ai un șef la muncă ce este extrem de vulgar. Este foarte greu să nu fi bârfitor dacă ai vecini care sunt extrem de bârfitori. Evident că enumerarea ar putea să continue.

În lumea noastră mai toate lumea știe că sminteala este un lucru

- greșit,
- eronat
- și rău.

Totuși sminteala este tolerată în lumea noastră. Gânditorul Cătălin Priscariu era de părere că incompetența este un lucru care evident că sminteşte foarte mult: „așadar, stricăciunea smintelii nu este numai un nefericit episod indus din afară de către forțe mai puternice decât bietul oropsit (forțe militare, cum vedem la cronicari, sau metafizice, cum ne spune Evanghelia după Matei), ci și un defect personal pe care împricinatul îl tolerează, poate chiar cultivă: incompetența."[11]

---

[9] https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/cica-niste-cronicari-nu-duc-lipsa-de-sminteli (accesat pe 18.04.2022).
[10] A se vedea Mihai Himcinschi, *Biserica în societate* (Alba Iulia, 2006).
[11] https://dilemaveche.ro/sectiune/tema-saptamanii/articol/cica-niste-cronicari-nu-duc-lipsa-de-sminteli (accesat pe 18.04.2022).

Este adevărat că sminteala ajunge să fie tolerată în lumea noastră fiindcă suntem extrem de permisibili cu incompetenţa. Aceasta fiindcă suntem oameni care trebuie să ştim că avem un fel de reţinere când vine vorba de incompetenţă. Suntem unii care de multe ori suntem prinşi ca într-un fel de lanţ al incompetenţei. Trebuie să ne dăm seama că faptul că ajungem să fim permisibili cu cei din jurul nostru nu înseamnă că şi ei vor ajunge să fie permisibili cu noi. Cei mai mulţi gândesc astfel: dacă eu sunt îngăduitor cu alţii şi ei vor ajunge să fie îngăduitori cu mine. Adevărul este că trebuie să fim:

- severi mai ales cu noi înşine
- şi trebuie să arătăm profesionism[12] cu cei din jur.

Ceea ce trebuie să ştim este că dacă voim să ajungem să avem o funcţie în viaţa publică trebuie să ne facem mai întâi un examen de conştiinţă şi să ne dăm seama dacă suntem sau nu oameni:

- integrii,
- competenţi,
- pricepuţi
- morali
- şi buni.

Aceasta fiindcă dacă nu avem aceste calităţi vom ajunge să fim sminteală pentru semenii noştri. De mai multe ori viaţa noastră socială este una care ne lasă un gust amar. Sunt mari oameni de stat în care ne punem toate speranţele pentru ca mai apoi ele să ne fie spulberate. Viaţa socială şi mai ales viaţa publică ne lasă de mai multe ori un gust amar.

Gânditorul Georg Christoph Lichtenberg[13] spunea cât se poate de frumos: „un copil cuminte, crescut laolaltă cu unul smintit, poate la rândul lui înnebuni. Omul este atât de perfectibil şi coruptibil, încât poate deveni nebun din raţiune." Afirmaţia de mai sus ne spune cât de vulnerabili suntem noi oamenii când vine vorba de viaţa noastră:

- socială,
- politică,
- psihologică
- şi morală.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că este cu adevărat foarte greu să ajungem să nu ne smintim dacă trăim într-o societate smintită. Actorii la fel de bine trebuie să ştim că sunt persoane publice. Aceasta fiindcă ei nu sunt numai oameni ai divertismentului ci la fel de bine sunt şi formatori ai opiniei publice. Mai ales la actorii americani se poate vedea că sminteala este un lucru obişnuit. Sunt actori care trec din căsătorie în căsătorie fără de nici o problemă şi susţin că de fapt imaginea lor publică nu este deloc afectată de acest lucru. Nimic mai eronat decât acest lucru. Mai ales tinerii sunt unii care ajung să fie influenţaţi de mari actori americani. De ce? Fiindcă tinerii şi mai ales adolescenţii îşi caută modele la care să se raporteze. Se ştie mai recent de cazul unui atentat terorist din America în care atacatorii au fost ucişi şi spre surprinderea lor poliţiştii care au intervenit au găsit că atacatorii erau îmbrăcaţi la fel de actorii din filmul Matrix (1999).

Ceea ce am voit să spunem cu rândurile de mai sus este că persoanele care sunt publice trebuie să fie atente la faptul că foarte uşor pot să devină sminteală. Dumnezeu întotdeauna ajunge să sancţioneze sminteala. Ştim că prin Sfântul Arhanghel Mihail Dumnezeu a ales să îl scoată din rai pe diavol şi asociaţii săi fiindcă el nu numai că a fost o sminteală pentru restul îngerilor dar nu mai putea să stea în lumină din moment ce singur a ales să slujească întunericului.

Smintitorii din poziţiile publice sunt mulţi şi ceea ce este şi mai trist este că de cele mai multe ori ei nici că nu se sinchisesc să dea înapoi. Este nevoie de intervenţia justă a justiţiei sau a poliţiei pentru a ajunge ca ei să fie traşi la răspundere. Că trebuie să fim rezistenţi în faţa smintelii ne-o spune chiar Iisus: „atunci Iisus le-a zis: Voi toţi vă veţi **sminti** întru Mine în noaptea aceasta căci scris este: „Bate-voi păstorul şi se vor risipi oile turmei". (Matei 26, 31).[14]

---

[12] A se vedea Radu Teodorescu, *Profesionismul duhovnicesc ca virtute morală practică* (Cugir, 2022).

[13] Georg Christoph Lichtenberg a fost un satirist german https://en.wikipedia.org/wiki/Georg_Christoph_Lichtenberg (accesat pe 01.06.2022).

[14] Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că nimic din ceea ce a făcut Iisus nu este smintitor şi nici nu ne sminteşte. Aceasta fiindcă suntem oameni care trebuie să ştim că sminteala este un lucru care ajunge să fie depăşit dacă vom cerceta mai bine contextul în care Iisus a rostit sau a făcut unele lucruri. Prin urmare dacă voim să găsim un punct de sprijin în luptele noastre cu sminteala întotdeauna trebuie să ştim că în Iisus vom găsii un punct de reper. Iisus trebuie să ştim că nu sminteşte şi prin harul Lui ne poate şi pe noi ajuta să trecem mai uşor de sminteală.

Societatea noastră de multe ori este una care ajunge să practice sminteala în masă. Cum este posibil acest lucru? Este posibil prin mai multe ideologii care ne dăm seama că sunt cât se poate de nocive:

- nazism,
- comunism,
- antisemitism,
- rasism
- secularism
- sau hedonism

sunt cu toate ideologii care au ajuns să fie vehiculate de oamenii din zilele noastre fiindcă ei sunt unii care deşi ştiu că smintesc au ajuns să facă din sminteală un mod de viaţă.

Filosoful francez Jean Jacques Rousseau[15] spunea că „dacă un om nu este **smintit**, poate fi vindecat de orice nebunie în afară de vanitate." Afirmaţia de mai sus ne spune că sunt oameni care smintesc pe alţii şi sunt unii care smintesc fiindcă sunt persoane care au în ele multă:

- mândrie,
- orgoliu,
- slavă deşartă
- şi egocentrism.

Aceşti oameni sunt unii care tot ceea ce le pasă este propria lor persoană şi nimic altceva. Ele sunt persoane care merg după dictonul *urmează-ţi extazul propriu*. O astfel de judecată îi face să fie unii care să nu mai ţină cont de nimic din jur şi tot ceea ce contează este:

- satisfacţia proprie,
- propria persoană
- şi propriile opinii.

Sunt mai multe persoane care sunt conştiente că sunt o sminteală pentru cei din jur dar care nu fac nimic să se schimbe sau nu mai vor să modifice nimic din persoana lor. De ce? Fiindcă ei sunt unii care au vanitate. Tot ceea ce contează sunt eu şi propria noastră persoană.

Omul a devenit conştient de sminteală din cele mai vechi timpuri. În antichitate Sfântul psalmist David spunea despre sminteală şi calea ei: „această cale le este **sminteală** lor şi celor ce vor găsi de bune spusele lor" (Psalmi 48, 13).[16] Ei bine trebuie să ştim că deşi creştinismul ortodox îi desconsideră pe smintitori încă de la începutul existenţei sale, au fost şi vor mai fi mai mulţi care îi vor adula şi cinstii pe aceştia. Aceasta fiindcă omul este mult mai uşor înclinat spre rău şi răutate. Aceasta fiindcă de cele mai multe ori sminteala este:

- uşoară,
- facilă,
- pare firească
- şi aduce un fel de satisfacţie.

Adevărul este că în lumea noastră este mult mai uşor să sminteşti decât să fi o pildă de moralitate şi adevăr. Iată de ce trebuie să ştim că oamenii vor căuta să îşi găsească repere în persoane publice smintite. De ce mai nou homosexualii şi lesbienele ajung să facă marşuri în mai toate capitalele lumii? Pentru a scăpa de conştiinţa proprie care îi mustră moral fiindcă ceea ce fac este un lucru rău.

Sminteala este aproape o normalitate în societatea noastră. Se ştie de cazul unul comerciant de pornografie care la un moment dat a fost întrebat de un reporter:

- Sunteţi conştient că a comercializa pornografia este un lucru imoral şi rău?
- Da, a răspuns comerciantul de pornografie.
- Şi atunci de ce faceţi ceea ce faceţi?
- Sunt conştient că a comercializa pornografie este un lucru rău dar dacă oamenii vor fecale eu le ofer cu mărinimie.[17]

Sminteala este un lucru care întotdeauna are în vedere pe cei din jur fiindcă ea este un act:

- public,
- social
- şi exteriorizat.

---

[15] Jean Jacques Rousseau a fost un filosof francez de origine elveţiană care este considerat cel mai ilustru al iluminismului https://ro.wikipedia.org/wiki/Jean-Jacques_Rousseau (accesat pe 01.06.2022).
[16] Din http://pildele-cartilor-sfinte.com/pacatul.html (18.04.2022).
[17] Acest dialog a avut loc imediat după căderea blocului comunist într-un din ţările fost comuniste.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că una este să păcătuieşti în privat şi alta este să păcătuieşti în public. Când păcatul nu este făcut în public se poate spune că el este unul mai mic ca gravitate. Aceasta fiindcă nu ai ajuns să contaminezi şi pe alţii. Smintitorii de cele mai multe ori se cred oameni curajoşi care „spun lucrurilor pe nume.” Aceasta fiindcă ei consideră că trăiesc într-o societate care este ţinută captivă de morala creştin ortodoxă a Bisericii. Nu acest lucru l-au simţit renascentiştii când au ajuns să considere că a picta sfinţi îmbrăcaţi în biserici este demodat şi învechit? Aşa că în Renaştere toţi sfinţii din Biserică au ajuns să fie pictaţi dezbrăcaţi. Se poate vedea aici când de împietriţi au fost unii oameni care au făcut din biserici case de nudism.[18]

Doi părinţi s-au întâlnit într-o zi şi discutau de copii lor.

- Bună.
- Bună ziua.
- Mă bucur că te văd.
- Şi eu.
- Ce mai faci?
- Bine.
- Mă bucur să aud asta.
- Dar tu ce mai faci?
- În mare bine.
- În mare?
- Da.
- Adică?
- Mă preocupă educaţia fiului meu.
- Asta este bine.
- Nu ştiu ce să spun.
- De ce?
- Nu ştiu până unde să merg.
- Cu ce?
- Cu severitatea?
- Da.
- Asta este cu adevărat o provocare.
- De ce?
- Fiindcă trebuie să eviţi extremele.
- În ce sens?
- Nu trebuie să fi extrem de sever nu fiul tău.
- Nu?
- Nu.
- Cum aşa?
- Dar nu trebuie să fi nici extrem de permisiv cu el.
- Chiar dacă îl iubesc?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă dacă îl iubeşti îi vei pedepsii.
- Cum să îl pedepsesc dacă îl iubesc?
- Uite aşa.
- Fă-mă să înțeleg.
- Bine.
- Te ascult.
- Sunt părinţi care cred că trebuie să fie foarte severi cu fii lor.
- Chiar dacă îi iubesc?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Uite îţi voi spune o întâmplare.
- Despre ce?
- Despre cât de departe pot merge lucrurile.

[18] A se vedea Benedicta Ward, *Viețile sfintelor care mai înainte au fost desfrânate* (Sibiu, 2007).

- Te ascult.
- Se spune că era un tată care avea un fiu.
- Ca mine?
- Da.
- Şi?
- Într-o zi fiul a făcut o boacănă.
- Şi?
- Nesimţitule cum ai putut face asta? I-a spus tatăl.
- Iartă-mă tată.
- Te iert dar te voi pedepsii.
- Cum tată?
- Te voi închide în pivniţa acea părăsită.
- Nu tată.
- Taci şi fă ce îţi spun.
- Şi copilul a intrat în pivniţă?
- Da.
- Şi?
- După ce a intrat acolo copilul a început să strige:
- Ajutor scoateţi-mă de aici! Mă mănâncă!
- Mama a auzit strigătul.
- Lasă-l afară! I-a spus ea soţului.
- În nici un caz.
- Nu auzi că moare?
- Se preface.
- Dar nu a greşit mult.
- Lasă să se înveţe minte.
- Ci timpul strigătele fiului s-au schimbat în gemete după care nu s-a mai auzit nimic.
- Ce o fi cu el? se întreba tatăl.
- Tatăl s-a dus şi a deschis pivniţa.
- Şi?
- A rămas înmărmurit.
- De ce?
- Copilul era pe jumătate mâncat de şobolani mari.
- Nu pot să cred! Fiul meu, fiul meu!
- Deci fiul nu se prefăcea nu?
- Nu.
- Deci vezi am dreptate.
- Adică?
- Nu trebuie să fie prea dus cu copii.
- Trebuie să ai discernământ.
- Adică să judeci lucrurile?
- Da.
- Îmi dau seama.
- Vezi?
- Îmi iubesc fiul dar îmi vine aşa de greu să îl pedepsesc.
- Nu este bine.
- Să devin ca tatăl din povestea ta?
- Nu.
- Atunci?
- Să devii un bun pedagog.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti lămurit.
- Şi eu.[19]

[19] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Întâmplarea de mai sus ne spune că deşi de mai multe ori pedepsele sociale pot să fie riscante acest lucru nu înseamnă că nu trebuie să sancţionăm sminteala. Am ajuns în zilele noastre să avem

- actori desfrânaţi,
- mari cântăreţi homosexuali,
- politicieni corupţi,
- academicieni ignoranţi
- primari nepricepuţi şi fără cel mai elementar simţ gospodăresc
- sau oameni de televiziune vulgari şi scandalagii.

Societatea din jurul nostru a ajuns atât de jos că avem chiar şi o presă de scandal. Sunt oameni care se hrănesc cu presa de scandal în care totul este:

- persiflat,
- batjocorit,
- pus la îndoială
- şi împroşcat cu noroi.[20]

Dacă este să ne uităm mai bine la societatea în care trăim vom observa că sminteala nu este o mare problemă. Ba mai mult, se poate spune că în societatea noastră de azi se poate vedea că sminteala este un lucru

- firesc
- şi natural

care de cele mai multe ori este de la sine înţeles. Aceasta fiindcă după cum am spus în mai toate ţările libere ale lumii există o presă de scandal în care sunt

- cultivate
- şi încurajate

smintelile de tot felul.

Mai mult, sunt popoare care sunt conduse de hristoşi falşi care nu fac decât s conducă mai multe mulţimi spre sminteală. Ei bine creştinii ortodocşi sunt unii care din cele mai vechi timpuri au luat atitudine faţă de sminteala din societatea noastră. De ce acest lucru? Fiindcă trebuie să fim conştienţi că Hristos şi sminteala sunt incompatibile. Să ne aducem aminte de Sfântul Ioan Botezătorul care l-a mustrat de regele Irod pentru că a ajuns să se căsătorească cu soţia fratelui său care încă trăia. Ştim care a fost rezultatul mustrării Sfântului Ioan Botezătorul: decapitarea. Ei bine adevărul este că acest model al Sfântului Ioan Botezătorul este profund impregnat în mentalitatea creştin ortodoxă. Au fost mai mulţi alţi sfinţi după Sfântul Ioan Botezătorul care şi eu au respins smintelile şi pentru aceasta au fost ucişi.[21]

Este evident că a fi un creştin ortodox autentic implică cu sine două lucruri:

1. a nu fi prilej de sminteală în nici un fel în societate
2. şi lua atitudine în societate atunci când sminteala este evidentă.

Sunt mulţi creştini care nu iau atitudine faţă de sminteala din societatea noastră fiindcă le este frică şi atunci ei preferă să fie

- tăcuţi,
- nevăzuţi
- şi neînsemnaţi.

Ei bine trebuie să ştim că a lua atitudine în faţa sminteli este un lucru cât se poate de firesc. Aceasta fiindcă societatea noastră nu are cum să avanseze cu oameni sminţiţi ca lideri.

Se poate întâmpla ca de multe ori lucruri care sunt aparent sminteală pentru societatea în realitate să nu fie. Crucea lui Hristos este un astfel de lucru. Crucea este o sminteală numai în aparenţă. Aceasta fiindcă crucea a fost parte din planul lui Dumnezeu pentru mântuirea omului. Sfântul apostol Pavel spunea în acest sens cât se poate de concludent: „Căci de vreme ce întru înțelepciunea lui Dumnezeu lumea n-a cunoscut prin înțelepciune pe Dumnezeu, a binevoit Dumnezeu să mântuiască pe cei ce cred prin nebunia propovăduirii. Fiindcă și iudeii cer semne, iar elinii caută înțelepciune, însă noi propovăduim pe Hristos cel răstignit: pentru iudei, **sminteală**; pentru neamuri, nebunie" (I Corinteni 1.19-23).[22]

---

[20] A se vedea Răzvan Codrescu, *Gâlceava dracului cu lumea* (Bucureşti, 2017).

[21] A se vedea Radu Teodorescu, *Fără nici un relativism şi compromis moral. Martirii şi martiriul creştin pentru zilele noastre* (Cugir, 2020).

[22] Prin urmare trebuie să cercetăm bine dacă lucrurile din societatea noastră sunt sminteală fiindcă de multe ori *aparenţele înşeală*. Aceasta fiindcă este bine să ştim că nu putem să credem că tot ceea ce este în societatea noastră este bun şi nu ne poate smintii în nici un fel. De multe ori a face o mustrare celui care sminteşte se dovedeşte a fi un lucru bun fiindcă cel în cauză se sesizează şi renunţă la sminteala lui.

Este evident prin urmare că trebuie să ne dăm seama că sunt oameni care sunt de multe ori extrem de influenţabili care când lucrurile merg bine în societatea din jurul lor nu se smintesc. Ei bine când lucrurile din societate sunt mai grele evident că ei ajung să se smintească. Acest lucru l-a remarcat şi Iisus când a spus: „cele semănate pe loc pietros sunt aceia care, când aud cuvântul, îl primesc îndată cu bucurie, dar n-au rădăcină în ei, ci ţin până la un timp; apoi când se întâmplă strâmtorare sau prigoană pentru cuvânt, îndată se **smintesc**" (Marcu 4, 16-17).

Este bine să ştim că oamenii sunt diferiţi şi sunt unii care acţionează diferit. Unii sunt mai tari şi nu se smintesc însă sunt mai mulţi care sunt slabi şi cad foarte uşor în sminteală. Ceea ce trebuie să ştim este că noi creştinii ortodocşi avem o datoria sfântă să fim conştienţi dacă ajungem sau nu să smintim pe cei din jurul nostru. Aceasta fiindcă sunt foarte mulţi care ajung să smintească şi să facă din acest lucru o virtute. Se poate vedea cât de departe pot să meargă lucrurile în societatea noastră.[23]

Ei bine dacă ne vom uita în societatea noastră mai bine vom vedea că pentru unii sminteala este un mod de a fi dacă nu chiar o meserie. Fie că vorbim de:

- scandalagii,
- oameni certaţi cu legea,
- vedete de filme pentru adulţi,
- parveniţi,
- zurbagii,
- mahalagii
- sau rebeli fără de cauză

ei bine în societatea din jurul nostru se poate vedea că sminteala este un lucru obişnuit şi care pentru mulţi nu înseamnă prea mult.

Să ne aducem aminte că de exemplu multe dintre concertele rock la care asistă mai mulţi dintre tinerii şi adolescenţii noştri sunt adevărate sminteli. Aceasta fiindcă la aceste concerte:

- se urlă,
- se zbiară,
- se înjură,
- se nutresc sentimente rebele faţă de lumea din jur
- şi se intră într-o transă a rebeliunii nejustificate.[24]

Cu privire la starea de rebeliune din societatea noastră trebuie să ştim că sunt oameni care fac din rebeliune un mod de viaţă. În acest sens în:

- ghettouri sociale,
- mahalale
- sau periferii

trebuie să ştim că rebelii fără cauză sunt mulţi. Ei sunt unii care trăiesc permanent cu sentimentul că sunt:

- minţiţi,
- înşelaţi,
- trecuţi cu vederea
- şi traşi pe şfoară.

Evident că aceste lucruri sunt numai pretexte pentru a duce un mod de viaţă ciudat şi neortodox.

Creştinul ortodox în nici un fel nu este un om care hrăneşte în sine starea de rebeliune fără de cauză fiindcă pentru un creştin ortodox semenii din jur nu sunt prilej de poticnire ci prilej de iubire. Sfântul Ioan Teologul spunea: „cine iubeşte pe fratele său rămâne în lumină şi **sminteală** nu este în el. Iar cel ce urăşte pe fratele său este în întuneric şi umblă în întuneric şi nu ştie încotro se duce, pentru că întunericul a orbit ochii lui." (I Ioan 2.10, 11)

Acolo unde în societate nu există iubire creştin ortodoxă trebuie să ştim că foarte uşor se ajunge la sminteală. Aceasta fiindcă lipsa de iubire duce la ceea ce am putea denumii ca o denaturare a societăţii noastre.[25]

---

[23] A se vedea Ioanichie Bălan, *Călăuză ortodoxă în familie şi societate* (Iaşi, 1993).

[24] A se vedea Dennis R. Wier, *Trance: from magic to technology* (Laytonville, 2006).

[25] Dacă omul nu este dominat de iubire trebuie să ştim că el foarte uşor ajunge să cadă în dorinţa de a smintii pe semenii lui. Sminteala este un fel de răzbunare pe societatea din jur. Sunt mulţi care au fost dezamăgiţi la un moment din viaţa lor şi vor să se răzbune. Ei bine ei vor face acest lucru prin a smintii pe cât mai mulţi. Evident că este un lucru rău dar acest lucru explică de ce mulţi sunt aşa de înverşunaţi în sminteala pe care o facem societăţii. Aceste lucruri sunt însă străine de creştinul ortodox autentic care ştie că nu trebuie să smintească pe nimeni.

Sminteala este poate una dintre cele mai vechi probleme din societatea noastră. Ea este una care ajunge să influenţeze în rău mai ales pe copii şi pe cei tineri. Aceasta fiindcă dacă de exemplu tu fumezi în mod ostentativ pe stradă copii te vor vedea şi vor vrea să te imite. La fel de bine beţivii mai ales sunt de multe ori prilej de sminteală pentru cei din jur. Ei sunt unii care se lasă duşi de aburul beţiei şi nu mai ţin cont de nici un fel de normă socială sau etică.[26]

Societatea noastră ni se spune că trebuie să fie:

- deschisă,
- permisivă,
- îngăduitoare
- şi primitoare cu toată lumea.

Auzim din ce în ce mai mult că se militează în zilele noastre pentru o societate liberă în care fiecare să facă ceea ce îi place. Totuşi sunt foarte mulţi în zilele noastre care fac mare sminteală. Ei se simt bine când îi duc şi pe alţii în păcat şi greşeală. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că oamenii sunt unii care au în ei o anumită înclinaţie spre rău. Este ceea ce fericitul Augustin a denumit ca fiind concupiscenţa. Ei bine noi trebuie să fim unii care să ne ridicăm deasupra concupiscenţei şi să ajungem să ne controlăm toată personalitatea. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru şi să ştim că viaţa în societatea este:

- firească
- şi normală

doar atunci când în societatea noastră nu avem de a face cu sminteala.

Că Iisus a fost conştient de rolul negativ al smintelii este menţionat în Noul Testament. Ştim că la un moment dat Iisus le-a spus ucenicilor Lui că El este *pâinea care s-a pogorât din cer*. Ucenici au fost unii care nu au ştiut ce să creadă despre aceste cuvinte şi Iisus le-a spus: „deci mulţi din ucenicii Lui, auzind, au zis: greu este cuvântul acesta! Cine poate să-l asculte? Iar Iisus, ştiind în Sine că ucenicii Lui murmură împotriva Lui, le-a zis: Vă **sminteşte** aceasta?” (Ioan 6.60, 61).

Ceea ce putem vedea mai sus este că chiar Iisus a fost conştient de sminteală şi de implicaţiile ei negative. Aceasta fiindcă în nici un fel Iisus nu a voit să fie sminteală.

Pentru cei care contestă că Iisus a fost preocupat de problema smintelii trebuie să ştim că afirmaţia de mai sus este cea mai bună dovadă că Iisus a fost:

- conştient,
- serios
- şi interesat

de sminteală şi chiar El a făcut tot ceea ce este posibil să nu smintească.

Noi trebuie să urmăm lui Iisus şi să ştim că trebuie să ne ferim de sminteală. La fel de bine şi Sfântul apostol Pavel a fost conştient de sminteală şi de implicaţiile ei. Iată ce spunea el: „deci să nu ne mai judecăm unii pe alţii, ci mai degrabă judecaţi aceasta: să nu daţi fratelui prilej de poticnire sau de **sminteală**.” (Romani 14.13).

Omul care sminteşte sau smintitorul din societatea noastră trebuie să ştim că este un om al răului chiar dacă el neagă acest lucru. Aceasta fiindcă el fiind un om căzut nu este mulţumit numai cu căderea lui ci vrea ca în căderea lui să mai atragă cu sine în prăpastie şi pe alţii. Iată cum de multe ori sminteala poate să ajungă un fel de modă socială.

Sunt femei care se îmbracă în mod provocator tocmai pentru a smintii şi a trage pe câţi mai mulţi în sminteală. Prin urmare şi femeile pot să fie un motiv de sminteală.[27] Iată de ce trebuie să ştim că femeile trebuie să se îmbrace decent şi nu provocator pentru a nu ajunge să fie sminteală semenilor ei. Femeia creştin ortodoxă este şi ea cât se poate de sensibilă la sminteală şi la tot ceea ce ţine de sminteală şi ea este una care în mod evident

- lucrează,
- militează
- şi susţine

ca sminteala să nu ajung să domine viaţa societăţii noastre.[28]

---

[26] A se vedea Ciprian Voicilă, *Diavolul din pahar. Amintiri din iadul beţiei* (Bucureşti, 2012).

[27] A se vedea Theodor Damian, *Femeia şi calea mântuirii. Chipul poetic al femeii* (Editura Limes, 2021).

[28] Societatea trebuie să ştim că este un fel de familie extinsă şi trebuie să ajungem să lucrăm la binele ei fiindcă în acest mod vom lucra la binele nostru. Prin urmare trebuie să ştim că vom ajunge să fim unii care să ne dăm seama de binele din societatea noastră prin faptul că sminteala ajunge să rănească societatea şi o face să nu mai funcţioneze normal. Ca unii care sunt parte din societatea din jurul nostru avem datoria să lucrăm la bunăstarea ei.

Iisus a condamnat sminteala şi a spus că mai bine este pentru smintitor să își lege o piatră de gât şi să se arunce în mare decât să smintească: „iar cine va **sminti** pe unul dintr-aceştia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară şi să fie afundat în adâncul mării" (Matei 18,6). Se poate vedea aici că Iisus este interesat de cei care cred în El şi nu vrea ca ei să ajungă să fie smintiți. Iată de ce trebuie să ne dăm seama că avem o obligație morală față de Iisus ne a evita să producem sminteală în jurul nostru. În acest sens ne dăm seama că a urma lui Iisus înseamnă a lua atitudine împotriva smintelii şi a evita să ajungem să fim unii care să smintim.[29]

Era anul 1928 când doi prieteni creştin ortodocşi s-au întâlnit şi discutau.

- Bună ziua.
- Bună ziua.
- Ce mă bucur să te văd.
- Şi eu.
- Ce mai faci?
- Nu prea bine.
- De ce?
- Sunt problematizat.
- De ce?
- Nu ştii?
- Nu.
- Păi tu în ce țară trăieşti?
- În România.
- Şi nu ştii că în acest an 1928 au fost mai multe cutremure de pământ ploi cu cenuşă, vânturi mari şi zăpezi în luna mai?
- Ba da.
- Şi?
- Nu văd de ce te problematizează pe tine.
- Păi cum să nu mă problematizeze?
- Fiindcă nu ar trebuii să ai pace sufletească.
- De ce?
- Fiindcă aşa este creştineşte.
- Oare noi creştinii ortodocşi trebuie să fim indiferenți cu ceea ce are loc în jurul nostru?
- Nu.
- Păi vezi?
- Nu mă înțelegi.
- Fă-mă tu să înțeleg.
- Bine.
- Te ascult.
- Noi ortodocşii credem în Dumnezeu nu?
- Da.
- Şi acest Dumnezeu este atotputernic?
- Da.
- Şi atotînțelept?
- Da.
- Deci tot ceea ce are loc se întâmplă cu voia lui Dumnezeu?
- Da.
- Şi aceste intemperii ale naturii au avut loc tot cu ştirea lui Dumnezeu.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Dumnezeu lucrează toate pentru binele nostru.
- Păi şi care a fost binele nostru în această situație?
- Îți voi spune dacă mă laşi
- Te ascult.

[29] A se vedea Dumitru Măcăilă, *Iisus Hristos – viața noastră* (Editura Universitaria, 2013).

- Dumnezeu lasă de multe ori intemperiile naturii să se dezlănţuie pentru a îi întoarce pe oameni de la păcat.
- De la păcat?
- Da.
- Cum?
- Oamenii trăiesc în nepăsare şi Dumnezeu vrea să îi aducă pe calea cea bună.
- Şi aduce intemperii?
- Da.
- Pare cumva logic.
- Sigur că este.
- Continuă.
- Uite oamenii de ştiinţă sunt de părere că în această viaţă omul trebuie să urmeze natura.
- Adică?
- Trebuie să lucrăm conform naturii şi nu împotriva naturii.
- Aşa este.
- Uite am să îţi dau un exemplu.
- Te ascult.
- Natura nu face nici un salt în mersul ei evolutiv.
- Adică?
- Ai văzut ca soarele să lunece pe bolta cerească?
- Nu.
- Însă ai putut să vezi că egoiştii sunt unii care se întind mai mult decât îi ţine cămaşa?
- Da.
- Aceasta fiindcă egoismul nu este o stare naturală.
- Aşa este.
- Ei bine cei care sunt imorali ştiu că ceea ce practică ei este imoral.
- Şi?
- Nu ai observat că ei tot amână schimbarea?
- Ba da.
- Aceasta fiindcă ei au apucat pe un drum ce nu este natural.
- Şi aşa că egoistul duce un mod de viaţă nenatural.
- Până când?
- Până când poate.
- Aşa şi?
- Când nu mai are de ales ajunge şi la Dumnezeu.
- Acum înţeleg.
- Ce?
- Dumnezeu îi cheamă pe egoişti la Sine prin necazuri şi intemperii?
- Aşa este.
- Are sens ceea ce spui.
- Sigur că are.
- Acum lucrurile sunt parcă mai clare.
- Mă bucur.
- Şi eu.
- Nu m-am gândit la aceste lucruri aşa.
- Dar o faci acum.
- Da.
- Foarte bine
- Mi-ai deschis mintea.
- Mă bucur.
- Acum ştiu: toate lucrurile din lumea noastră au un rost.
- Aşa este.
- Te salut.[30]

[30] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Dialogul de mai sus este unul care ne spune că în Dumnezeu nu există nici un fel de sminteală şi nimic din ceea ce face şi lucrează Dumnezeu nu este smintitor. Aceasta fiindcă sunt mulţi care atunci când:

- necazurile,
- problemele vieţii
- şi intemperiile naturii

apar ei bine ei sunt unii care cred că Dumnezeu este vină şi El este Cel mai mare smintitor. Am putut să vedem că în Dumnezeu nu există nici un fel de sminteală. Aceasta fiindcă Dumnezeu Sfânta Treime este sfânt. Ne putem da seama că sminteala nu este un lucru care în nici un fel nu ţine de existenţa lui Dumnezeu. Sunt însă mai mulţi smintitori care Îl acuză pe Dumnezeu că sminteşte prin tot felul de lucruri care aparent sunt potrivnice omului. Sfântul proroc şi rege Solomon spunea în acest sens: „întoarce-te la Domnul şi părăseşte păcatele, roagă-te înaintea feţei Lui şi împuţinează **sminteala** ta" (Ecclesiastul 17.20).[31]

CAPITOLUL 2

SMINTEALA ÎN BISERICĂ: CEA MAI GRAVĂ SMINTEALĂ

Am ajuns să punem în discuţie una dintre cele mai grave forme de sminteală: sminteala din biserică. Ştim că sunt mai multe persoane care se angajează ca toată viaţa lor să slujească biserica. La un moment dat însă se descoperă că aceste persoane nu au calităţile necesare pentru a sluji Biserica. În acest capitol ne vom referii mai mult la smintelile din Biserica Creştin Ortodoxă şi nu la smintelile din bisericile altor confesiuni creştine. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că sunt mai multe sminteli şi în restul bisericilor neortodoxe. Ştim de faptul că începând din secolul XX Biserica Catolică se confruntă foarte mult cu cazuri de preoţi pedofili. Preoţi pedofili au fost reperaţi şi în bisericile ortodoxe. Se ştie de cazul unui preot ortodox la care a venit o fată de 14 ani să se spovedească şi preotul a început să îi facă avansuri sexuale. Cele mai grave cazuri de sminteală în Biserica Creştin ortodox sunt

- homosexualitatea
- şi pedofilia clericilor.

Cum putem să explicăm acest lucru pentru ca toată lumea să înţeleagă?

Ceea ce trebuie să ştim este că sunt mulţi care sunt bolnavi psihic dar care ascund acest lucru. Sunt mai multe terapeuţi care ne spun că de exemplu homosexualitatea nu este numai o patimă a sufletului ci la fel de bine şi o afecţiune psihică. Este cumva o mare problemă psihică ca un bărbat să nu se mai simtă atras de femei ci să îşi dorească iubirea altor bărbaţi. Ei bine aceste persoane ştiu că sunt bolnave dar fiindcă au multă răutate în sufletele lor ascund această problemă a lor. Unii chiar cred că pot să Îl slujească pe Dumnezeu în calitate de

- episcopi,
- preoţi
- sau diaconi.

După 1989 mas media din ţările creştin ortodoxe a făcut publice mai multe cazuri de episcopi şi preoţi homosexuali. Lucrul în sine nu este greşit însă ceea ce trebuie să ştim este că mas media de multe ori prezintă aceste cazuri pentru a ponegri Biserica şi a o face să pară incapabilă să îşi gestioneze problemele. Iată cum mas media se poate face la fel de bine se face părtaşă la cea mai mare sminteală care există: sminteala din Biserică.[32]

Ceea ce ne spun sfinţii părinţi şi experienţa Bisericii este că există două feluri de demonizare:

- conştientă
- şi inconştientă.

Când un om este posedat de diavoli adevărul este că el nu mai este conştient. Ei bine sunt şi oameni care ajung să cheme în mod voit ca diavolii să vină în ei. Ei sunt oameni posedaţi conştient. Sfântul Vasile cel Mare de exemplu spunea că beţia este o stare de posesie demonică conştientă fiindcă beţivul este unul care evident că în mod voit ajunge să îi invite pe diavoli să intre în el prin intermediul alcoolului. Stările de posesie demonică conştientă sunt unele pe care le experimentează şi homosexualii şi pedofilii din Biserică.[33]

Deşi am spus că homosexualitatea şi pedofilia sunt perturbări ale psihicului uman, nu trebuie să credem că pedofilii şi homosexualii din Biserică sunt scutiţi de orice vină cu privire la ceea ce fac ei: acea de a se desemna

---

[31] A se vedea Daniel Brânzei, *Eclesiastul: chemarea veşniciei* (Editura Carmel Print, 2009).

[32] A se vedea Radu Herjeu, *Tehnici de propagandă. Manipulare şi persuasiune în televiziune* (Bucureşti, 2000).

[33] A se vedea Nichifor Horea, *Practica exorcizării în Biserica Ortodoxă. Aspecte liturgice, canonice şi pastorale* (Iaşi, 2020).

pe sine ca slujitori ai lui Hristos. Ei nu sunt fără de vină fiindcă ei la început mai înainte de a intra în preoţie sau arhierie au ştiu foarte bine că nu sunt:

- compatibili,
- potriviţi
- şi apţi

de a fi slujitori ai lui Hristos. Aceasta fiindcă oricât de pervertiţi ar fi ei ceea ce trebuie să ştim este că ei totuşi mai au o fărâmă de conştiinţă care le spune că ceea ce fac este grav.

Ceea ce fac de cele mai multe ori pedofilii şi homosexualii din Biserică este că recurg la ceea ce am putea spune ca o logică cazuistică:

- Dumnezeu nu poate fi negat fiindcă nu sunt ateu
- însă nici firea mea şi dorinţele ei

nu poate să fie negată.

După cum există o teologie a sfinţilor părinţi care este foarte bine elaborată ei bine trebuie să ştim că există o dialectică a perversiunii şi a pervertirii care poate să fie extrem de persuasivă.[34]

Totuşi trebuie să ştim că sminteala în Biserică nu se reduce numai la homosexuali şi pedofili. În Bisericile noastre ortodoxe mai există

- preoţi desfrânaţi,
- onanişti,
- avari,
- zgârciţi
- sau beţivi.

De cele mai multe ori ei încearcă se ascundă însă mai de vreme sau mai târziu vor ajunge să fie demascaţi. Se ştie de cazul unui preot care deşi era mort de beat şi abia se mai ţinea pe picioare se ducea spre biserică să facă slujbă.

Ceea ce ne putem da seama este că un smintitor din Biserică va ajunge să fie de mai multe ori pedepsit în faţa lui Dumnezeu decât unul care şi el sminteşte dar care nu intră în biserică şi nici nu ţine de cler. Aceasta fiindcă după cum am spus nimeni nu te obligă să fi cleric dacă nu poţi purta crucea preoţiei (adică dacă nu ai calităţile necesare).

În acest moment una s-ar putea întreba: cum este posibil ca un preot homosexual sau pedofil să ajungă să intre în cler fără ca el să fie descoperit? Trebuie să ştim că acest gen de pervertiţi sunt oameni care ştiu să se ascundă şi de multe ori sunt extrem de greu de reperaţi.[35]

Homosexuali şi pedofilii din biserică sunt unii care sunt sub influenţa demonilor care îi pot ajuta să se comporte normal şi să nu fie demascaţi din prima. Ca să ne dăm seama de acest lucru trebuie să mergem înapoi în timp în antichitate când lumea era majoritar păgână. Ei bine Sfântul psalmist David ne spune cât se poate de clar că idolii (zeii) neamurilor păgâne erau demoni. Prin urmare păgânii erau unii care nu

- Îl cinsteau
- şi nici nu se închinau

la Dumnezeu ci mai mult se închinau la demoni. Acest lucru este ceea ce teologie creştin ortodoxă denumeşte ca demonolatrie.[36]

Se poate spune că la un nivel mai mic sau mai mare pedofilii şi homosexualii din Biserică sunt şi ei demonolatrii fiindcă ajung să facă

- voia,
- plăcerea
- şi lucrurile

demonilor.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că demonii pot să facă multe lucruri care aparent sunt bune. Ştim de exemplu că Sfântul apostol Pavel ne spunea că diavolul poate lua chiar chip de înger de lumină: „pentru că unii ca aceştia sunt apostoli mincinoşi, lucrători vicleni, care iau chip de apostoli ai lui Hristos. Nu este de mirare,

---

34 A se vede Elisabeth Roudinesco, *Our dark side: a history of perversion* (Polity, 2009).

35 Autorul acestei cărţi cunoaşte şi el din experienţă pe mai mulţi mari smintitori din Biserica Ortodoxă (dar nu este cazul să dea şi nume) şi a ajuns să îşi dea seama că mai de vreme sau mai târziu smintitorii din Biserică pot să fie identificaţi şi eliminaţi. Aceasta fiindcă ei sunt unii care se cred mai presus de canoanele bisericeşti pe care cred că le pot manipula şi interpreta după buna lor voie. În cazul smintitorilor din Biserică este nevoie de mai mult tact şi de mai multă răbdare.

36 A se vedea Nicholas Remi, *Demonolatry: an account of the historical practice of witchcraft* (Dover Publications, 2008).

deoarece însuşi satana se preface în înger al luminii. Nu este deci lucru mare dacă şi slujitorii lui iau chip de slujitori ai dreptăţii, al căror sfârşit va fi după faptele lor" (1 Corinteni 3, 13-15).

A ajunge să îi înţelegi deplin şi total pe smintitorii din Biserică nu este un lucru posibil. Aceasta fiindcă niciodată nu vom ajunge de exemplu să îi înţelegem pe demoni. De ce demonii din fiinţe de lumină au ajuns fiinţe ale întunericului absolut? De ce demonii din fiinţe ale binelui au ajuns fiinţe ale răului etern? De ce demonii din fiinţe ale frumosului au ajuns fiinţe ale urâtului total? De ce demonii din fiinţe ale bucuriei au ajuns fiinţe ale terorii absolute?[37]

La aceste întrebări se pot da răspunsuri parţiale însă un răspuns deplin nu se va putea găsii niciodată. De ce? Fiindcă în sine răul este o problemă iraţională şi oricât am încerca pe cale raţională să îl înţelegem nu vom reuşii.

La fel de bine nu vom găsii un răspuns deplin plauzibil la faptul că un homosexual doreşte să ajungă episcop sau un pedofil doreşte să fie preot. Aceasta fiindcă după cum am spus aceste persoane au mari probleme psihice şi nu respectă:

- buna cuviinţă,
- ceea ce este normal
- şi ceea ce este firesc.

Dacă analizăm prea mult un homosexual sau un pedofil riscăm să ne afecteze şi pe noi răutatea şi nebunia lor. Totuşi trebuie să ştim că odată ce am ajuns să ne dăm seama că în biserica noastră există un cleric homosexual sau pedofil nu putem să stăm cu mâinile la sân. Aceasta fiindcă a tolera sminteala nu este în nici un fel un lucru firesc şi bun.[38]

La fel de bine ceea ce trebuie să fim conştienţi noi creştinii ortodocşi simplii este că în nici un caz nu se poate să subestimăm răul din lumea noastră. Trebuie să fim conştienţi că sunt oameni care sunt:

- dedicaţi,
- consacraţi
- şi dornici

de a slujii răul sub toate formele lui. Nu trebuie să credem că răul este numai în politică sunt numele unora ca Hitler, Stalin, Mao Tze Dong, Caligula, Mussolini, Ceauşescu la marchizul De Sade. Răul poate să intre în chiar parohia sau eparhia noastră.

Pentru aceasta trebuie să fim:

- treji,
- deşteptaţi
- şi alerţi.

La fel de bine trebuie să ştim că dacă am ajuns să ne smintim de smintitorii din biserică ei bine nu am făcut decât să le facem jocul. Aceasta fiindcă aceste persoane ale răului şi ale perversiunii sunt unele care intră în biserică pentru a lovii în trupul lui Hristos.

Noi creştinii ortodocşi suntem conştienţi de existenţa diavolului şi a faptului că diavolul la fel de bine poate lucra prin oameni. Sunt unii care sub o formă sau alta ajung să se pună pe sine în slujba diavolului. Deşi pare mai greu de crezut diavolul este un maestru al perversiunii. Păcate strigătoare la cer ca

- pedofilia,
- homosexualitatea,
- incestul
- sau violul

sunt toate lucruri care sunt pe placul diavolului. Nici un episcop homosexual sau un preot pedofil nu va recunoaşte că îl slujeşte pe diavol dar în realitate o fac. Prin urmare nu trebuie să fim naivi şi creduli şi să credem că vom ajunge să nu avem nici o problemă în Biserica Creştin Ortodoxă.[39]

Dacă vom studia mai bine istoria Bisericii Creştin Ortodoxe vom vedea că ea a suferit mai multe lovituri:

- schisme,
- erezii,
- scandaluri,

---

[37] A se vedea Mănăstirea Paraclitu (Grecia), *Demonii şi lucrările lor* (Galaţi, 2004).

[38] A se vedea Un monah al Bisericii Creştin ortodoxe, *„Zeul toleranţei" sau decreştinarea creştinismului. O perspectivă ortodoxă* (Bucureşti, 2009).

[39] Acesta este motivul pentru care am ales să scriem această carte despre sminteala în Biserică fiindcă trebuie să devenim conştienţi că sunt mai mulţi care vor să lovească în Biserică şi să facă cât mai mult rău creştinilor ortodocşi. Noi trebuie să ştim că nici un om al diavolului nu va recunoaşte că îl slujeşte pe diavol decât numai dacă este demascat. În acest sens smintelile care apar în biserică nu trebuie să ne fie pietre de poticnire ci mai mult lucruri care să ne întărească în credinţă.

- rupturi,
- trădări
- neînţelegeri,
- vrajbe
- şi certuri

sunt numai câteva dintre lucrurile cu care s-a confruntat ortodoxia şi Biserica Ortodoxă. Totuşi sub o formă sau alta Dumnezeu a purtat de grijă Bisericii Sale şi a scos în istorie oameni providenţiali care au dus ortodoxia mai departe. La fel de bine când ne confruntăm cu smintitori în biserică (deși este cel mai anomalic lucru) trebuie să ne punem nădejdea în Dumnezeu şi să luăm acest lucru ca o probă sau un test al credinţei. Aceasta fiindcă nu trebuie să uităm că Biserica Creştin Ortodoxă este ajutată de Dumnezeu să treacă peste toate provocările din interior şi din exterior.[40]

Un creştin ortodox s-a dus la un duhovnic vestit.

- Binecuvântaţi părinte.
- Domnul fiul meu.
- Ce mai faceţi părinte?
- Bine cu mila Domnului.
- Eu nu sunt prea bine părinte.
- De ce fiul meu?
- Părinte nu ştiu ce să mă mai fac.
- Adică?
- Sunt atât de multe sminteli în lume.
- Ştiu asta.
- Și mai mult.
- Ce?
- Sunt sminteli chiar şi în biserică.
- Asta este grav.
- Ce este de făcut părinte?
- Sunt mai multe lucruri pe care le poţi face.
- Ce părinte?
- În primul rând să iei atitudine.
- Adică?
- Dacă crezi că eşti atât de puternic atunci să te lupţi cu cei care produc sminteală.
- Nu mai bine îi ignori?
- Dacă crezi că poţi face asta.
- Nu adevărul este că eu nu pot să îi ignor.
- Atunci nu îţi rămâne decât un singur lucru de făcut.
- Ce?
- Să îi mustri.
- I-am mustrat părinte.
- Și te-au ascultat?
- Nu părinte.
- Nu contează.
- Nu contează?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă tu ţi-ai făcut datoria în faţa lui Dumnezeu.
- Credeţi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Este de datoria noastră să îi mustrăm pe smintitori.
- Dar dacă ei nu se schimbă?
- Atunci păcatul lor va fi îndoit.
- Înțeleg.

[40] A se vedea Mihai Himcinschi şi Răzvan Brudiu, *Biserica Ortodoxă și provocările viitorului* (Cluj Napoca, 2020).

- Uite ca să te fac să înțelegi îți voi spune o întâmplare.
- Vă ascult.
- Erau doi prieteni care mergeau pe un drum noroios.
- Ce mult noroi, a spus unul dintre ei.
- Aşa este.
- Oare aceşti oameni de aici nu au auzit de asfalt?
- Se pare că nu.
- Totuşi dacă eşti atent poţi să eviţi noroiul.
- Ce este acolo?
- Ce?
- Acolo în noroi străluceşte ceva.
- Nu văd.

  Primul prieten s-a aplecat în noroi şi a scos ceva de acolo.
- Vai nu se poate!
- Ce?
- Este o monedă de argint.
- Monedă de argint?
- Da,
- În noroi?
- Da.
- Ciudat.
- E bine din acel moment prietenul care a găsit argintul mergea tot cu capul în jos în speranța că va mai găsii monede de aur.
- Şi a mai găsit?
- Nu.
- Hahaha.
- Când a ajuns la capătul drumului era tot murdar de noroi.
- Şi celălalt prieten nu era?
- Nu.
- Prietenul i-a spus:
- Uite tu te-ai uitat tot în jos şi acum eşti plin de noroi.
- Aşa este.
- Eu nu am găsit nici o monedă de argint dar sunt curat.
- Cum aşa?
- Fiindcă eu m-am uitat tot în sus şi am evitat noroiul.
- Şi care este morala întâmplării părinte că nu înţeleg?
- Morala este simplă.
- Care?
- Dacă priveşti numai la noroiul lumii ajungi să ne murdăreşti cum el.
- Aşa cum fac eu?
- Într-o oarecare măsură.
- Deci trebuie să priveşti mai mult spre cer?
- Evident.
- Nu era conştient de acest lucru.
- Păi să fi.
- Acum îmi dau seama că eu am fost unul care am primit mai mult la smintelile lumi decât la Dumnezeu.
- Trebuie să ştii ceva.
- Ce?
- Cât va fi lumea vor exista sminteli şi smintitori.
- Aşa este.
- Este important să ne ferim de ei şi să nu fim afectaţi de ei.
- Aşa este.[41]

[41] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Dialogul de mai sus ne spune trebuie să fim atenți şi trebuie să fim unii care să ştim până la ce nivel putem să lăsăm ca sminteala să intre în inima noastră. Aceasta fiindcă noi creştinii ortodocşi ştim că în această lume nu lucră numai Hristos ci şi diavolul. Acolo unde este diavolul este şi sminteală. Diavolul face orice ca Biserica Ortodoxă şi creştinii să se smintească pentru ca în acest mod ei să ajungă să părăsească credința creştin ortodoxă. Lucrurile ştim că au ajuns până la nivelul în care primii creştini erau omorâți fiindcă se închinau la Hristos. Ei bine trebuie ca atunci când simțim că sminteala vine peste noi:

- să ne rugăm mai mult,
- să postim mai mult,
- să lucrăm la evlavie mai mult,
- să ne nevoim mai mult
- şi dacă este posibil să cerem ajutorul unui duhovnic priceput.

Dacă facem toate aceste lucruri evident că sminteala îşi va diminua puterea ei de corupere.[42]

Smintelile în Biserică sunt prezente am putea spune încă de la începutul Bisericii fiindcă trădătorul Iuda Iscarioteanul a fost cu adevărat o mare sminteală. Ştim că Iuda a fost un apostol în toate drepturile dar totuşi în inima lui a început să apară îndoiala cu privire la Iisus şi în cele din urmă când va găsii o ocazie potrivită Îl va trăda în mod infam pe Iisus. Ei bine şi în timpurile noastre sunt mai mulți Iuda. Ei sunt cei care deşi sunt imorali sunt cumva atraşi de viața creştin ortodoxă şi ajung să intre în Biserică sub o formă sau alta. Mai apoi ei îşi vor vărsa tot veninul lor asupra Bisericii Ortodoxe. Este plină mas media noastră cu episcopi şi preoți smintitori care sub o formă sau alta au ajuns să trădeze la cel mai mare nivel Biserica.

Ei bine Iisus se pare că a fost conştient de aceste sminteli din Biserică ce vor apare după El şi ştim că atunci când mai înainte de patimă Sfântul Petru i-a spus că nu se va smintii de Iisus şi nici nu se va lepăda de El în cele din urmă totuşi a făcut-o: „iar Petru, răspunzând, I-a zis: „dacă toți se vor **sminti** întru Tine, eu niciodată nu mă voi **sminti**. Zis-a Iisus lui: Adevărat zic ție că în noaptea aceasta, mai înainte de a cânta cocoşul, de trei ori te vei lepăda de Mine. Petru i-a zis: Şi de ar fi să mor împreună cu Tine, nu mă voi lepăda de Tine. Şi toți ucenicii au zis la fel." (Matei 26.33-35).

Sminteala în Biserică este cea mai gravă formă de sminteală şi numai o pocăință

- sinceră,
- dezinteresată
- şi totală

mai poate să Îl înduplece pe Hristos să o ierte. Totuşi sunt puțini smintitori din Biserică ce ajung să se pocăiască. De ce? Fiindcă după cum am spus smintitorii din Biserică sunt unii care fac în mod voit voia dracilor. Este greu dacă nu aproape imposibil ca o persoană care face voia dracilor să mai ajung să se pocăiască. Aceasta fiindcă această persoană a ajuns la un grad maxim de pervertire. Totuşi, istoria demonstrează că sunt şi astfel de persoane. Există oameni care sunt seduşi de harul şi de forța Bisericii şi cumva vor să fie şi ei parte din acest har şi forță. Cum este posibil acest lucru? Să ne aducem aminte de Simon Magul. Acesta a putut să îi audă şi să îi vadă pe sfinții apostoli şi să le simtă harul. Ce a făcut Simon Magul? A venit la apostoli şi le-a spus că este gata să le cumpere harul pe bani. Aceasta fiindcă el credea că până şi harul are un preț.[43]

După cum am spus niciodată nu trebuie să subestimăm puterea de a face rău a oamenilor. Aceasta fiindcă oamenii sunt unii care din motive diferite ajung să se înrăiască până când de multe ori se aseamănă cu demonii. Nu este un lucru demonic că un episcop le predică ortodocşilor pe Hristos pentru ca în viața lui personală să fie homosexual sau pedofil? Evident că da însă nu trebuie să ne facem mari iluzii. Mai de vreme sau mai târziu cu

- răbdare,
- tact
- istețime
- şi pricepere

smintitorii din Biserică vor ajunge să fie prinşi şi demascați. Aceasta fiindcă cu toții creştin ortodocşi cunoaştem etosul şi harul Bisericii Ortodoxe şi ne vom da seama de cei mai numai îl imită fără să îl aibă cu adevărat.[44]

---

[42] A se vedea Bartolomeu Anania, *Corupția spirituală. Texte social-teologice* (Cluj Napoca, 2012).

[43] https://en.wikipedia.org/wiki/Simon_Magus (accesat pe 04.06.2022).

[44] Smintitorii se pot ascunde însă nu la infinit. Aceasta fiindcă ei sunt unii care au competiție în persoana clericilor adevărați care Îl slujesc pe Hristos. Aşa că trebuie să ştim că Dumnezeu este de partea noastră şi mai de vreme sau mai târziu El ne va descoperii pe marii smintitori din Biserică aşa cum sunt ei: hidoşi şi monstruoşi. Tot ceea ce trebuie să facem este să avem răbdare şi să aşteptăm. În cele din urmă adevărul va ieşii la iveală.

Smintitorii sunt oameni perfizi şi periculoşi şi trebuie să ştim că de multe ori ei ajung să se infiltreze în Biserică pentru a lovii acolo unde doare cel mai mult. Faptul că mas media din ţările ortodoxe a ajuns să mediatizeze cazurile cu mari smintitori nu este un lucru prea bun. Aceasta fiindcă ştim că mas media caută subiecte de senzaţie care să facă audienţă şi rating. Ei bine acest lucru ajunge să creeze în public imaginea unei biserici

- slabe,
- fragile
- şi nesigure.

Nu greşim dacă spunem că mas media ajunge de multe ori să se facă părtaşă la marile sminteli prin care trece ortodoxia. Aceasta fiindcă mas media mai mult caută pricină şi nu

- linişte
- şi înţelegere.[45]

Smintitorii din Biserică de cele mai multe ori sunt persoane care au avut o copilărie cu probleme în care fie că au fost abuzaţi sau fie că au fost prea răsfăţaţi. În acest sens trebuie să ştim că profilul unui mare smintitor începe în copilărie în care – dintr-un motiv sau altul – ajunge să nu mai ştie care este diferenţa dintre bine şi rău. Sunt şi unii smintitori care sunt fermi convinşi că răul de fapt este un bine. Iată de ce pentru a ajunge să facă faţă smintelilor este bine ca cei mici să fie de mici educaţi în spirit creştin ortodox. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea în acest sens: „întăriţi inimile copiilor voştri în frica lui Dumnezeu, pentru ca ele să nu se clatine din pricina **smintelilor**."

Prin urmare cine spune că sminteala în Biserică este o simplă ficţiune se înşeală şi trebuie să fie adus la realitate. Aceasta fiindcă după cum am spus trebuie să fim persoane care să ne dăm seama că dracii nu iubesc Biserica şi ei vor face tot ceea ce pot să ajunge să perturbe Biserica lui Hristos. După cum ne spune sfinţii părinţi diavolii sunt unii care pot ajunge

- să lucreze,
- să opereze
- şi să corupă

prin intermediul oamenilor răi şi pervertiţi. Am spus că în nici un fel nu greşeşte cel care susţine că smintitorii din Biserică sunt unii care sunt demonizaţi. Aceasta fiindcă aceste persoane nu mai au deloc simţul:

- sfinţeniei,
- al sacrului
- şi al evlaviei.

Ei sunt buni actori şi joacă bine rolul unor persoane

- evlavioase
- pioase
- şi cucernice.

Aceasta până la proba contrarie, adică până când vor fi prinşi şi demascaţi.[46]

Ceea ce este adevărat este că nu avem cum să ne dăm seama din prima dacă un viitor episcop sau preot este cu adevărat unul fals fiindcă nu avem cum să vedem în sufletul şi mintea lor. Totuşi cu timpul lucrurile se vor limpezii şi ei se vor trăda la un anumit moment.

Deşi pare mai greu de crezut smintitorii din Biserică sunt persoane care sunt certate cu Dumnezeu şi joacă rolul unor persoane evlavioase pentru a putea să îşi facă lucrarea până la capăt. Sunt şi mai mulţi care nu sunt conştienţi pe deplin de ce fac însă ceea ce trebuie să ştim este că ei vor ajunge să fie unii care îşi vor damna la iad sufletele. Aceasta fiindcă după cum am putut vedea Iisus a condamnat sminteala.

Totuşi sminteala a fost în atenţia autorilor biblici cu mult înainte de venirea în trup a lui Hristos. Sfântul proroc Solomon spunea în acest sens: „mănâncă cuviincios cele ce sunt puse înaintea ta şi nu plescăi, ca să nu te faci nesuferit. Isprăveşte cuviincios cel dintâi şi nu fi nesăţios, ca să nu **sminteşti**." (Ecclesiasticul 31.18, 19).[47]

---

45 A se vedea David Cromwell, *Why we are the good guys? Reclaming your mind from the delusions of propaganda* (John Hunt Publishing, 2012).

46 A se vedea Tom Hovestol, *Fariseii vechi şi noi* (Oradea, 2012).

47 Ceea ce ne spune Sfântul Solomon în acest verset este un bun criteriu pentru a ajunge să ne dăm seama de smintitorii din Biserică. Ei sunt oameni care dacă sunt analizaţi mai bine se poate vedea că nu sunt curaţi şi să intenţiile lor nu sunt bune şi ortodoxe. Ceea ce este mai trist este că de multe ori în materie de credinţă creştin ortodoxă şi de Biserică am ajuns să fim unii care să fim extrem de formali şi iuţi. Aşa că ajungem să acordăm încredere oricui şi oricum. Trebuie să ştim că bunătatea nu înseamnă prostie. Este adevărat că smintitorii sunt unii care ajung să se folosească de slăbiciunile celor din Biserică. Pentru aceasta trebuie să fim mult mai atenţi şi mai cu luare aminte chiar şi cu preoţii şi episcopii noştri. Aceasta fiindcă după cum se spune în popor: *nu ştim de unde sare iepurele.*

A fi atenţi cu smintitorii din Biserică nu înseamnă că trebuie să fim unii care să trebuie să suspectăm şi să bănuim pe toţi cei din Biserică de faptul că sunt:

- pedofili,
- homosexuali,
- avari,
- nepotişti
- sau simonişti.

Aceasta fiindcă dacă facem acest lucru evident că ne pierdem toată pacea sufletească. Ceea ce trebuie să fim conştienţi este că dacă suntem creştin ortodocşi autentici Dumnezeu ne va descoperii mai de vreme sau mai târziu care sunt

- trădătorii,
- smintitorii
- şi lupi în blană de oaie

din Biserică. De ce? Fiindcă Hristos se îngrijeşte de Biserica Lui.[48]

La fel de bine nu trebuie să ajungem să Îl învinovăţim pe Dumnezeu pentru smintitorii din Biserică. De ce? Fiindcă în nici un caz Hristos nu este responsabil de faptul că smintitorii ajung să apară în Biserică. Smintitorii apar fiindcă sunt mulţi în Biserică ce nu îşi fac datoria şi chiar dacă o fac acest lucru nu este destul pentru a stârpii pe orice smintitor. De ce? Fiindcă după cum am spus ortodoxia ne cere să fim:

- maturi,
- încercaţi,
- experimentaţi
- şi hâtrii.

Iisus a spus cât se poate de clar că: „nu tot cel ce îmi zice: Doamne, Doamne, a zis Domnul, va intra în Împărăţia Cerurilor, ci cela ce face voia Tatălui Meu" (Matei 7, 21). Ei bine smintitorii spun şi ei Doamne, Doamne pentru ca lumea din jur să îi vadă şi să îi considere oameni

- credincioşi,
- evlavioşi
- şi pioşi.

Totuşi, trebuie să ştim că smintitorii sunt unii care pe lungă durată vor spune că sunt credincioşi dar

- gesturile,
- mimica,
- comportamentul
- şi atitudinile

vor ajunge mai de vreme sau mai târziu să îi trădeze.[49]

Prin urmare de smintitorii din Biserică adevărul este că nu putem să scăpăm uşor însă noi trebuie să ajungem să îi vedem ca un fel de teste ale credinţei noastre. La fel ca un profesor exigent de multe ori Dumnezeu ne testează credinţa prin faptul că în Biserică apar smintitori care sunt cât se poate de

- periculoşi,
- letali
- şi primejdioşi.

Totuşi, putem să supravieţuim[50] smintitorilor din Biserică şi să ne dăm seama că experienţa lor nu este un capăt de lume. Ceea ce trebuie să ştim este că smintitorii care au ajuns să se infiltreze în Biserică vor ca noi să slăbim în credinţă şi eventual să renunţăm de tot la credinţa noastră, însă noi trebuie din contră să ieşim mai întăriţi în credinţă din ciocnirea de ei.

Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că în nici un fel nu trebuie să ajungem să fim unii care să credem că nouă nu ni se poate întâmpla să ajungem să smintim. Este posibil ca din neştiinţă şi ignoranţă chiar şi noi să ajungem să fim prilej de sminteală. Prin urmare nu trebuie să fim duri în a judeca pe semenii noştri care din neştiinţă ajung să smintească. Sfântul Solomon spunea: „nu cerca să fii judecător, ca nu cumva să nu poţi ridica nedreptăţile; ca nu cumva să te sfieşti de faţa celui puternic şi să pui **sminteală** întru dreptatea ta**"** (Ecclesiasticul 7.6, 7).

---

[48] A se vedea Mitropolitul Antonie Plămădeală, *Biserica în mers* (Sibiu, 1999).
[49] A se vedea Elena Ramona Mitrea, *Minciuna, viclenia şi făţărnicia* (Galaţi, 2010).
[50] A se vedea Radu Teodorescu, *Supravieţuirea duhovnicească în necazuri şi încercări* (Cugir, 2018).

Prin urmare pentru a ajunge să nu fim afectaţi şi influenţaţi de smintitori ceea ce trebuie să ne dăm seama este că dracii lucrează de cele mai multe ori prin oameni şi lucrarea înseşi a smintitorilor ne spune că Biserica Ortodoxă nu este placul dracilor. Dacă ar fi în nici un fel ei nu ar mai încerca să o atace aşa de mult prin intermediul smintitorilor. Sminteala este un lucru care trebuie să ştim că ajunge să modifice starea sufletească nu numai a celor din jur ci la fel de bine şi a smintitorului. Aceasta fiindcă ei vor ajunge să fie unii care să fie:

- trişti,
- posaci,
- posomorâţi
- şi de cele mai multe ori nemulţumiţi

cu ceea ce fac. Aceasta fiindcă deşi smintitorul afişează o stare de pace sufletească în realitate ei nu o au fiindcă sunt unii care sunt certaţi cu Dumnezeu.[51]

Se spune că mai de mult erau doi prieteni săraci.

- Şi ce mai faci dragul meu?
- Rău.
- Rău?
- Da.
- De ce?
- Parcă nu ai ştii.
- Nu ştiu.
- Păi cum?
- Uite aşa.
- Sunt rău fiindcă sunt sărac.
- A, acum înţeleg.
- Bine.
- Şi eşti trist din acest motiv?
- Da.
- Nu cred că este bine.
- De ce?
- Toate sunt în voia lui Dumnezeu.
- Adică?
- Dumnezeu ştie că eşti sărac.
- Asta nu rezolvă problema mea.
- Ar trebuii.
- De ce?
- De ce nu te laşi în voia lui Dumnezeu?
- Tu crezi că dacă aş fi bogat nu aş ajuta pe alţii?
- Ai ajuta?
- Cum să nu.
- Nu ştiam.
- Crezi că nu poţi să fi bogat şi credincios în acelaşi timp?
- Ba da dar mai greu.
- Ei uite dacă eu aş fi bogat aş ajuta pe toţi nevoiaşii care ar venii la mine.
- Oare?
- Cum să nu.
- Nu ştiu ce să spun.
- Să nu spui nimic.
- De ce?
- Doar să mă crezi.
- Bine mă voi ruga pentru tine.
- Aşa să faci.
- Acum te las.
- La revedere.
- La revedere.

---

[51] A se vedea Max Picard, *Fuga de Dumnezeu* (Bucureşti, 1998).

Dumnezeu a lucrat şi în cele din urmă săracul a devenit un om bogat. La el veneau mai mulţi nevoiaşi.
- Bogatule fie-ţi milă.
- Nu am bani.
- Numai câteva parale.
- Nu am.
- Te rog.
- Dacă dau la toţi din averea mea am să sărăcesc.
- Bogatule fie-ţi milă.
- Pleacă de aici până nu chem poliţia.

Vestea despre zgârcenia bogatului a ajuns şi la prietenul cu care a fost sărac. Acesta s-a dus în vizită la el.
- Bună ziua.
- Bună ziua.
- Ce mai faci prietene?
- Dacă ai venit pentru bani să ştii că nu am.
- Cum adică?
- Uite așa.
- Nu îți fă griji.
- Deci nu ai venit pentru bani?
- Nu.
- Ce uşurare.
- De ce?
- Toţi săracii vin şi îmi cer bani.
- Și bine fac.
- De ce?
- Uiţi?
- Ce să uit?
- Mă da ce minte scurtă mai ai.
- Adică?
- Nu ştii ce vorbeam noi pe când şi tu erai sărac ca mine?
- Ce?
- Te faci că nu ştii.
- Nu. Sincer nu mai ţin minte.
- Bine îţi voi aduce aminte eu.
- Chiar te rog.
- Mai de mult pe când erai sărac discutai cu mine despre cât de darnic ai fi tu cu săracii dacă ai fi bogat.
- A da îmi aduc aminte.
- Și?
- Păi aud că ai devenit zgârcit.
- Zgârcit?
- Da.
- Povești.
- Oare?
- Uite cum este…
- Cum?
- Dacă ajung să dau la săraci voi sărăcii ci eu.
- Crezi?
- Da.
- Dar circulă vorba că tu nu dai nimic.
- Unde circulă vorba asta?
- Pe lângă tine.
- Asta așa este.
- Și ce darnic mai erai tu când erai sărac.
- Mă faci să îmi fie ruşine.[52]

[52] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).

Întâmplarea de mai sus ne spune că sunt mulţi care în teorie sunt cei mai buni creştin ortodocşi dar care când vine vorba să îşi manifeste credinţa lor nu sunt departe de a fi păgâni. Iată de ce trebuie să ştim că nu este suficient numai de a depista pe smintitorii din Biserică ci la fel de bine trebuie să fim unii care să ne asigurăm că nu am ajuns să fim:

- afectaţi,
- influenţaţi
- şi contaminaţi

de ei.

Confruntarea cu smintitorii din Biserică este întotdeauna una dură şi decisivă fiindcă trebuie să ştim că prin ei ajungem să simţim de multe ori pe draci. Dracii însă nu au putere mai mare decât Hristos şi prin urmare ei pot să fie goniţi prin post, rugăciune şi asceză.[53] Ceea ce trebuie să ştim este că cei care îşi putem nădejdea în Dumnezeu nu vor ajunge să fie prea afectaţi de smintitorii din Biserică şi din afară de ea. Acest lucru l-a mărturisit Sfântul psalmist David: „pace multă au cei ce iubesc legea Ta şi nu se **smintesc**." (Psalmi 118.165)

CAPITOLUL 3

SE MAI POT POCĂII SMINTITORII?

În ceea ce priveşte capacitatea de pocăinţă a smintitorilor trebuie să ştim că ei se împart în două categorii:

1. smintitori care se pocăiesc
2. şi smintitori care au rupt-o total cu Dumnezeu şi care nu mai vor să se pocăiască.

De ce spunem că sunt smintitori care nu mai vor să se pocăiască? Este greu de crezut că un episcop homosexual sau un preot cu înclinaţii pedofile mai vor să se pocăiască. Aceasta fiindcă pentru ei de cele mai multe ori pocăinţa este nulă. Pentru ei are sens doar:

- plăcerea spurcată a patimii,
- hedonismul
- şi travestirea morală.

Adevărul este că dintre homosexuali şi pedofili care au ajuns să se infiltreze în cler mai nici unul nu vrea să se pocăiască. Nu trebuie să avem nici un fel de speranţă că pentru ei va mai fi cale de întoarcere fiindcă se poate spune că ei au depăşit o limită: o limită a urii faţă de Dumnezeu dincolo de care nu mai există întoarcere.

De mai multe ori Biserica Ortodoxă este acuzată că nu ţine pasul cu timpurile. Liturghiile ortodoxe au fost compuse acum mai bine de 1500 de ani. Cărţile de cult sunt din cele mai vechi timpuri. Un anumit etos bizantin ştim că este simţit şi acum în Biserica Ortodoxă. Ritul şi gestica creştin ortodoxă în care preotul oferă celor din biserică îndemnul de Pace tuturor! pentru mai multă lume ţine mai mult de casele regale ale Evului Mediu.

Toate aceste lucruri sunt pentru unii parte a unei lumi care nu mai este:

- actuală,
- la zi
- şi capabilă să trateze problemele contemporane.

Aşa se face că sunt din ce în ce mai mulţi care atunci când află de o mare sminteală în ortodoxie pur şi simplu nu mai reacţionează deloc şi nu li se pare ceva străin. Din moment ce Biserica Ortodoxă este

- învechită,
- demodată şi desuetă

de ce am fi sminţiţi de imoralitatea din ea?[54]

Prin urmare ceea ce voim să evidenţiem este că sunt două categorii de smintitori:

- mari (majori)
- şi mici.[55]

Ceea ce voim să evidenţiem mai mult în acest capitol este că lumea de azi se consideră una:

---

[53] A se vedea *Sfântul Ioan Gură de Aur, Despre mărginita putere a diavolului* (Bucureşti, 2005).

[54] A se vedea Viorel Sava, *În Biserica slavei Tale. Studii de teologie şi spiritualitate* vol. IV (Iaşi, 2022).

[55] Despre smintitorii mici vom ajunge să vorbim în rândurile care vor urma mai mult fiindcă ei sunt unii care se pot pocăii. Acest lucru nu trebuie să ne facă să credem că toţi micii smintitori se pocăiesc. Nici vorbă. Sunt şi mici smintitori care sunt mici la sminteală dar extrem de mari în împietrirea lor în rău. Se poate vorbi de o împietrire a sufletului omului care ajunge să îl facă să fie unul care să nu mai ţină cont de nimic şi să se stabilizeze deplin şi total în rău. Ei bine realitatea este că trebuie să fim atenţi cu gradul de sminteală la care a ajuns un smintitor ca să ne putem da seama dacă mai există şansă de pocăinţă pentru el.

- avansată,
- progresistă,
- evoluată
- şi emancipată ştiinţific.

Totuşi se poate vedea că în Biserica Creştin Ortodoxă de multe ori homosexuali şi pedofilii îşi fac lucrarea de multe ori nestingheriţi de nimeni şi de nimic. Cum se face că deşi

- vorbim la telefoane cu conectare prin satelit,
- am inventat fizica cuantică,
- avem arme nucleare,
- tăiem metale cu laserul
- sau navigăm pe internet prin legături digitale

totuşi nu am ajuns să eliminăm sminteala din Biserica Creştin Ortodoxă?[56]

Prin urmare în nici un fel nu trebuie să ajungem să considerăm că progresul ştiinţific şi tehnic ajunge să fie tot una cu progresul:

- moral,
- mistic,
- ascetic,
- duhovnicesc
- sau sufletesc.

Nu trebuie să confundăm lucrurile aceasta fiindcă sunt mai mulţi care ne spune că de fapt ştiinţa poate să fie un fel de religie fiindcă dacă

- va avansa
- şi va evolua

în cele din urmă ea va fi capabilă să dea un răspuns la toate problemele omului inclusiv la cele de natură religioasă. Nimic mai eronat decât aceste opinii. Trebuie să ne dăm seama că ştiinţa este un lucru creat de Dumnezeu spre binele omului dar ea în nici un fel nu poate să ajungă să fie o religie care să înlocuiască legătura omului cu Dumnezeu.

Paradoxul este că diavolul din cele mai vechi timpuri direct sau indirect a ajuns să smintească Biserica lui Hristos. Poate cineva să ajungă să îl smintească pe diavol la fel cum o face el cu noi? Răspunsul este da. Trebuie să ştim că la fel cum diavolul ne sminteşte pe noi simplii şi umili creştin ortodocşi la fel de bine şi Hristos este o sminteală pentru diavol. Biserica Ortodoxă ne spune că până la Hristos diavolul şi-a făcut lucrarea lui în această lume

- fără probleme,
- nestingherit
- şi liber.

Uşile raiului fiind închise toate sufletele de mai înainte de Hristos au ajuns la diavol în iad. Ei bine Hristos vine şi schimbă această lucrare a diavolului: „pentru că scris este în Scriptură: „Iată, pun în Sion Piatra din capul unghiului, aleasă, de mare preţ, şi cel ce va crede în ea nu se va ruşina”. Pentru voi, deci, care credeţi, (Piatra) este cinstea; iar pentru cei ce nu cred, piatra pe care n-au băgat-o în seamă ziditorii, aceasta a ajuns să fie în capul unghiului, şi piatră de poticnire şi stâncă de **sminteală**, de care se poticnesc, fiindcă n-au dat ascultare cuvântului, spre care au şi fost puşi” (I Petru 2.6-8).

Este bine să ştim că la fel cum diavolul ne sminteşte pe noi

- direct
- sau indirect

la fel de bine Hristos şi sfinţii sunt o *sminteală* pentru diavol.[57]

Diavolul ne sminteşte şi la fel de bine şi agenţii (acoliţii) lui însă ceea ce trebuie să spunem este că la fel de bine şi noi ajungem să îl smintim prin

- rugăciune,
- credinţă,
- iubire creştinească,

[56] A se vedea Jean Boboc, *Transumanismul decriptat. Metamorfoza navei lui Tezeu* (Iaşi, 2020).

[57] Despre Sfântul Ştefan cel Mare se ştie o întâmplare mai puţin cunoscută. La un moment într-o biserică ortodoxă mai mulţi preoţi făceau rugăciune pentru nişte demonizate. În timpul rugăciunilor a fost invocat şi numele Sfântului Ştefan cel Mare. Când a auzit acest nume demonul din una dintre demonizare a spus: o nu, nu mai rosti acel nume fiindcă mult ne-a ars cu rugăciunile lui.

- trăire duhovnicească,
- ascultare
- sau nădejde creştin ortodoxă.

Vieţile sfinţilor sunt pline de mai multe mărturii care ne spune că de mai multe ori diavolii ajung să se întoarcă în iad după ce au dat târcoale pe pământ mânioşi şi scrâşnind din dinţi fiindcă nu au reuşit să îşi ducă la îndeplinire

- lucrările,
- ispitele
- şi tentaţiile lor.

Ceea ce trebuie să ştim este că sfinţii din toate timpurile au fost unii care nu au voit să se facă sminteală în nici un fel celor din jur. Ştim de cazul Iuditei care în casa lui Olofern a preferat să mănânce din mâncarea adusă de ea pentru a nu face sminteală celor din jur: „şi el a dat poruncă s-o introducă înăuntru, unde erau aşezate tacâmurile de argint, şi să i se întindă masă, ca să mănânce din bucatele lui şi să bea din vinul lui. Dar Iudita a zis: „Nu mănânc dintr-acestea, ca să nu iasă vreo **sminteală**, ci să mi se aducă din merindele pe care le-am adus cu mine!" Atunci Olofern i-a răspuns: „Şi dacă cele care le ai cu tine se vor isprăvi, de unde să mai aducem ca să-ţi dăm la fel? Căci aici n-avem pe nimeni din neamul tău„. Şi Iudita i-a zis: „Să trăieşti în pace, stăpâne. *Eu, roaba ta, nu voi isprăvi proviziile mele, până ce Domnul nu va împlini prin mine planurile Sale*!" (Iudita 12.1-4)[58]

Smintitorii se pot pocăii însă adevărul este că cei mai mulţi nu cred în pocăinţă. Aşa se face că sunt mai multe sufletele care din cauza lucrării smintelii ajung să se piardă. Noi trebuie să fim unii care să ne dăm seama că sminteala în nici un fel nu este un lucru cu care să ne jucăm. Putem să pierdem mai multe suflete. Se cunosc mai multe cazuri de sufletele care au fost pierdute fiindcă au fost smintite. A smintii înseamnă dincolo de toate a face în mod voit lucruri care sunt:

- scandaloase,
- reprobabile,
- eronate
- şi greşite.

Dacă un profesor de matematică nu are răbdare să îşi predea lecţiile lui elevilor săi evident că aceştia nu vor ajunge să fie buni matematicieni. Dacă un părinte nu se ocupă bine de educaţia copiiilor lui evident că aceştia nu vor ajunge bine crescuţi şi un model pentru comunitate. Dacă un preşedinte nu îşi iubeşte poporul în nici un fel nu va da legi care să ajute poporul să o ducă mai bine.

Ceea ce are loc destul de des în lumea noastră liberă şi capitalistă de azi este că sunt foarte mulţi care vor multe funcţii mari şi înalte. Ei nu se gândesc la responsabilitatea lor ci mai mult la

- banii,
- beneficiile
- şi faima

pe care o vor obţine de pe urma acestor mari funcţii. Iată cum mai mulţi demnitari de ai noştri (senatori, deputaţi, miniştri, primari sau secretari de stat) ajung să fie mare sminteală. Se pare că în societatea capitalistă fuga după mari funcţii şi portofolii sociale este o adevărată modă. Este adevărat că de multe ori trăim într-o lume nesigură şi schimbătoare dar incompetenţii de pe marile funcţii ajung să o facă şi mai

- nesigură
- şi schimbătoare.[59]

Înainte de a ajunge să ne întrebăm de ce ajungem să fim smintiţi trebuie să ajungem să ne aducem aminte că diavolul a încercat să Îl smintească chiar şi pe Iisus: „şi Petru, luându-L la o parte, a început să-L dojenească, zicându-I: Fie-Ţi milă de Tine să nu Ţi se întâmple Ţie aceasta. Iar El, întorcându-se, a zis lui Petru: Mergi înapoia Mea, satano! **Sminteală** Îmi eşti; că nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor (Matei 16.22, 23).

Diavolul prin urmare prin intermediul Sfântului Petru a încercat să Îl smintească pe Iisus în sensul că Iisus a avut un plan de mântuire a omului care implica cu sine răstignirea Lui. Ei bine diavolul a intuit acest lucru şi a făcut recurs la natura umană a lui Hristos şi i-a pus în faţă durerile crucii pe care Hristos în mod voit şi le-a

---

[58] La fel de bine trebuie să ştim că mai multe lucruri pe care le-a făcut Iisus au părut la prima vedere sminteală. Să ne aducem aminte de capitolul în care Iisus mânca şi bea cu vameşii şi desfrânatele. Acest lucru i-a făcut pe vameşi şi pe farisei să spună: „şi fariseii şi cărturarii cârteau, zicând: Acesta primeşte la Sine pe **păcătoşi** şi mănâncă cu ei." (Luca 15.2) Ei bine trebuie să ştim că Iisus a smintit numai în aparenţă fiindcă El a crezut foarte mult în puterea pocăinţei. Oamenii se pot pocăii dacă cineva este destul de curajos să îi oprească în căderea lor în păcat.

[59] A se vedea Ioan Buliga, *Deşertăciunile lumii* (Galaţi, 2012).

asumat. Trebuie să vedem aici vechea tehnică a diavolului care încă din rai a încercat şi a reuşit cu Adam şi Eva să schimbe logica bună lăstă de Dumnezeu cu o logică aparent bună dar care a dus la moarte şi la separaţie de Dumnezeu. Şi în acest caz în care Sfântul Petru îi spune lui Iisus să evite patima, diavolul vrea să

- Îl sucească,
- Să Îl corupă
- şi să îl înşele pe Iisus.

Ei bine Iisus nu lăsă acest lucru să aibă loc fiindcă El este mai mare şi are putere peste diavol.[60]

Un preot dintr-un sat discuta cu enoriaş.

- Şi ce mai faci fiul meu?
- Bine părinte.
- Mă bucur.
- Dar sfinția ta?
- Și eu.
- Foarte bine.
- Aşa este.
- Părinte cum este cu sminteala?
- Adică?
- Nu ştiu cum să spun.
- Zi cum îți vine.
- Părinte sunt mulți care smintesc la noi în sat.
- De ce?
- Fiindcă nu le pasă de cei din jur.
- Păi asta este de când lumea.
- Da?
- Da.
- Dar parcă nu sunt imun la sminteală.
- Fiindcă nu te rogi destul.
- Credeți?
- Da.
- De ce?
- Rugăciunea ajută foarte mult.
- Îmi dau seama.
- Roagă-te mai mult.
- Nu ştiu ce să spun părinte.
- De ce?
- Mă sminteşte să sunt sărac.
- Păi de ce?
- Toată viața am dorit să fiu bogat.
- Da?
- Da.
- Nu ştiam.
- Ba da părinte.
- Păi cum?
- Mă sminteşte când îi văd pe cei bogați din satul meu.
- De ce?
- Fiindcă ştiu că nu duc lipsă de nimic.
- Acum nici tu nu eşti sărac lipit pământului.
- Asta aşa este.
- Păi vezi?
- Părinte cum să îi faci pe ce bogați să fie mai milostivi?
- Asta este greu.
- Dar nu imposibil nu?
- Da.

---

[60] A se vedea Părintele Rodion, *Oameni şi demoni* (Galați, 2021).

- Mă gândeam eu.
- Uite ca să îți răspund la întrebare îți voi spune ce mi s-a întâmplat mie.
- Ce?
- S-a întâmplat când m-am apucat să construiesc biserica cea nouă din satul nostru.
- Ce s-a întâmplat?
- Avem nevoie de bani.
- Evident.
- M-am dus pe la mai multe familii mai sărace.
- Şi?
- Măi creştinilor am nevoie de bani pentru noua biserică.
- Părinte ne pare rău.
- Nu aveți nici un ban să mă ajutați cu construcția?
- Nu părinte. Am vrea să dăm bani pentru noua biserică dar nu avem.
- Bine. Înțeleg.
- Dar până la urmă biserica ați ridicat-o.
- Numai eu ştiu cum.
- Cum?
- Fiindcă săracii satului nu m-au putut ajuta m-am dus la cei bogați.
- Şi?
- Ştiam că dacă mă duc la ei să le cer bani dintr-o dată se vor scuza şi vor spune că nu au.
- Aşa este.
- Şi atunci m-am gândit la o metodă.
- Care?
- M-a dus la cel mai bogat om al satului.
- Şi?
- I-am spus:
- Poți să priveşti pe fereastra acea?
- Da.
- Ce vezi?
- Văd oameni.
- Aşa este.
- Dar de ce mă puneți să mă uit pe fereastră părinte?
- Îți voi spune imediat.
- Bine.
- Bine acum priveşte în această oglindă argintată şi aurită.
- Aşa.
- Ce vezi?
- Mă văd pe mine.
- Mai vezi alți oameni?
- Nu.
- Te vezi doar pe tine?
- Da.
- Ei prietene — zise preotul — până erai sărac ai văzut şi pe alții, dar acum aurul şi argintul nu te lasă să vezi decât persoana ta.
- Vai părinte să ştiți că aşa este.
- Am venit la tine fiindcă am nevoie de ajutorul tău.
- Ce părinte?
- Satul are nevoie de biserică nouă.
- Voi ajuta părinte.
- Mă bucur.
- Vă mulțumesc că mi-ați deschis mintea părinte.
- Pentru nimic
- Sărut dreapta părinte.[61]

[61] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Dialogul de sus l-am spus fiindcă trebuie să ştim că dacă dăm dovadă de înţelepciune putem să ajungem să îi aducem pe smintitori la pocăinţă. Biserica Creştin Ortodoxă cunoaşte mai multe cazuri de mari smintitori care în cele din urmă au ajuns să se pocăiască şi să le pară rău de răutăţile lor. Trebuie să ştim acest lucruri să ne dăm seama că în cele din urmă vom ajunge să fim unii care să nu ne pierdem speranţa că micii smintitori nu se pot întoarce din nou la Hristos. Este plină ortodoxia de sfinţi care mai înainte au fost: hoţi, desfrânate, despoţi, avari, risipitori şi mulţi alţii care la un moment din viaţa lor:

- şi-au venit în sine,
- s-au regăsit,
- s-au reinventat
- şi s-au pocăit

de smintelile lor.

Totuşi nu trebuie să ne facem mari iluzii. Cei mai mulţi smintitori sunt aşa de mult contaminaţi de rău că nu se vor mai întoarce de la comiterea lui. Iată de ce trebuie să fim realişti cu privire la smintitori şi să nu le facem

- iluzii,
- speranţe deşarte
- şi aşteptări în van.[62]

Sminteala ajunge să îşi facă lucrarea ei fiindcă de cele mai multe ori cei care sunt sminţiţi nu comunică. Aceasta fiindcă de multe ori ei se simt ruşinaţi să spună celor din jur de ce au ajuns să se smintească. Ei bine trebuie să ştim că pentru a ajunge să ne vindecăm de sminteală este nevoie de

- comunicare,
- dialog,
- comuniune[63]
- şi împărtăşire

când ajungem să fim sminţiţi în nici un fel nu trebuie să ţinem acest lucru numai pentru noi. Aceasta fiindcă este bine să ştim că sminteala este un lucru care nu ne priveşte numai pe noi.

Este prin urmare cât se poate de clar că există o „dialectică a sminteli." Aceasta fiindcă este bine să ştim că smintitorii de cele mai multe ori sunt versaţi şi cât se poate de pricepuţi în a nu fi descoperiţi şi demascaţi imediat. Sminteala la fel de bine trebuie să ştim că înseamnă şi

- manipulare,
- disimulare,
- înşelăciune
- şi minciună.

Totuşi sunt şi smintitori care la un moment dat ajung să îşi vină în sine la fel ca fiul risipitor. Ce se cuvine să facem în asemenea situaţii? Să îi primim pe smintitori sau să îi respingem? Adevărul este că nu putem să credem din prima pe un mare smintitor. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că smintitorul trebuie să dea nişte semne

- clare,
- concrete
- şi veridice

de pocăinţă.

Prin urmare nu trebuie să subestimăm capacitatea de pocăinţă a smintitorilor. Totuşi trebuie să ştim că raportat la numărul de smintitori din lumea noastră sunt puţini care ajung să se pocăiască de smintelile lor. De ce? Fiindcă de multe ori smintitori simt un fel de *satisfacţie demonică* prin smintelile lor. Sunt demonii cei care aduc un fel de mulţumire amăgitoare în inima şi sufletul smintitorilor care îi face să creadă că ceea ce fac ei este un lucru cât se poate de bun şi util.

În acest sens Sfântul Antonie cel Mare spunea: „sufletul care cunoaşte **păcatul** îl urăşte ca pe o fiară. Dar dacă nu-l cunoaşte, îl iubeşte." Sunt mulţi smintitori care trebuie să ştim că nu ajung să ştie foarte clar care este diferenţa dintre păcat şi virtute. Aceasta fiindcă ei sunt de multe ignoranţi. Ei bine sunt mulţi asemenea smintitori care dacă sunt mustraţi şi în cele din urmă vor ajunge să se pocăiască.[64]

Chemarea la pocăinţă a smintitorilor trebuie să ştim că este o lucrarea a harului lui Dumnezeu. Unii ar putea să se întrebe cum poate harul să vină la cei care Îl resping pe Dumnezeu? Ceea ce trebuie să ştim este că

[62] A se vedea Constantin C. Pavel, *Problema răului la Fericitul Augustin* (Bucureşti, 1996).
[63] A se vedea Dragoş Bălan, *Menirea comuniunii creştine în societatea contemporană* (Constanţa, 2014).
[64] A se vedea Serafim Alexiev, *Vederea păcatelor noastre. Tâlcuire la rugăciunea Sfântului Efrem Sirul* (Bucureşti, 2008).

Dumnezeu trimite harul Lui la toată lumea şi la fel de bine este acest har care ajunge să vină chiar şi la smintitori. Ei bine când harul vine la smintitori trebuie să ştim că el este unul care se manifestă cel mai mult prin

- mustrări,
- momente de luciditate,
- păreri de rău
- dorul după virtute.

Sunt mulţi care trebuie să ştim că la un moment dat după ce au ajuns să smintească pe multă lume simt un fel de

- gol,
- neant
- şi neîmplinire

în viaţa lor.

Această stare de gol şi neîmplinire este dată de lipsa de har pe care o simt în viaţa lor. Ei bine sunt mulţi smintitori care în acest moment îşi dau seama că trebuie să se schimbe. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că nici un smintitor oricât de rău este nu a ajuns să fie un fel de demon în persoană.[65]

La fel de bine trebuie să ştim că în ceea ce îi priveşte pe smintitori nu trebuie să ajungem să fim unii care să facem pe eroii. Sunt mai mulţi creştin ortodocşi care cred că ei sunt mai tari decât smintitorii şi în acest sens se duc la ei şi încep să facă încercări să îi aducă la calea binelui. Lucrul în sine este de admirat însă ceea ce trebuie să ştim este că în asemenea situaţii sunt puţini smintitori care ajung

- să se pocăiască,
- să se întoarcă
- şi să se schimbe.

De ce? Fiindcă ei sunt unii trebuie mai întâi să simtă ei că ceea ce fac este rău. Sminteala este un lucru rău însă smintitorii sunt unii refuză să mai creadă acest lucru. Smintitorii sunt care i-au ajuns să creadă mai mult în

- iluzii,
- fantome
- şi himere.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că sminteala este dincolo de toate un lucru care se bazează pe iluzie şi înşelăciune. Sminteala trebuie să ştim că este întotdeauna o minciună mai elaborată.

Ceea ce trebuie să ştim este că timpul este un lucru care contează în ceea ce priveşte sminteala. Aceasta fiindcă dacă cel smintit nu este trezit la timp în cele din urmă el va ajunge să fie un caz pierdut pentru totdeauna. În acest sens cuvintele lui Hector Berlioz sunt cât se poate de adevărate: „timpul este cel mai bun profesor. Din păcate, el îşi omoară toţi elevii."

Acest lucru înseamnă că smintitorul poate să îşi facă din timp un aliat. În acest sens în loc el să facă din timp un prilej pentru:

- pocăinţă,
- părere de rău
- şi lacrimi

ei bine timpul ajunge să îl înrăiască şi mai mult. Aşa se face că cei mai mulţi smintitori când sunt mustraţi pentru smintelile lor devin chiar violenţi.[66]

De cele mai multe ori smintitorii se poate spune că nu sunt persoane dificile dar duhurile rele cu care s-au unit ajung să îi facă să fie neînduplecaţi. Sfântul Vasile cel Mare spunea că: „timpul liber petrecut fără frica de Dumnezeu este dascăl de păcate pentru cei ce nu ştiu să folosească timpul."[67]

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că smintitorii sunt ignoranţi. Ei sunt unii care uită că Dumnezeu este Cel care

- le-a dat viaţă
- şi îi menţine

în existenţă.

---

[65] A se vedea Agapie Criteanul, *Mântuirea păcătoșilor* (Galaţi, 2009).

[66] Aceasta fiindcă ei sunt unii care trebuie să ştim că ajung să fie orbiţi de sminteală şi să îşi dea seama că sminteala şi a smintii pe cei din jur este sensul vieţii lor. În acest sens când smintitorul devine violent trebuie să ştim că este sub stăpânirea totală a duhurilor rele. Sunt aceste duhuri rele care nu îl mai lasă pe smintitor să mai facă nici un lucru bun.

[67] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

Prin urmare este bine să ştim că sminteala este un lucru care ajung să schimbe foarte mult ceea ce este firesc în nefiresc. De ce? Fiindcă păcatul este nefiresc. Sminteala este un păcat şi prin urmare sminteala este nefirească. În acest sens Sfântul Ioan Damaschinul spunea cât se poate de convingător: „toate sunt după fire, numai păcatul este împotriva firii."[68] Ei bine smintitorii cred că a smintii este un lucru cât se poate de:

- natural,
- firesc,
- obişnuit
- şi bun.

Acest lucru ne spune că smintitorii sunt oameni slabi fiindcă ei nu mai pot separa minciuna de adevăr şi ceea ce este firesc de ceea ce este nefiresc.

Dacă credem că suntem capabili să aducem un smintitor la pocăinţă ei bine unul dintre cele mai bune punct de început este de a îi face să înţeleagă ceea ce este firesc şi la fel de bine că sminteala este un lucru nefiresc şi pentru acest lucru el trebuie să fie evitat.

Smintitorii sunt unii care fiindcă Dumnezeu Tatăl este:

- nevăzut
- şi invizibil

ajung să creadă că totul este posibil în această lume. Totuşi ei nu sunt conştienţi de ce ajung să se stabilizeze în rău fiindcă trebuie să ştim că sminteala este o manifestare a răului.

Răul se manifestă în mai multe forme însă una dintre cele mai distructive este sminteala. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că sminteala în zilele noastre poate ajunge prin mas media

- să influenţeze
- şi să afecteze

milioane de persoane.

Ei bine ceea ce este mai trist este că sunt din ce în ce mai mulţi care nu mai vor să lupta cu sminteala şi ajung să o promoveze în societate ca pe un lucru:

- obişnuit,
- bun
- şi plăcut.

Aşa se face că am ajuns să trăim într-o societate în care

- cearta,
- vrajba,
- gâlceava
- şi bârfa

sunt lucru normal dacă nu adevărate virtuţi.

Creştinii ortodocşi autentici sunt din ce în ce mai evitaţi şi mai desconsideraţi în lumea noastră fiindcă ei nu merg după smintelile lumii.

Sfântul Ioan Casian ne spune de ce Dumnezeu Tatăl lasă ca sminteala să vină peste noi: „toţi oamenii sunt încercaţi dintr-un întreit motiv: adesea pentru verificare, uneori pentru curăţire, iar alteori pentru plata greşelilor."[69]

Prin urmare este bine să ştim că Dumnezeu Tatăl ştie foarte bine de ce trecem prin mai multe sminteli:

1. fiindcă El ne poate verifica credinţa noastră,
2. fiindcă El poate să vrea să ne curăţim prin sminteli
3. şi fiindcă El vrea să plătim pentru păcatele noastre.

Este evident că trebuie să ne dăm seama că sminteala nu este dincolo de puterile lui Dumnezeu.

Smintitorii şi demonii care le slujesc lor sunt unii care vor să facă din sminteală un lucru care să depăşească

- puterea
- şi controlul

lui Dumnezeu.[70]

---

[68] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

[69] Idem.

[70] Demonii vor să fie ca Dumnezeu: să controleze şi să stăpânească totul. Ei bine ei ajung să facă o realitate cu susul în jos în care se poate spune că lucrurile sunt cât se poate de ciudate şi neobişnuite. O lume în care sminteala ar fi o virtute ar fi cu adevărat o lume deformată şi nefirească.

A venit timpul să ne dăm seama că una este să faci un păcat în privat şi alta să ajungi să îl faci în public. Păcatul făcut în public este mai grav chiar dacă el este făcut în privat fiindcă trebuie să ştim că oamenii din jur chiar dacă sunt şi ei păcătoşi vor ajunge să se smintească de ceea ce văd. Se cunoaşte exemplul cu o desfrânată care a auzit de un sfânt părinte din pustie. Desfrânata şi-a spus în minte – din lucrate demonică – să îl facă pe pustnic să cadă în păcat cu ea. A mers în pustie unde s-a dat ca o rătăcită care caută adăpost. Primită în chilia sfântului ea a început să îl ademenească pe acesta la păcat. Atunci pustnicul i-a spus că se va împreuna numai dacă o vor face în piaţa oraşului. Desfrânata a spus că acest lucru este de ruşine şi că nimeni nu se împreunează în piaţa oraşului fiindcă este ruşinos. Sfântul i-a spus atunci că cum se face că de oameni se ruşinează dar de Dumnezeu care este pretutindeni şi le vede pe toate nu se ruşinează? În cele din urmă desfrânata s-a pocăit.[71]

La un preot paroh a venit un creştin ortodox.

- Binecuvântaţi părinte.
- Domnul fiul meu.
- Ce mai fac părinte?
- Caut mânuirea.
- Şi o găsiţi?
- Cu mila Domnului da.
- Frumos.
- Dar de ce ai venit la mine fiule?
- Am să discut ceva sfinţia ta.
- Ce anume?
- Părinte l-am citit în aceste zile pe Sfântul apostol Petru.
- Şi?
- Am găsit aceste versete la el.
- Care?
- „Ochi având plini de prea-curvie şi de păcat nepărăsit, amăgind sufletele cele neîntărite, inimă deprinsă în lăcomie având, fiii blestemului. Care lăsând calea cea dreaptă au rătăcit, urmând căii lui Valaam din Vosor, care plata nedreptăţii a iubit. Iar mustrare pentru fărădelegea sa a avut, asin necuvântător cu glas omenesc grăind, a oprit nebunia prorocului. Aceştia sunt izvoare fără de apă, nori, care se poartă de vifor, cărora negura întunerecului în veac să păzeşte. Făgăduind slobozenia, singuri robi fiind ai stricăciunii, pentru că ori de ce este cineva biruit de aceea s-a şi robit... Mai bine era lor a nu fi cunoscut calea dreptăţii decât după ce o au cunoscut, a se întoarce înapoi de la sfânta poruncă ce li s-a dat lor" (2 Petru 2, 14 şi următoarele.)
- Şi?
- La ce se referă aceste cuvinte.
- La eretici.
- La eretici?
- Da.
- Şi ce sunt ereticii?
- Sunt oameni care au ajuns să se separeu din proprie iniţiativă de Biserica Ortodoxă.
- Da înţeleg.
- Bine.
- Cum sunt sectanţi?
- Da.
- Niciodată nu i-am înţeles pe sectanţi.
- Sunt mari smintitori.
- De ce?
- Fiindcă divid societatea noastră.
- Credeţi?
- Da.
- Poate aşa este.
- Nu sigur aşa este.
- Nu ştiu ce să spun.
- Ce spunea Sfântul Petru mai sus?

[71] Întâmplarea de mai sus este relatată în Patericul egiptean.

- Ce?
- Eretici sunt smintitori fiindcă ajung să amăgească sufletele neîntărite.
- Oare?
- Da.
- Cum?
- Ei cred că pot să interpreteze Biblia după propriul lor cap.
- Asta aşa este.
- Deci ereticii sunt mari smintitori.
- Poate aşa este.
- Ei au ajuns să iubească mai mult nedreptatea.
- De ce?
- Fiindcă sunt persoane care au ajuns să iubească mai mult nedreptatea.
- Decât dreptatea?
- Da.
- Dar de ce?
- Fiindcă sunt slabi.
- Dar ei se ţin puternici.
- Din mândrie.
- Deci ereticii sunt oameni slabi?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Şi ce mai spune Sfântul Petru despre eretici?
- Că sunt izvoare fără de apă.
- Aşa este.
- Hristos este apa cea vie?
- Da.
- Sunt de acord.
- Pe Hristos nu Îl poţi sucii şi interpreta cum ţi se pare ţie.
- Evident.
- Ereticii cred că sunt liberi.
- Dar nu sunt?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă minciuna nu este libertate.
- Numai adevărul?
- Da.
- Şi în timp acest lucru poate să fie simțit nu?
- Da.
- Nu ştiam că ereticii sunt smintitori?
- Mari smintitori.
- Sunt de acord.
- Ereticul este unul care cunoaşte calea dreptăţii.
- Oare?
- Da. A spus-o chiar Sfântul apostol Petru.
- Şi de ce nu o urmează?
- Din răutate.
- Răutate?
- Da.
- Cum?
- Ei cred mai mult în rău decât în bine.
- Aşa este.
- Acum eşti lămurit fiul meu?
- Da.[72]

[72] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Deşi erezia este un păcat care ajunge să smintească pe cei din jur trebuie să ştim că sunt eretici care se pocăiesc. În lumea creştin ortodoxă trebuie să ştim că există o adevărată modă a convertirilor ereticilor din occident. Ştim că Occidentul este în mare eretic şi sunt foarte mulţi eretici în Occident. Totuşi unii care sunt sinceri şi căutările lor ajung să se pocăiască şi să vină la lumina ortodoxiei. Totuşi raportat la mărimea Occidentului ei sunt puţini. Acest lucru însă ne spune că dacă ar vrea cu adevărat occidentalii s-ar putea întoarce la ortodoxie. Cei mai mulţi nu o fac şi acest lucru este o mare tragedie spirituală. Este o mare tragedie fiindcă păcatul ajunge să fie mai puternic decât virtutea. Sfântul Ioan Damaschinul spunea despre patimi şi păcate: „trebuie să punem şi diagnoza gândurilor pătimaşe, prin care se săvârşeşte **păcatul**. Gândurile în care se cuprind toate **păcatele,** sunt opt: al lăcomie pântecelui, al desfrânării, a iubirii de argint, al mâniei, al întristării, al trândăviei, al slavei deşarte şi al mândriei. Ca aceste opt gânduri să ne tulbure, sau ca să nu ne tulbure, nu atârnă de noi. Dar ca să stăruiască, sau ca să nu stăruiască, sau ca să stârnească patimile, sau ca să nu le stârnească, atârnă de noi."[73]

CAPITOLUL 4

SMINTEALA INTENŢIONATĂ ŞI SMINTEALA NEINTENŢIONATĂ

Ceea ce trebuie să recunoaştem este că am ajuns să trăim într-o societate în care critica este la mare de cinste. Fie că vorbim de:

- critici de film,
- critici de artă,
- critici politici,
- critici sociali
- sau critici sportivi

ei bine critica îşi face loc în viaţa noastră. Chiar dacă am ajuns să ne placă de o anumită persoană publică dacă critica din mas media asupra acelei persoane intervine, în cele din urmă nu ne mai place acea persoană. De ce? Fiindcă vrem nu vrem trebuie să recunoaştem că critica ajunge:

- să ne influenţeze,
- să ne schimbe,
- să ne modifice
- şi să ne modeleze.

Societatea noastră este însă extrem de acidă cu cei care calcă strâmb mai ales când vine vorba de:

- bani,
- averi,
- putere politică,
- mari ranguri
- sau mai funcţii publice.

De ce? Fiindcă aceste lucruri şi le doreşte mai toată lumea. Se poate vedea cum societatea noastră este cât se poate de permisivă cu:

- imoralitatea,
- păcatul,
- patima
- sau perversiunea.[74]

Ceea ce trebuie să fim cât se poate de conştienţi este să facem diferenţa dintre faptul dacă un smintitor ajunge să smintească intenţionat sau neintenţionat. De ce? Fiindcă nu trebuie să judecăm la fel aceste două categorii de smintitori. Sunt şi unii care smintesc accidental sau mai bine spus fără să vrea să facă acest lucru. Ei bine ei pot foarte uşor să fie

- corectaţi
- şi îndreptaţi.[75]

---

[73] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[74] A se vedea Dumitru Popescu, *Hristos, Biserică, Societate* (Bucureşti, 1998).
[75] Prin urmare mai înainte de a ajunge să mustrăm pe cineva de sminteală trebuie să ajungem să ne interesăm mai mult de acea persoană şi să ne dăm seama dacă sminteala pe care a făcut-o a făcut-o intenţionat sau fără de intenţie. Acest lucru este extrem de important fiindcă după cum am spus există o anumită intensitate a sminteli de care trebuie să ţinem cont.

Este adevărat că sunt smintitori intenţionaţi care ceea ce fac din bună ştiinţă şi sunt conştienţi de păcatul lor. Se cunoaşte de exemplu că la o emisiune TV din Statele Unite a fost invitată o satanistă care să apere satanismul. Care au fost argumentele satanistei pentru crezul ei? Că a venit vremea ca societatea să evolueze şi să renunţe la vechile surogate creştine în care nu mai crede nimeni. Este evident că avem aici de a face cu o smintitoare intenţionată care a voit să smintească pe cât mai mulţi dintre cei care a priveau şi să îi facă să renunţe la Hristos.[76]

Timpul este un lucru care ne putem da seama că este unul care ajunge să fie unul care poate să fie prielnic smintelii. Aceasta fiindcă smintitorii ajung să se folosească de timp pentru a smintii. Patriarhul Daniel Ciubotea spunea în acest sens: „valoarea timpului, ca posibilitate a ridicării din **păcat** şi restabilirii comuniunii cu Dumnezeu, ni se descoperă mai ales în iconomia mântuirii. Fiecare clipă care trece, şi noi n-am luat în ea decizia pentru realizarea sa în bine, este o clipă sau un timp pierdut. Clipa se prezintă astfel ca semn al unei posibile mântuiri, dar şi ca semn al unei posibile căderi sau pierderi. Ortodoxia priveşte cu încredere şi optimism, însă şi cu gravitate, fiecare clipă a vieţii prezente, preţuind-o ca pe şansă divină a răscumpărării **păcatului**, ca timp al ridicării, ca şansă de rodire şi valorificare a darurilor primite de la Dumnezeu. În ortodoxie, clipa nu este doar un pas spre moarte, ca în filosofia lui **Heidegger**, ci clipa oferă şi posibilitatea valorificării potenţelor umane creatoare, nealterate de **păcat.** Ea poate releva capacitatea noastră de a dobândi, în condiţiile temporalităţii, valori eterne şi poate redescoperi vocaţia originară. Clipa poate răscumpăra timpul pierdut, când se restabileşte în ea comuniunea cu Dumnezeu, sau poate pierde un timp bun, de o viaţă întreagă, când în ea se săvârşeşte, prin **păcat**, ruperea comuniunii cu Dumnezeu."[77]

Ceea ce ne dăm seama că ne putem folosii de timp pentru a ieşii din sminteală. Sunt smintitori mari care dacă cei din jur au răbdare cu ei în cele din urmă vor ajunge să se pocăiască şi să se întoarcă la Hristos. În acest sens ştim de cazul Sfântului Pafnutie care a auzit de marea desfrânată Taisia. Sfântul Pafnutie şi-a pus în gând să ajung să o aducă la Hristos prin pocăinţă. S-a dus la ea ca unul care ar fi vrut să se împreuneze cu ea. „Atunci el intrând, a văzut un pat frumos așternut pe care s-a așezat și a zis către Taisia:

-„Oare ai altă cămară tăinuită, ca să ne închidem în ea, ca să nu ne știe nimeni?".

Iar Taisia i-a zis:

-„Este, dar dacă te rușinezi de oameni și aici ne putem ascunde de dânșii, căci ușile sunt încuiate și nimeni nu va putea intra aici, nici nu ne va ști nimeni pe noi, iar dacă te temi de Dumnezeu, apoi nu este loc care să poată fi tăinuit dinaintea Lui, măcar de te-ai ascunde și sub pământ, căci și acolo te vede Dumnezeu".

Auzind Pafnutie aceste cuvinte de la dânsa, i-a zis:

-„Au, doară și tu știi de Dumnezeu?".

Iar ea a răspuns:

-„Știu și despre Dumnezeu și am auzit și despre împărăția drepților și munca păcătoșilor".

Atunci starețul i-a zis:

-„Dacă știi pe Dumnezeu, împărăția Sa și muncile păcătoșilor, atunci de ce prihănești pe oameni și pierzi atâtea suflete? Căci nu numai pentru ale tale păcate, ci și pentru ale acelora pe care i-ai prihănit ai să fii întrebată de Dumnezeu și osândita în gheena focului".

Taisia, auzind acestea, s-a aruncat l-a picioarele starețului, cu plângere, zicând:

-„Eu mai știu și aceasta, că pentru cei ce greșesc este pocăință și iertare de greșeli și nădăjduiesc că prin rugăciunile tale să mă izbăvesc de greșeli și să câștig mila Domnului. Deci, mă rog ție, așteaptă-mă puțin, numai trei ceasuri și după aceasta voi merge unde îmi vei porunci și voi face ceea ce-mi vei zice".

Iar starețul, arătându-i locul la care avea să o aștepte, s-a dus."[78]

Avem mai sus un caz fericit de o convertire a unei mari smintitoare care a fost Sfânta Taisia. Ei bine prin lucrarea:

- înţeleaptă
- şi providenţială

a Sfântului Pafnutie în cele din urmă se va pocăii şi va devenii o mare sfântă a Bisericii Creştin Ortodoxe.

Este adevărat că nu toţi suntem ca Sfântul Pafnutie să avem credinţa şi determinarea lui însă ceea ce trebuie să ştim este că noi ca fiind creştin ortodocşi nu putem să stăm cu mâinile la sân şi să ajungem să ca pur şi simplu să stăm cu mâinile în la sân când cineva ajunge să smintească pe cei din jur.

---

[76] A se vedea Emil Jurcan, *Satanismul în cadrul ocultismului. O analiză creştină* (Alba Iulia, 2009).

[77] https://pildele-cartilor-sfinte.com/valoarea.html (accesat pe 06.06.2022).

[78] https://doxologia.ro/viata-sfant/viata-sfintei-cuvioase-taisia (accesat pe 06.06.2022).

Smintelile neintenţionate trebuie să ştim că pot să fie iertare şi la fel de bine trebuie să fie trecute cu de vederea. Aceasta fiindcă noi trebuie să fim nu numai creştin ortodocşi ci la fel de bine şi creştini ortodocşi inteligibili. Trebuie să ştim că *inteligibilitatea* înseamnă că noi trebuie să înțelegem o anumită situație și să ajungem să o îndreptăm în direcţia potrivită. Este evident că trebuie să fim înţelegători care:

- din greşeală,
- din neştiinţă
- sau din ignoranţă

au ajuns la un anumit moment din viaţa lor să ne smintească. Aceasta nu înseamnă prea mult pentru noi fiindcă trebuie să ştim că atunci când Sfântul Petru l-a întrebat pe Iisus de câte ori trebuie să iertăm semenului nostru, Iisus a spus că trebuie să iertăm *de 70 câte șapte*. Prin urmare a fi un creştin ortodox autentic trebuie să însemne pentru no disponibilitatea de ierta şi a de fi iertători cu cei care ne greşesc.[79]

Sfinţii creştin ortodocşi au fost unii care au ajuns să ierte şi pe cei care au ajuns să smintească în mod intenţionat. De ştie că pe vremea persecuţiilor romane la un moment dat un păgân l-a ucis Sfântul Eusebiu că era creştin. Cei din jur care au văzut acest lucru a voit să îl ucidă cu pietre pe păgân. Cu ultimele cuvinte Sfântul Eusebiu s-a ridicat:

- Nu, nu îl ucideţi. Eu îl iert.

Mişcat de gestul sfântului se spune că păgânul s-a convertit la Hristos şi cu el mulţi alţii care erau acolo.[80]

Ei bine adevărul este că noi creştinii ortodocşi simplii cu mare greutate am ajunge să iertăm pe cineva care ne sminteşte:

- intenţionat,
- voit
- şi explicit.

Aceasta fiindcă deşi nu o recunoaştem mai toţi dintre noi acţionăm după legea talionului: dinte pentru dinte şi ochi pentru ochi.

La fel, ceea ce mai mulţi uită este că Dumnezeu este sus şi vede tot. El vede că unii smintesc şi fac mult rău prin smintelile lor. În Vechiul Testament Sfântul proroc Isaia spunea cât se poate de frumos despre aceşti oameni: „vai de feciorii răzvrătiţi, zice Domnul, vai de cei ce fac planuri fără Mine, care fac legăminte ce nu sunt în Duhul Meu, ca să grămădească păcate peste păcate" (Isaia 30.1).

A crede că cei care smintesc nu sunt văzuţi de Dumnezeu Tatăl din cer este un lucru cât se poate de eronat. Aceasta fiindcă de Dumnezeu nu putem să ascundem nimic. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru şi să lăsăm ca lucrurile să fie în voia lui Dumnezeu. Ceea ce trebuie să ştim că este că există o categorie de smintitori care ajuns să smintească prin acea că dacă

- li se face observaţie,
- sunt mustraţi
- şi sunt avertizaţi

este ca şi cum am pune gaz pe foc. În loc ca ei să se oprească să ne mai smintească ei bine vor ajunge să ne smintească şi mai mult.

Iată de ce am intitulat acest capitol ca diferenţă dintre sminteala intenţionată şi cea neintenţionată. Aceasta fiindcă după cum am spus smintitorii care smintesc intenţionat sunt unii care vor să facă mult rău celor din jur. Nu avem nici o șansă să îi mustrăm pe homosexualii şi lesbienele din marile metropole ale lumii că ajung să facă mari marşuri LGBT. S-a putut vedea că aceştia cu cât sunt mustraţi mai mult şi mai ajung să facă şi mai mari sminteli.

De ce? Fiindcă nu se merită să te pui cu un demonizat care din voia lui ajunge să slujească demonilor. Nu trebuit să uităm acest lucru.

Valeriu Gafencu spunea la un moment dat că: „viaţa e un dar al lui Dumnezeu dat nouă, oamenilor, pentru a ne curăţi sufletele de **păcat** şi a ne pregăti, prin Hristos, spre a primi viaţa veşnică." Prin urmare când avem de a face cu smintitorii cei mare trebuie să ne aducem aminte care este sensul final al vieţilor noastre:

- mântuirea,
- Împărăţia Cerurilor,
- Raiul.[81]

---

79 A se vedea Marina Arhipova şi Marina Mihailova, *Iertarea. Cum să ne împăcăm cu noi înșine și cu ceilalți* (Bucureşti, 2009).
80 Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
81 A se vedea Radu Teodorescu, *Mântuirea ca ortodoxie și religia comparată* (Cugir, 2014).

Prin urmare trebuie să ştim că dacă voim să ne mântuim nu vom ajunge să fim prea afectaţi de smintelile din jurul nostru fie că sunt mari sau mici. De ce? Fiindcă în acest mod vom ajunge să fim unii care să ne dăm seama că avem pe ce să fim centraţi şi să fim cât se poate de interesaţi de ceea ce este cu adevărat:

- important,
- semnificativ
- şi cu sens

din viaţa noastră.[82]

Doi creştini discutau despre sminteală.

- Şi ce mai faci dragul meu?
- Bine.
- Mă bucur.
- Da tu?
- Relativ bine.
- Da?
- Da.
- De ce relativ?
- Nu aş putea spune că sunt total bine.
- Cum aşa?
- Mi-am dat seama de un lucru.
- Care?
- Sunt foarte uşor de smintit.
- De ceea ce are loc în jur?
- Da.
- Cum aşa?
- Nu ştiu.
- Ştii ce trebuie să faci?
- Ce?
- Două lucruri.
- Care?
- Să te rogi mai mult.
- Şi mai ce?
- Să îţi cauţi un duhovnic bun.
- Crezi?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă numai aşa nu vei mai fi uşor de smintit.
- Poate aşa este.
- Sigur aşa este.
- Crezi că rugăciunea ajută?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă rugăciunea este un izvor de tărie.
- Da?
- Da.
- Nu era conştient de asta.
- Eşti acum.
- Dar ce atitudine trebuie să am faţă de cei care smintesc?
- Cel mai bine ar fi să îi eviţi.
- Dar nu prea pot?
- De ce?
- Ajung să mă vrăjească.
- Trebuie să fi tare.
- Voi încerca.

[82] A se vedea Alexandru Paleologu, *Despre lucrurile cu adevărat importante* (Editura Cartea Românească, 2006).

- Aşa să faci.
- Cum să nu.
- Uite ca să îţi dai seama cum se pune problema cu sminteala îţi voi spune o întâmplare adevărată.
- Te ascult.
- Era anul 1926.
- Mult de atunci.
- Un preot dintr-un sat trebuie să meargă în alt sat.
- Şi?
- Afară era frig.
- Era iarnă?
- Da.
- Şi?
- Pe cum preotul mergea la un moment dat aude nişte gemete din zăpadă.
- Ce o fi? S-a întrebat preotul.
- S-a uitat în direcţia din care veneau gemetele.
- Şi?
- Acolo a putut vedea un om aproape îngheţat.
- Dar de ce era acolo?
- Fiindcă s-a împiedicat.
- Şi?
- Preotul l-a luat pe căluţul lui şi s-a întors cu el în statul lui.
- Ce frumos.
- Pe drum s-a întâlnit cu un creştin.
- Părinte, părinte.
- Ce este fiul meu?
- Ce faci cu acel om?
- Îl duc la mine acasă?
- Dar părinte ştiţi cine este acest om?
- Nu. L-am găsit aproape îngheţat.
- Părinte acest om este pastorul baptist din satul vecin.
- Foarte bine.
- De ce îl ajutaţi?
- Fiindcă dacă nu îl ajut va murii.
- Dar este baptist părinte.
- Nu ştiu dacă e baptist sau păgân, ştiu însă că e fratele nostru.
- Aşa este părinte.
- Foarte interesantă povestea ta.
- Aşa este.
- Se aseamănă cu pilda samarineanului milostiv.
- Cumva.
- Deci dacă un smintitor are nevoie de ajutorul nostru este bine să îl ajutăm?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Dacă nu ajuţi un smintitor cum arăţi că eşti mai bun ca el?
- Aşa este.
- Vezi?
- Nu am gândit lucrurile aşa.
- Nu vei ajunge să câştigi un smintitor prin răutate.
- Poate.
- Trebuie să îi arăţi bunătate.
- Ca s îşi dea seama că nu l-ai corupt.
- Da.
- Sunt de acord. [83]

[83] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Vieţile sfinţilor au demonstrat că au existat mari smintitori care au ajuns să se întoarcă la Hristos atunci când în schimbul răutăţii smintelilor lor li s-a răspuns cu bine. De ce un astfel de lucru? Fiindcă trebuie să ştim că numai un nebun nu este mişcat atunci când la răul lui i se răspunde cu bine. S-a spus de mai multe ori că *violenţa este o armă pe care numai ce slabi o folosesc.* Prin urmare la sminteală nu trebuie să ajungem să răspundem cu violenţă. Este adevărat că de mai multe ori smintitorii ajung să nască în noi mai mult gânduri şi simtimente violente. Dacă ne vom lăsa pradă lor vom ajunge să facem jocul smintitorului care ne vrea:

- răi,
- violenţi,
- brutali,
- sălbatici
- şi perverşi.

La fel de bine trebuie să ne aducem aminte de ceea ce spunea gânditorul Alan Brien că „violenţa este replica incultului."[84]

Sunt mulţi care atunci când au de a face cu sminteala reacţionează violent. Aceasta fiindcă ei cred că aşa vor ajunge să pună capăt smintelii. Trebuie să ştim că nu trebuie să ne asumăm rolul lui Dumnezeu Tatăl şi să ajungem să credem că noi suntem cei care trebuie să:

- pedepsim,
- penalizăm
- şi sancţionăm

pe smintitori. Scriitorul Isaac Asimov spunea că „violenţa este ultimul refugiu al incompetenţei."[85] Acest lucru fiindcă trebuie să ştim că dacă ajungem să fim violenţi cu incompetenţii ei bine ei vor ajunge să ne tragă la nivelul lor josnic.

Ceea ce s-a putut vedea este că dacă ajungem să fim violenţi cu smintitorii ei bine şi ei vor ajunge să fie violenţi. Aceasta fiindcă după cum spunea Eschil în antichitate: „violenţa naşte violenţă."[86] Referitor la violenţă trebuie să ştim că ea a ajuns în societatea din zilele noastre o adevărată modă.

- Luptele corp la corp,
- artele marţiale,
- boxul
- sau violenţa de stradă

sunt cu toate mediatizate pe micul şi marele ecran în zilele noastre.

Smintitorii sunt oameni violenţi şi care dacă sunt atacaţi de cei care sunt supăraţi pe ei vor ajunge şi ei să reacţioneze cu violenţă. Iată de ce trebuie să fim foarte atenţi cum vom ajunge să mustrăm pe cei care sunt violenţi şi care sunt dedicaţi smintelii. Aceasta fiindcă este bine să ştim că

- violenţa
- şi sminteala

sunt două lucruri înrudite.

Sminteala este un lucru care trebuie să ştim că ajunge să se manifeste în lumea noastră acolo unde de obicei sunt mai mulţi oameni

- buni,
- morali,
- virtuoşi,
- drepţi
- şi verticali.

Aceasta fiindcă în aceste medii smintitorii vor vrea să lovească cel mai mult. De multe ori când sunt în mediul lor smintit smintitorii nu mai fac nici o sminteală fiindcă ei ştiu că nu au pe cine să mai smintească. Prin urmare este bine să ştim că dacă suntem persoane creştin ortodoxe autentice ei bine vom ajunge să fim unii care să fim ţinta smintelilor.

Smintitorii sunt prin urmare persoane care au pierdut lupta cu binele și pentru aceasta nu se poate în nici un fel să îi cerem unui smintitor să fie cu bun simţ. În nici un fel trebuie să ştim că sminteala nu este compatibilă cu bunul simţ. Nu au cum fiindcă ele sunt la poli opuşi. Dacă ar exista bun simţ în smintitori ei bine evident că ei

---

[84] https://leviathan.ro/15-maxime-despre-violenta/ (accesat pe 06.06.2022).

[85] https://iamnotscared.pixel-online.org/data/database/publications/538_29%20Stii%20ce%20este%20bullying.pdf (accesat pe 07.06.2022).

[86] http://tribunainvatamantului.ro/violenta-genereaza-violenta/ (accesat pe 07.06.2022).

nu ar mai smintii şi acest lucru ar însemna să devină oameni buni. Bunul simţ evident că poate să fie mimat de smintitori însă ei sunt oameni de la care în nici un fel nu trebuie să ne mai aşteptăm la bum simţ. La fel de bine trebuie să ştim că smintitorul de cele mai multe ori ajunge să fie unul care să fie sub controlul diavolului. Acest lucru fiindcă este bine să ştim că nici în diavol nu mai există bun simţ. „Sminteala este lucrarea diavolului, care seamănă zâzanii, împotriviri şi dezbinări, corupţie, erezii, ură între fraţi etc. Iar cei ce săvârşesc acestea şi toate celelalte păcate care depărtează omul de Dumnezeu şi de credinţa mântuitoare a Bisericii, sunt numiţi *„fiii diavolului”*: **„O tu cel plin de toată viclenia şi de toată înşelăciunea, fiule al diavolului, vrăjmaşule a toată dreptatea, nu vei înceta a strâmba căile Domnului cele drepte?”** (Faptele Apostolilor 13:10).”[87]

Diavolul este cel care acţionează asupra smintitorilor prin mai multe lucruri:

- sugestii,
- gânduri rele,
- intenţii viclene
- sau cugete neorânduite.

Deşi nu vor recunoaşte ceea ce trebuie să ştim este că se poate să vorbim de smintitori ca fiind *colaboratori* ai diavolului. Aceasta fiindcă de multe ori smintelile pe care le fac unii sunt atât de mari că ne putem da seama că numai o persoană care este sub influenţa diavolului poate face asemenea sminteli.

Smintitorii sunt de multe ori inconştienţi că ei fac lucrarea diavolului. Aceasta fiindcă după cum am spus fiind certaţi cu bunul simţ sunt unii care ajung să nu mai îşi dea seama de care este

- graniţa
- sau limita

dintre

- ceea ce este firesc
- şi ceea ce este smintitor.

După cum am spus smintitorii sunt unii care prin smintelile lor ajung să lupte împotriva a ceea ce este

- firesc,
- natural
- şi obişnuit.

Cei mai mulţi smintitori sunt unii care vor să facă lucruri care îi aducă în centrul atenţiei. Se ştie de cazul lui Herostratus care în antichitate a dat foc templului zeiţei Diana fiindcă a voit să fie cunoscut de cât mai mulţi şi cât mai mulţi să îşi dea seama de ce este el în stare de să facă.[88]

Este adevărat că astfel de cazuri de sminteli sunt cât se poate de rare însă nu trebuie să îi subestimăm pe smintitori. Trebuie să ajungem să comunicăm mai mult atunci când avem de a face cu smintitori pentru a vedea ce

- gândesc,
- cred,
- concep
- şi percep

semenii noştri cu privire la smintelile din jurul nostru.

Smintelile trebuie să ştim că de cele mai multe ori nu apar din senin. Sunt mai multe etape prin care ajunge să treacă un smintitor. Aceasta fiindcă este bine să ştim că smintitorii sunt unii care:

- încet,
- treptat,
- uşor
- şi lent

ajung să se rupă de bine şi de bunul simţ şi păşesc pe calea smintelii. Păşesc aşa de mult încât ajung să se amăgească pe sine şi să creadă că sminteala semenilor este un lucru

- natural
- şi firesc.

Despre sminteală Sfântul Tihon de Zadonsk spunea foarte inspirat: **„sminteala este asemenea ciumei** care începe de la om şi molipseşte pe mulţi din cei ce trăiesc aproape de el”[89] Prin urmare este bine să ne dăm

---

[87] Mihai Ora https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[88] https://www.descopera.ro/istorie/14617964-ziua-in-care-a-ars-una-dintre-cele-sapte-minuni-ale-lumii (accesat pe 07.06.2022).
[89] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

seama că sminteala este un lucru contagios care ajunge să treacă în societate cât se poate de repede şi care ajunge să modifice foarte bine

- gândirea,
- concepţiile
- şi viziunea

celor cu care intră în contact.

După cum ne putem da seama trebuie să ştim că cel mai mult copii şi tinerii sunt cât se poate de slabi în faţa smintelii. Aceasta fiindcă ei sunt unii care trebuie să ştim că sunt:

- influenţabili,
- victime
- şi pradă

a smintitorilor.[90]

Tot Sfântul Tihon de Zadonsk spunea în acest sens: „cei scandalizaţi devin aproape întotdeauna ameninţători. Fereşte-te pe cât poţi să nu sminteşti pe aproapele tău. Câte păcate proprii avem noi! Pentru ce să ne îngreuiem cu cele străine?”[91]

Prin urmare se cuvine să ajungem să mustrăm pe un smintitor care în mod voluntar a ajuns să facă sminteli în societate? Trebuie să ştim că putem să mustrăm pe un smintitor pentru a îl face conştient că ceea ce face el este un lucru rău însă la fel de bine trebuie să ne asumăm riscul de a ne câştiga un

- duşman,
- inamic
- şi oponent.

Aceasta fiindcă este bine să ştim că smintitorii sunt unii care sunt de cele mai multe ori răzbunători. Sunt mulţi care dacă sunt mustraţi pentru smintelile lor ajung să fie şi mai înverşunaţi. Iată de ce cel mai bine este să ajungem să îi ignorăm pe smintitori fiindcă după cum am spus ei sunt persoane care sunt certare cu bunul simţ. Este cel mai elementar bun simţ care ne spune că în societate nu trebuie să smintim şi să fim pricină de sminteală.

Despre gravitatea smintelii Sfântul Dorotei ai Gazei spunea foarte inspirat: „nu e nimic mai greu, nimic mai păgubitor, decât să aduci vătămare nu numai ţie, ci şi aproapelui.”[92] Ceea ce ne face conştienţi Sfântul Dorotei este că smintitorii nu vatămă numai pe cei din jur ci la fel de bine ajunge să se vateme şi pe sine. Aceasta fiindcă sminteala aduce în suflet

- răutate,
- venin,
- ură,
- nesimţire
- sau amărăciune.

Mari smintitori trebuie să ştim că nu sunt oameni fericiţi. Aceasta fiindcă sminteala nu este în nici un fel un lucru care aduce fericire. Numai un nebun ar fi fericit când ştie că el sminteşte creştinii ortodocşi – şi nu numai – prin

- minciuni,
- fapte belicoase
- şi acţiuni vulgare.

La fel de bine ceea ce trebuie să ştim este că de cele mai multe ori smintitorii sunt fiinţe care sunt

- de plâns
- şi de compătimit.

Sunt de compătimit fiindcă ei sunt sub influenţa diavolului care se bucură atunci când smintelile ajung să fie făcute în societate pentru ca toată lumea să le poată vedea. Sminteala este prin urmare

- patetică
- şi jenantă.

Iată de ce creştinul ortodox autentic nu ajunge în nici un fel să fie influenţat prea mult de sminteală şi de smintitori fiindcă el ştie că această cale este una fericită numai în aparenţă. Nu greşim dacă spunem că smintitorii

---

[90] A se vedea Danion Vasile, *Tinerii şi sexualitatea. Repere pentru mileniul trei* (Galaţi, 2007).
[91] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[92] Idem.

sunt un fel de clauni ai diavolului. Aceasta fiindcă ei de multe ori nu mai stau să judece şi să reacţioneze în mod normal la ceea ce face fiindcă sunt conduşi de

- patimi
- şi păcate.

În secolul al III-lea gânditorul creştin Origen spunea şi el despre sminteală: „cel ce atrage spre păcat (prin sminteală) săvârşeşte o crimă mai mare decât acela care păcătuieşte numai pentru el".[93] Prin urmare una este să păcătuim în privat şi alta este să păcătuim în public. Putem să dăm cazuri de păcătuire în public? Ştim de cazul filosofului cinic Diogene că el practica şi îi încuraja şi pe adepţii lui să se masturbeze în public. Aceasta fiindcă Diogene avea o părere foarte rea despre oameni. Se poate vedea aici cât de nebunească şi josnică poate să fie sminteală şi cum ea ajunge să îl dezumanizeze pe om.

Un călugăr s-a dus la părintele lui duhovnicesc din mănăstire.

- Binecuvântaţi părinte.
- Domnul fiul meu.
- Ce mai faceţi părinte?
- Ce pot şi eu.
- Frumos.
- Da.
- Părinte aş vrea să discut ceva cu sfinţia ta.
- Ce anume?
- Despre sminteală.
- Ce este cu ea?
- Cum putem să îi facem faţă?
- Cu multă răbdare.
- Credeţi?
- Da.
- Nu ştiu ce să spun.
- Dacă omul are răbdare îl poate birui şi pe diavol.
- Oare?
- Da.
- Dar părinte în lume este multă sminteală.
- La ce te referi?
- La eretici.
- A la ei.
- Da.
- Cu adevărat ei fac multă sminteală.
- Dar de ce părinte?
- Fiindcă sunt oameni ai răului.
- Dar ei susţin că sunt oameni ai binelui.
- Şi Iuda a susţinut că este un o m bun nu?
- Da.
- Şi a fost?
- Nu.
- Dacă Iuda ar fi fost un om bun nu l-ar mai fi trădat pe Iisus nu?
- Da.
- Deci vezi nu este destul să spui că eşti un om bun.
- Trebuie să o demonstrezi cu fapte?
- Da.
- Sunt de acord.
- Cu ereticii trebuie să te lupţi.
- Dar nu este prea greu?
- Este dar nu avem altă soluţie.
- Da?
- Da.

---

93 https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

- Bine de ştiut.
- De Sfântul Antonie cel Mare ai auzit?
- Da.
- Toată viaţa Sfântul Antonie cel Mare s-a luptat cu ereticii.
- Ştiu asta.
- Mai ales cu arianiştii.
- Cum?
- Când afla că un eretic este prin apropiere Sfântul Antonie cel Mare îl evita.
- Da?
- Da. Se ştie că la un moment dat în regiunea unde stătea el a venit un maniheu. Sfântul nici nu a voit să ştie de el.
- Interesant.
- Sfântul Antonie cel Mare spunea că dialogul şi conversaţia cu ereticii strică sufletul.
- Ce frumos.
- Şi mai mult.
- Ce?
- La un moment dat la mănăstirea unde era Sfântul Antonie au venit mai mulți arieni să vorbească cu el.
- Şi?
- Sfântul le-a spus:
- Afară din mănăstire.
- Dar doar voim să vorbim cu sfinţia ta, au spus arienii.
- Nu am ce să vorbesc cu voi.
- De ce?
- Fiindcă vorbele voastre sunt mai veninoase decât şerpii.
- Şi atunci ce s-au gândit arienii?
- Ce?
- Hai să răspândim zvonul că Antonie a acceptat credinţa noastră.
- Câtă nesimțire.
- Aşa este.
- Şi ce a făcut sfântul?
- S-a dus la Alexandria şi a spus în public că arianismul este precursor al lui Antihrist.
- Foarte frumos.
- Apoi Sfântul Antonie a spus celor de faţă:
- Să nu aveţi nimic comun cu arienii, căci însăşi elementele îi urăsc şi toate făpturile oftează din cauza arienilor, deoarece văd că Iisus, stăpânul lor, care a creat tot, este considerat de către ei egalul lor.
- Mare curaj a avut Sfântul Antonie cel Mare.
- Aşa este.
- Deci smintelilor ereticilor trebuie să ne opunem?

  Da.
- Bine de ştiut.
- Aşa este.
- Părinte vă mulţumesc mult.
- Pentru ce?
- Pentru cuvintele spuse.
- De ce?
- Eu eram nedumerit cum trebuie să reacţionăm în faţa smintelilor ereticilor.
- Trebuie să fie respinşi.
- Îmi dau seama.
- Foarte bine.
- Acum ştiu că dacă te opui cu toată inima smintelii vei reuşii să treci peste ea.
- Evident.
- Binecuvântaţi părinte.

- Domnul fiul meu.[94]

Din dialogul de mai sus ne putem da seama că trebuie să fim unii care să luăm atitudine în fața smintelii fiindcă numai așa nu vom ajunge să fim contaminați de ea. Sfinții părinți de mai multe ori ne-au făcut conștienți de gravitatea smintelii și că smintitorii vor fi mai de vreme sau mai târziu pedepsiți de Dumnezeu. Părintele Tolmacev spunea în acest sens foarte bine: „smintitorul este cel mai mare dușman al lui Dumnezeu, al aproapelui și al său însuși. Cel ce atrage pe alții spre rău dovedește cutezanță împotriva lui Dumnezeu, nedreptate împotriva aproapelui, cruzime împotriva lui însuși."[95] Aceasta fiindcă cei mai mulți smintitori trebuie să știm că nu recunosc că sunt dușmanii lui Dumnezeu dar în realitate asta sunt. A fi dușmanul lui Dumnezeu nu este un lucru teoretic ci înseamnă să faci ceea ce nu este pe placul lui Dumnezeu. Ei bine sminteala este un astfel de lucru.

CAPITOLUL 5

SMINTEALA: PIATRĂ DE POTICNIRE SAU PROBĂ A CREDINȚEI?

După cum am putut vedea din rândurile de mai în mai toate

- epocile,
- timpurile
- și perioadele

istoriei au existat sminteli. Aceasta fiindcă oamenii sunt din nefericire extrem de creativi când vine vorba de sminteli și de a găsii noi și noi metode a smintii pe semenii lor. Când smintelile ne asaltează cei mai mulți dintre noi se gândesc de ce Dumnezeu a lăsat să vină astfel de încercări peste ei?

Ei bine ceea ce trebuie să știm este că se poate spune că Dumnezeu Tatăl este asemenea unui profesor care din tip în timp își testează elevii sau studenții. Trebuie să fie pregătiți și dacă sunt vor trece cu bine testul.

Nu greșim dacă spunem că smintelile – mari sau mici – sunt pentru noi simplii creștin ortodocși teste de credință. Tot despre sminteală părintele Tolmacev spunea: „ce poate fi mai grozav decât smintitori? Lumea se îngrozește de incendiatori, de tâlhari, de ucigași, de otrăvitori, dar cât de groaznic trebuie să fie creștinul care răspândește pretutindeni molima păcatului, răpește de la frații săi viața nobilă, îi aduce în robia diavolului, îi aruncă în iad."[96]

Marii smintitori sunt persoane care sunt unite spiritual cu diavolul și trebuie să știm că dacă vom ajunge să ne confruntăm direct cu ei nu vom reușii mare lucru. Nu vom reușii fiindcă aceste persoane sunt unele care evident că vor ajunge

- să vatăme,
- să rănească,
- să insulte,
- să ocărască
- și să calomnieze.

Prin urmare ce este de făcut dacă ajungi să fi smintit? Este bine să știm că

- una este să sminteşti
- și alta să fi smintit de un smintitor.

A fi smintit de cineva este un lucru cât se poate de des întâlnit în lumea noastră. Totuși, trebuie să fim conștienți că sminteala nu este un capăt de linie. Cei răi ne smintesc însă noi trebuie să ne ridicăm dm sminteală și să ne continuăm drumul spre Hristos. Numai așa vom ajunge în cele din urmă să fim unii care să dăm dovadă că Îl iubim pe Hristos.

Smintelile pot să se finalizeze din fericire cu mai multe lucruri grave:

- apostazie,
- erezie,
- necredință
- sau ateism.

Aceasta fiindcă este bine să știm că sminteala este cu adevărat o mare probă a credinței creștin ortodoxe.[97]

---

[94] Din Grigorie Comșa, *1000 de pilde pentru viața creștină* (Arad, 1929).
[95] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[96] Idem.
[97] A se vedea Ioan C. Teșu, *Teologia necazurilor și a încercărilor* (București, 1998).

Unii sfinţi părinţi au fost de părere că un smintitor care sminteşte creştin ortodocşi este vinovat pentru ceea ce face asemenea unui ucigaş. Aceasta fiindcă el atacă sufletul pur şi curat al creştinilor ortodocşi şi ajunge să insufle în el mai multă

- necredinţă,
- îndoială,
- resentimente
- şi amărăciune.

Prin urmare ceea ce trebuie să ne dăm seama este că smintelile chiar dacă sunt mari nu sunt dincolo de puterile noastre. Putem să trecem peste sminteli dacă voim însă sunt mulţi care sunt:

- comozi,
- delăsători,
- corupţi
- şi nepăsători

care ajung să se complacă cu sminteala. Ei uită un lucru foarte important pe care l-a spus Fericitul Augustin: „tu corupi sufletul celei ce l-ai smintit, şi-i răpeşti veşnicia."[98]

Este plină lumea de mai multe suflete bolnave. Aceste sufletele sunt aşa fiindcă la un moment dat în viaţa lor au ajuns să fie smintite. Trebuie să ne dăm seama de acest lucru şi să ştim că sminteala este un fel de corupţie spirituală. Smintitul este unul care este mai întâi el corupt de diavol. El ajunge să se învechească în această corupţie şi în cele din urmă va ajunge să corupă şi pe alţii.

A vorbii de o *sociologie a smintelii* înseamnă a vorbii de ceea ce se poate denumii ca modul în care răul ajunge să contamineze pe semenii noştri. Răul nu merge pe legile fireşti ale lumii ci mai mult pe legile bolilor contaminatoare. El

- ne contaminează,
- ne infectează,
- ne strică
- şi ne perverteşte

fiindcă am ajuns să îl primim de la alţii.

Ceea ce este cel mai trist este că pentru mai multă lume şi chiar pentru mulţi creştini ortodocşi sminteala este o piatră de poticnire:

- totală,
- integrală
- şi definitivă.

Odată ce un creştin ortodox simplu a aflat de un scandal cu un episcop homosexual sau un preot pedofil ei bine pentru el călătoria cu Biserica Creştin Ortodoxă se încheie odată pentru totdeauna. De ce? Fiindcă este mult prea mult pentru şi el nu poate să conceapă aşa ceva. Ei bine ţinem să le spunem celor care gândesc aşa că dacă să vor lepăda de ortodoxie din cauza unui smintitor ei bine vor face exact ceea ce vrea diavolul. Diavolul vrea ca noi:

- să ne rupem de ortodoxie,
- să nu fim evlavioşi,
- să nu avem credinţă în Hristos,
- să fim răi
- şi să apostaziem de la credinţă.[99]

Ceea ce trebuie să evidenţiem aici este că orice creştin ortodox simplu ştie că în această lume nu există numai Dumnezeu ci la fel de bine şi diavolul. Este diavolul cel care vrea ca noi să ne smintim. În acest sens diavolul lucră foarte bine prin smintitori. Dacă suntem conştienţi de existenţa diavolului ne dăm da seama că sminteala nu este numai lucrarea lui omului ci şi a diavolului. Prin urmare creştinul ortodox trebuie să ştim că Dumnezeu este de partea noastră şi când ajungem să ne smintim El este gata să ne primească înapoi şi să ne ierte momentul de sminteală. Gânditorul creştin D. Sobolevski spunea: „dacă Ahar a fost pedepsit atât de aspru pentru că a răpit un galben din câştigul afierosit Domnului (Isus Navi 7:20-25), atunci la ce fel de chinuri vor fi supuşi aceia care răpesc de la Iisus Hristos sufletele câştigate şi răscumpărate nu cu preţ de aur şi argint, ci cu sângele Domnului Iisus Hristos?"[100]

---

[98] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[99] A se vedea I. G. Savin, *Iconoclaşti şi apostaţi contemporani* (Bucureşti, 1995).
[100] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

La fel de bine sunt mulţi care au un fel de viziune ideatică despre ceea ce înseamnă să păşeşti pe calea credinţei ortodoxe. Ei sunt persoane care cred că odată ce ai ajuns să crezi şi în Dumnezeu şi să fi un creştin ortodox practicat totul va fi

- în roz,
- fără probleme,
- uşor,
- simplu
- şi fără greutăţi.

Realitatea este că drumul credinţei creştin ortodoxe este frumos însă nu trebuie să credem că el nu are şi unele dificultăţi. Ei bine smintelile sunt astfel de dificultăţi. Iată de ce am spus că smintelile trebuie să fie considerate probe ale credinţei noastre.[101]

Că problemele de credinţă pot să fie bune ne-o spune chiar Domnul Iisus Hristos. Ştim că chiar Iisus a fost ispitit de diavol în pustia Carantaniei. Prin urmare şi noi vom ajunge să fim ispitiţi. Dumnezeu Tatăl nu va lăsa să fim ispitiţi după cum a fost ispitit Iisus în pustie unde diavolul s-a prezentat în persoană însă în orice caz ceea ce se poate vedea din experienţă este că în această lume nimeni nu poate scăpa de ispite. Nu greşim dacă spunem că ispita este condiţia omului din această viaţă.[102]

Logica marilor smintitori trebuie să ştim că este una:

- circumstanţială,
- limitată
- şi falsă.

De ce? Fiindcă smintitorii se cred că ei sunt unii care pot să semene neghină între grâu şi cu aceasta se încheie totul pentru ei. Ei bine Biserica nu crede acest lucru. Ortodoxia consideră că smintitorul va da seama în faţa lui Dumnezeu şi pentru cei care a ajuns să îi smintească. Părintele Tolmacev spune: Smintitorul va da socoteală în faţa lui Dumnezeu nu numai pentru el, ei şi pentru aceia pe care i-a smintit."[103]

Prin urmare a crede că de fapt nu vei da socoteală în faţa lui Dumnezeu pentru smintelile tale este eronat. Dumnezeu Tatăl vede toate şi prin urmare El ştie cine sunt marii smintitori din societatea noastră. Mai de vreme sau mai târziu ei vor da socoteală de smintelile lor. Acest lucru trebuie să fie:

- viu,
- actual
- şi conştient

pentru cei care sunt sminţiţi şi care nu văd că mai nimic nu se întâmplă cu smintitorii după ce au smintit pe mai multă lume.

Ştim că Dumnezeu Tatăl este sus şi El ne ştie pe fiecare în parte. Dumnezeu Tatăl îi ştie şi pe smintitori şi ar putea să aducă foc din cer care să îi ardă la fel ca pe cetăţile Sodomei şi Gomorei însă cea ce trebuie să ştim este că fiindcă ne-a lăsat libertate ei bine Dumnezeu respectă libertatea smintitorilor.

Deşi nu pare de cele mai multe ori smintitorii au ajuns să fie pedepsiţi de Dumnezeu sub o formă sau alta încă din această viaţă. Scriitorul bisericesc Lactanţiu a scris în vechime o carte intitulată *Despre moartea persecutorilor*.[104] Lactanţiu s-a documentat şi a analizat şi a putut să vadă că mai toţi marii împăraţi romani persecutori au avut parte de morţi

- în chinuri
- în agonie,
- în suferinţă,
- în infamie
- şi năprasnice.

---

[101] Ştim de cazul Bisericii Anglicane din Regatul Unit are care unele practici cât se poate de reprobabile. Biserica Anglicană se împarte în 3 categorii:

1. Upper Church sau Biserica de sus,
2. Middle Church
3. şi Low church.

Dacă în Biserica de sus ritualul este serios şi solemn ei bine în Biserica de jos se pot face glume, parodii, pamflete sau umor care să te facă să râzi până la lacrimi. Ortodoxia a respins o astfel de practică fiindcă ea poate să fie smintitoare. În nici un fel nu putem să facem din slujbele Bisericii un pamflet fiindcă nu este bine şi etic.

[102] Gheorghe Grindu, *Doamne scapă-mă. Iisus Hristos salvatorul vieţilor noastre din valurile patimilor şi a ispitelor diavoleşti* (Editura Agaton, 2013).

[103] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

[104] A se vedea Lactanţiu, *Despre moartea persecutorilor* (Iaşi, 2011).

Să fie aceste morți năprasnice ale marilor persecutori anti-creștini doar o simplă coincidență? Evident că nu. Am fi mult prea naivi să credem acest lucru. Ceea ce trebuie să ne dăm seama este că Dumnezeu Tatăl mai de vreme sau mai târziu va pedepsii pe smintitori. Trebuie să fim răbdători și să îl lăsăm pe Dumnezeu să lucreze și știm că Dumnezeu lucrează ca un sfânt.

Smintitorii cei mai mari din toate timpurile sunt unii care ne înseamnă la păcat. Acest fiindcă ei consideră că de fapt nu este și nu există nici un fel de păcat fiindcă totul este permis în această lume. A crede că totul este permis în această lume este o mare eroare fiindcă știm din instinct că sunt mai multe lucruri pe care nu se cuvine să le facem. Pe Muntele Sinai Dumnezeu i-a dat lui Moise 10 porunci în care erau interzise mai multe lucruri. Ei bine a îndemna la păcat sub orice formă se poate spune că este cea mai mare sminteală din toate timpurile. Sfântul Ioan Gură de Aur spunea în acest sens: „atrăgându-i pe alții spre păcat, vom fi îndoit pedepsiți."[105]

Doi creștini ortodocși discutau într-o zi.

- Te salut.
- Mântuire.
- Frumos răspuns.
- Da.
- Cu toții avem nevoie de mântuire.
- Evident.
- Și ce mai faci?
- Bine.
- Mă bucur.
- Tu?
- Relativ bine.
- Frumos.
- Ce te mai preocupă?
- Ce mă preocupă?
- Da.
- Îți spun eu ce.
- Sminteala.
- Sminteala?
- Da.
- De ce?
- Nu știu cum să spun.
- Spune cum îți vine.
- Sunt puțin cam dezamăgit.
- De ce?
- Există așa de multă sminteală în lumea noastră.
- Și?
- De ce nu intervine Dumnezeu?
- Adică?
- De ce nu îi pedepsește Dumnezeu pe smintitori?
- Bună întrebarea.
- Ai tu vreo idee?
- Da.
- Care?
- Este o poveste mai lungă.
- Păi eu sunt aici.
- Și?
- Sunt dispus să te ascult.
- Chiar?
- Da.
- Cum așa?
- Păi ți-am spus că mă preocupă problema smintelii.
- Bine. Îți voi spune că smintelile sunt pedepsite de Dumnezeu.

[105] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

- Te ascult.
- Tu de Arie ereticul ai auzit?
- Vag.
- Arie a fost un eretic din secolul al IV-lea.
- Aşa şi?
- El susținea că Iisus nu a fost Fiul lui Dumnezeu ci mai mult o creatură a Tatălui.
- Înțeleg.
- Arie prin erezia lua a făcut multă sminteală în Biserică.
- Îmi dau seama.
- Ei bine ce şi-au spus arienii?
- Ce?
- Ce ar fi să îl atragem de partea noastră şi pe împăratul Constantin de la Constantinopol?
- Şi au reuşit?
- Da.
- Vai nu se poate.
- Sub presiunile arienilor împăratul Constantin a dat ordin ca Sfântul Atanasie cel Mare să fie exilat din Alexandria.
- De ce?
- Arienii i-au spus că Sfântul Atanasie cel Mare a comis omoruri şi jafuri.
- Ce josnic.
- Nu numai atât.
- Şi mai ce?
- I-au spus că Sfântul Atanasie a oprit exportul de cereale din Egipt către capitala imperiului.
- Erau răi aceşti arieni.
- Da. Ei i-au spus împăratului Constantin că Arie este nevinovat şi că de fapt el nu a fost înțeles.
- Şi ce a urmat?
- Ei bine acum că Sfântul Atanasie cel Mare a fost exilat din Alexandria Arie urma să fie înscăunat în locul lui.
- Ce mişelie.
- Da.
- Şi?
- S-a făcut o procesiune mare în care Arie urma să fie înscăunat la Constantinopol.
- Înțeleg.
- La un moment dat Arie s-a oprit.
- Ce este? L-au întrebat acoliții lui.
- Trebuie să merg la toaletă pentru nevoile trupeşti.
- Bine.
- Arie s-a dus să îşi facă nevoile trupeşti.
- Şi?
- A trecut mai mult timp dar nu a mai ieşit din toaletă.
- Ce o fi cu el? se întrebau acoliții.
- Hai să vedem ce este cu el.
- Şi?
- Acoliții au intrat să vadă ce este cu el şi acolo minune.
- Ce a pățit?
- Acoliții au putut să îl vadă pe Arie mort la pământ cu intestinele vărsate.
- A fost pedepsit de Dumnezeu?
- Da.
- Deci Dumnezeu totuşi îi pedepseşte pe smintitori?
- Sub o formă sau alta.
- Foarte bună povestea.
- Sigur.
- Îți mulțumesc că mi-ai spus-o.[106]

[106] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Avem aici un caz din antichitatea creştină care ne spune că nu poţi să te ascunzi de pedeapsa lui Dumnezeu dacă eşti un mare smintitor. Trebuie să ştim acest lucru şi să nu credem că Dumnezeu uită pur şi simplu de marii smintitori. Ei bine această moarte năprasnică a lui Arie trebuie să fie ştiută de cât mai mulţi creştini ortodocşi care se simt

- slabi,
- vulnerabili
- şi fragezi

în faţa smintelilor şi a smintitorilor. Sfântul mitropolit Filaret al Moscovei spunea: „păcatul pe care îl faci înaintea ochilor aproapelui nu numai că te înjoseşte în fata acestui semen, ci si în fata întregii împărăţii dumnezeieşti, ca pe un propagator al păcatului: **„Cel ce va strica una din aceste porunci, foarte mici şi va învăţa aşa pe oameni, foarte mic se va chema întru Împărăţia cerurilor."**[107]

În nici un fel nu poate fi negat faptul că sminteala este o mare piatră de poticnire. Aceasta fiindcă sunt mulţi care de multe ori nu îşi mai revin niciodată din sminteală. Totuşi, oricât de mare ar fi sminteala ceea ce trebuie să ne dăm seama este că nu poate să nu fie depăşită dacă cel în cauză vrea. Aceasta fiindcă sminteala nu este numai un test al credinţei ci la fel de bine şi un

- exerciţiu al voinţei,
- progres duhovnicesc,
- o dorinţă de mai bine
- şi evitarea extremelor.

Cu privire la sminteală Sfântul apostol Pavel a fost cât se poate de clar când spunea că dacă mâncarea de carne este o sminteală el nu va mânca carte în veac. „Scandalizarea fraţilor neputincioşi este un păcat aşa de greu încât noi, ca să scăpăm de el, trebuie să ne lepădăm chiar de cele îngăduite potrivit legii dumnezeieşti si omeneşti, de îndată ce aceste lucruri îngăduite pot tulbura o conştiinţă neputincioasă şi să slujească drept poticnire pentru semeni: „De aceea, dacă o mâncare *(din cărnuri jertfite idolilor – 1 Corinteni 8:7)* sminteşte pe fratele meu, nu voi mânca în veac carne, ca să nu aduc sminteală fratelui meu" (1 Corinteni 8:13).[108]

Smintelile sunt o piatră de poticnire însă ceea ce ne dăm seama este că ele pot să fie depăşite şi nu sunt imposibile. Că sunt mulţi care se comportă ca şi cum ele ar fi imposibile este cât se poate de adevărat. Sunt mai mulţi care trebuie să ştim că nu sunt:

- maturi,
- determinaţi,
- decişi
- şi hotărâţi.

Aşa se face că trebuie să fim persoane care să ne dăm seama că vom ajunge să depăşim smintelile dacă voim cu adevărat. Aceasta fiindcă smintelile nu sunt situaţii imposibile. Smintelile sunt lucruri care trebuie să ştim că nu sunt lăsate de Dumnezeu cu un scop pedagogic. Prin ele putem să ne dăm seama că nu trebuie să fim ca smintitorii.

Fiindcă trăim într-o lume care a căzut de la Dumnezeu şi din rai evident că smintelile au ajuns să fie un fel de parte din dialectica lumii din jur. Pentru mulţi sminteala şi smintitorii sunt lucruri cât se poate de

- fireşti,
- naturale
- şi obişnuite

care fac parte din structura lumii din jur.

În acest sens părintele Evprepie din Patericul egiptean spunea: „cel ce iubeşte lumea, iubeşte sminteala şi împiedicările. Deci, de se va întâmpla cândva ceva, aceasta trebuie să o primim cu bucurie şi cu mărturisire, fiindcă ne-am izbăvit de griji."[109]

Prin urmare trebuie să fim creştin ortodocşi care deşi trăim în lume nu trebuie să mergem după logica acestei lumi ci la fel de bine să ne dăm seama că nu trebuie să fim în lume. Trebuie să ştim că în nici un fel nu vom ajunge să fim unii care să mergem după „valurile" acestei lumi. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în nici un fel nu vom ajunge să fim unii care să ajungem să mergem după

- logica,
- mentalitatea,

---

107 https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
108 Idem.
109 Din Patericul egiptean apud https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

- curentele
- şi tendinţele

din această lume.

A nu merge după lumea din jur nu înseamnă că trebuie să dispreţuim lumea ci mai mult să ne ferim de ceea ce este rău şi smintitor din ea. Aceasta fiindcă numai aşa în cele din urmă vom ajunge să fim unii care să ştim

- să sortăm,
- să discernem
- şi să vedem

ceea ce este bun şi ceea ce este rău în lumea din jurul nostru. Aceasta fiindcă trebuie să ştim că lumea poate la fel de bine să influenţeze ceea ce are loc în parohia noastră.[110]

Cu privire la sminteală Sfântul Antonie cel Mare a spus cât se poate de concludent: „de la aproapele tău este viaţa şi moartea. Că de vom dobândi pe fratele, atunci pe Hristos dobândim, iar de vom sminti pe fratele, lui Hristos greşim."[111]

Ceea ce are loc în lumea noastră se poate spune că este un fel de autonomizare a lumii în care lumea există prin sine şi nu are nici un o implicaţie dincolo de ea. Aşa se face că

- smintelile
- şi lucrurile bune

din această lume nu mai au nici un fel de legătură cu Dumnezeu Tatăl şi cu Hristos. Evident că Sfântul Antonie cel Mare nu a fost de acord cu acest lucru. Aceasta fiindcă am putut vedea că el a spus cât se poate de clar că atunci când smintim de fapt voim să Îl smintim pe Hristos. Nu trebuie să credem că Hristos după ce S-a înălţat cu trupul la cer a ieşit total din această lume. Fiindcă este Logosul lui Dumnezeu – după cum spunea Sfântul Ioan Teologul – ei bine ceea ce trebuie să ştim este că Hristos este cu noi în această lume. De fapt ştim că Hristos s-a identificat de mai multe ori cu suferinzii şi necăjiţii acestei lumi.[112]

Prin urmare trebuie să ştim că atunci când smintim pe un creştin ortodox de fapt acea persoană încearcă să Îl sminească pe Hristos. Aceasta fiindcă acea persoană trebuie să ştim că nu este conştientă că Hristos este prezent în toţi creştinii ortodocşi din această lume. Mai de vreme sau mai târziu ei bine toţi smintitorii vor da seama de smintelile lor. În acest sens trebuie să ştim că frica

- de Dumnezeu,
- de iad
- şi de judecata particulară

este una bune şi de ce nu eficientă.

Este adevărat că a ne fi frică de pedepsele veşnice pe care cineva le poate lua pentru sminteală nu înseamnă că trebuie să fim efectiv terorizaţi de Dumnezeu. Sunt mulţi care din fariseism ne spun că de fapt frica de Dumnezeu înseamnă teroare. Să fie lucrurile chiar aşa?

Adevărul este că frica de Dumnezeu în nici un fel nu înseamnă teroare. De ce? Fiindcă este bine să ştim că frica de Dumnezeu de fapt înseamnă iubire de Dumnezeu. Dacă ajungem să Îl iubim pe Dumnezeu ei bine vom simţii frica de a nu Îl:

- supăra,
- jignii
- şi întrista

pe Dumnezeu Tatăl.

Orice copil se teme să facă faptele care îl vor întrista pe tatăl lui. Acest lucru nu înseamnă că acest copil simte teroare faţă de tatăl său. În nici un caz. Din contră el simte că trebuie să facă ceea ce este:

- plăcut,
- bun,
- frumos
- şi pe voia

tatălui său.

Ei bine prin extrapolare se poate spune că la fel este şi relaţia noastră cu Dumnezeu Tatăl. Trebuie să ştim prin urmare că dacă Dumnezeu Tatăl nu ne terorizează pe noi în nici un fel nici noi nu avem obligaţia de a

---

110 A se vedea Radu Teodorescu, *Parohia creştin ortodoxă ca şcoală a mântuirii* (Cugir, 2022).

111 Din Patericul egiptean apud https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

112 A se vedea Radu Teodorescu, *Iisus Hristos Mântuitorul şansa umanităţii* (Cugir, 2017).

îi teroriza pe semenii noştri. Aceasta o spunem mai ales în contextul în care sunt ai multe mişcări religioase extremiste care ajung să recurgă la terorism pentru a îşi impune punctele de vedere. Este bine să ne dăm seama că vom ajunge să fim oameni care să nu fim afectaţi de sminteală dacă ne raportăm la Dumnezeu Tatăl şi la tot ceea ce ţine de Hristos în tot ceea ce facem. Aceasta fiindcă gândul la Dumnezeu trebuie să fie mai puternic decât gândul la sminteală.

Este adevărat că de mai multe ori nu ajungem să înţelegem sminteala. Nu ştim

- de ce,
- cum,
- în ce mod
- şi pentru ce

o anumită mare sminteală a venit peste noi. De ce avem parte de aşa ceva? De ce tocmai noi? Pentru ce noi? Şi de ce ni se întâmplă nouă una ca asta?[113]

Se poate spune pe bună dreptate că smintelile sunt şi un fel de necazuri pentru creştinii ortodocşi autentici. Aceasta fiindcă după cum am spus smintelile pot să fie mari pietre de poticnire. Totuşi aceste necazuri care sunt smintelile trebuie să ştim că în nici un fel nu sunt

- imposibile,
- de netrecut,
- veşnice
- şi fără ieşire.

După cum am spus în sminteală trebuie să dăm dovadă de virtutea răbdării. Trebuie să fim unii care să ştim că vom reuşii dacă vom ajunge să avem răbdare.

Tot referitor la sminteală găsim o întâmplarea din viaţa Sfântului Antonie cel Mare cu privire la sminteală:

„Era un om care vâna animale sălbatice prin pustie şi a văzut pe avva Antonie cel Mare glumind cu fraţii şi s-a smintit. Iar bătrânul părinte Antonie, vrând să-l încredinţeze pe el că trebuie puţin câte puţin să se pogoare fraţilor, i-a zis lui:

- Pune săgeata în arcul tău şi întinde-l.

Şi a făcut vânătorul a;a. Si avva Antonie i-a zis lui:

-Întinde-l încă puţin.

Şi l-a întins. Si iarăşi i-a zis:

-Întinde-l si mai mult.

Si a zis vânătorul:

-De voi întinde arcul peste măsură se va frânge.

Zis-a lui avva Antonie:

-Aşa este şi cu lucrul lui Dumnezeu: Dacă-i întindem pe fraţi peste măsură, degrabă se frâng. Trebuie deci, câte puţin şi câteodată, a ne pogora fraţilor.

Auzind acestea, vânătorul s-a umilit. Si mult folosindu-se s-a dus. Iar fraţii întărindu-se au mers la locul lor."[114]

Ceea ce voim să spunem cu această întâmplare clasică din viaţa Sfântului Antonie cel Mare este că prea multă

- rigiditate,
- severitate,
- intransigenţă
- şi lipsă de umor

poate la fel de bine să smintească.

La fel de bine trebuie să ajungem să ne dăm seama dacă ceea ce noi denumim ca sminteală este cu adevărat o sminteală. Aceasta fiindcă sunt mulţi care se smintesc din lucruri care numai aparent sunt sminteli la fel cum s-a smintit şi vânătorul din întâmplarea de mai sus. La fel de bine trebuie să creştem duhovniceşte şi să ne dăm seama dacă smintelile nu sunt unele care sunt din lucrarea diavolului.[115]

Smintelile prin urmare sunt în spiritualitatea creştin ortodoxă fenomene complexe şi care necesită mai mult decât toate discernământul creştinului. Aceasta fiindcă în nici un fel nu trebuie să ajungem să judecăm

---

[113] A se vedea *Sfinţii părinţi despre biruirea necazurilor* (Bucureşti, 2017).

[114] Din Patericul egiptean apud https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

[115] A se vedea Sfântul Ignatie Briancianinov, *Despre înşelare* (Athos, 1999).

lucrurile numai din punctul nostru de vedere. Aceasta fiindcă a face acest lucru este cât se poate de limitat şi egoist.

Smintelile prin urmare sunt pietre de poticnire însă trebuie să ştim că este pot să vină de la diavol şi dacă vin de la diavol nu trebuie să îi judecăm pe oamenii din jurul nostru cu cea mai mare asprime. Aceasta fiindcă de multe ori diavolul se foloseşte de ei pentru a ne smintii. Din contră, trebuie să avem tăria să ne rugăm pentru cei care ne smintesc şi să ne dăm seama că în nici un fel nu vom ajunge să facem progrese în viaţa noastră

- duhovnicesc
- şi sufletească

dacă judecăm lucrurile numai după aparenţe.[116]

Un creştin ortodox discuta cu un părinte de la o mănăstire.

- Doamne ajută părinte.
- Doamne ajută.
- Ce mai faceţi părinte?
- Încerc să mă liniştesc.
- Frumos.
- Da.
- Părinte că tot am venit aici la mănăstire.
- Da.
- Cum este cu smintelile?
- Este rău.
- Aşa este.
- Este aşa de multă sminteală în lumea noastră.
- Nu contest.
- De ce lasă Dumnezeu smintelile în lumea noastră?
- Asta da întrebare.
- Este?
- Da.
- De ce?
- Fiindcă a întreba de ce lasă Dumnezeu smintelile în lumea noastră înseamnă să întrebi de ce îngăduie Dumnezeu răul?
- Păi da. De ce îl îngăduie?
- Fiindcă Dumnezeu ne-a creat liberi.
- Adică?
- Dacă nu am fi liberi am fi nişte roboţi care executăm comenzi.
- Aşa este.
- Smintelile ca faptele bune sunt comise de oameni din libertate.
- Oare?
- Da.
- Cum?
- Ai dreptul să faci binele şi răul după cum alegi.
- Aşa este.
- Mă bucur că eşti de acord.
- Dar părinte nu ştiu ce să spun.
- Adică?
- Sunt atât de multe smintelile în ziua de azi.
- Nu este adevărat.
- Nu?
- Nu.
- De ce?
- Smintelile au existat din toate timpurile.
- Cum aşa?
- Tu ai citit istoria Bisericii?
- Nu. Trebuie să recunosc.

[116] A se vedea Jean Luc Marion, *Certitudini negative* (Sibiu, 2013).

- Uite îți voi spune cum era în secolul al IV-lea.
- Vă ascult.
- În anul 353 un comandant al împăratului Constantin (fiul lui Constantin cel mare) însoțit de o armată de 3000 de ostaşi înarmaţi merse la biserica Sf. Toma din Alexandria, unde era adunat episcopul Atanasie cu credincioşii săi.
- De ce?
- Fiindcă erau arieni.
- Am auzit de arieni.
- Au fost nişte eretici.
- Nu spuneau ei că Iisus nu a fost fiul lui Dumnezeu ci o creatură a lui Dumnezeu Tatăl?
- Ba da.
- Şi ce a urmat?
- Mulți dintre credincioşii din biserică au fost ucişi.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Şi?
- Sfântul Atanasie cel Mare a fost bătut aşa de crunt că a leşinat.
- Vai de mine.
- După aceasta arienii şi-au făcut voia.
- Cum?
- Au pus în locul Sfântului Atanasie un arian pe nume Georgiu.
- Cine era acest Georgiu?
- Un şarlatan.
- Aşa înțeleg.
- Ei bine creştinii din Alexandria nu ascultau de el şi mergeau şi se rugau prin cimitire.
- Interesant.
- Georgiu a auzit de acest lucru.
- Şi ce a făcut?
- A trimis soldați care i-au măcelărit pe creştini.
- Grav de tot.
- Fecioarele creştine au fost amenințate că vor fi arse.
- Şi au fost arse?
- Nu fiindcă soldații au putut vedea că nu se temeau şi aşa că numai le-au bătut în obraz.
- Mai apoi patriarhul eretic monofizit Dioscor l-a chemat în biserică pe patriarhul ortodox Flavian.
- Şi?
- L-a amenințat cu cele mai grele chinuri dacă crede în doua firi în Hristos.
- Înțeleg.
- Sfântul Flavian nu s-a lepădat pe ortodoxie.
- Mi se pare firesc.
- Şi ce a făcut Dioscor?
- Ce?
- S-a năpustit asupra lui şi l-a bătut şi la călcat în picioare.
- Vai de mine.
- Da.
- Aşa de crunt a fost?
- Da.
- Îmi dau seama că smintitori au mai existat şi în vechime.
- Aşa este.
- Şi noi trebuie să învățăm din aceste lucruri nu?
- Evident.
- Mă bucur că ați stat de vorbă cu mine părinte.
- Şi eu.
- Mi-au fost de mare folos cuvintele.[117]

[117] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Am enunţat mai sus un dialog care să ne spune că ereticii sunt cei mai periculoşi smintitori fiindcă ei sunt unii care ajung să smintească din interiorul Bisericii Creştin Ortodoxe. Aşa se face că se poate spune că ereticii au ajuns să aplice de mai multe ori lovituri morale ortodoxiei. Totuşi Biserica Ortodoxă a supravieţuit la toate aceste lovituri. Aceasta fiindcă după cum ştim puterea lui Hristos este mai mare decât puterea ereticilor. Mai de vreme sau târziu ereticii au demonstrat cine sunt ei:

- smintitori,
- calomniatori,.
- şarlatani
- şi mincinoşi.

Trebuie să ştim prin urmare toate aceste lucruri şi să vedem că smintelile nu sunt dincolo de puterea lui Hristos.[118]

CAPITOLUL 6

SMINTEALA MORALĂ: RECUPERABILĂ SAU IRECUPERABILĂ?

Morala este un mare paradox. Aceasta fiindcă după cum ne spunea Sfântul apostol Pavel până şi păgânii care nu au lege din fire fac ale legii. Din aceasta înţelegem că şi păgânii cei mai crunţi (din vechime şi de azi) deşi nu au nici o urmă de morală creştină ajung să trăiască după legile moralei creştine. În acest sens păgânii din toate timpurile au condamnat lucruri imorale ca:

- incestul,
- crima,
- bestialitatea
- sau răutatea.

Acest lucru ne spune că o lege morală a fost lăsată de Dumnezeu în chiar structura cea mai intimă a naturii umane. Este evident că trebuie să ne dăm seama de acest lucru şi să vedem că morala este o valoare universală chiar dacă sunt mai mulţi care nu recunosc că morala vine de la Hristos.

Ei bine deşi morala este o valoare universală ceea ce se poate vedea este că sunt mai mulţi care se confruntă cu mari dileme morale. Care sunt aceste dileme morale?

- Avortul,
- fertilizarea în vitro,
- transplantul de organe,
- eutanasia,
- legalizarea prostituției,
- clonarea
- căsătoriile între persoane de acelaşi sex
- sau transumanismul.

Sunt mai multe dileme morale şi trebuie să ştim că pentru unii ele sunt adevărate sminteli. Sunt sminteli fiindcă una cred ei şi alta susține Biserica.[119]

Deşi nu este cazul pentru toţi ceea ce trebuie să ştim este că omul imoral este unul care sminteşte pe ce din jur. Am spus că sunt mulţi homosexuali şi pedofili în biserică care au făcut mari sminteli prin comportamentul lor. Totuşi la fel de bine ceea ce trebuie să ştim este că smintitori şi oameni imorali sunt şi în exteriorul bisericii.

- Tirani,
- despoţi,
- dictatori,
- criminali în serie,
- sadici,
- masochiști
- sau perverşi

sunt persoane pe care de mai multe ori le putem vedea în jurul nostru.[120]

---

[118] A se vedea Sfântul Nicolae Velimirovici, *Puterea lui Dumnezeu în minuni mărturisite de Sfântul Nicolae Velimirovici* (Bucureşti, 2008).

[119] A se vedea Ierotheos Vlahos, *Bioetică și bioteologie* (Bucureşti, 2013).

[120] A se vedea Serghie Meciov, *Cum să supraviețuim duhovnicește în lumea de azi* (Bucureşti, 2012).

Smintelile morale se poate spune că sunt cele mai facile. Este uşor pentru o femeie frumoasă să pozeze în reviste pentru adulţi pentru a smintii pe cât mai mulţi adolescenţi. Este uşor pentru un traficant de droguri să vândă droguri la cât mai mulţi adolescenţi. Este uşor pentru un beţiv să smintească pe cei din jurul lui cu beţiile lui. Este uşor pentru un fumător să îi facă şi pe alţii să vrea să fumeze dacă fumează ostentativ în toate locurile publice. Evident că am putea da şi alte exemple de acest fel. Aceasta fiindcă moralitatea după cum putem vedea nu este o prioritate a lumii noastre. Deşi nu recunoaşte lumea de azi este dominată de un puternic curent hedonist care ne face să ne guvernăm nu după ce este moral ci după ceea ce aduce plăcere.[121]

O poveste care ne spune despre cum este percepută sminteala de cei din jur o avem tot din Patericul egiptean:

„Povestesc unii despre avva Agathon, că a muncit împreună cu ucenicii lui zidind o chilie şi apoi au venit să locuiască în ea. Dar a văzut avva Agathon chiar din prima săptămână a şederii lor, că nu le era de folos să locuiască acolo şi le-a zis:

-Sculaţi-vă să mergem de aici.

Iar ei s-au tulburat şi l-au întrebat:

-Dacă voiai să ne mutăm, pentru ce atâta osteneală să zidim această chilie, căci smintindu-se oamenii vor zice: Iată, iarăşi s-au mutat nestatornicii!

Şi văzându-i avva Agathon, împuţinaţi la suflet le-a zis:

-Deşi se vor sminti unii, însa iarăşi se vor zidi alţii, zicând: „Fericiţi sunt unii ca aceştia, că pentru Dumnezeu s-au mutat şi toate le-au defăimat”. Însa cel ce voieşte să vină după mine, să vină că eu mă mut.

Şi ucenicii lui i-au făcut metanie până la pământ, rugându-l să-i ierte.”[122]

Întâmplarea de mai sus din viaţa Sfântului Agathon ne spune că trebuie să ţinem cont într-o are care măsură de părerile celor din jur dar nu putem să fim cumva dependenţi de aceste opinii. Ceea ce trebuie să ştim este că trebuie să fim unii:

- determinaţi,
- decişi,
- hotărâţi
- şi cât se poate de atenţi

cu viaţa noastră dar trebuie să ne dăm seama că sunt şi unii care se smintesc din orice şi prin urmare unora ca aceşti nu trebuie să le acordăm atenţie. Este bine să ţinem la opiniile semenilor noştri dar în nici un fel ele nu trebuie să conteze mai mult decât voia lui Dumnezeu.

După cum am putut vedea sunt situaţii în care un lucru pare bun dar în realitate nu este. Trebuie să ştim să ajungem să deosebim duhurile şi să ştim ceea ce este

- bine cu adevărat
- şi ceea ce este rău cu adevărat.

Aceasta fiindcă trebuie să ştim că în lumea noastră sunt mai mulţi care aparent sunt oameni ai binelui în timp ce în realitate sunt oameni răi.

Naivitatea nu este un lucru care trebuie să fie propriu creştinului ortodox. De ce? Fiindcă dacă suntem naivi vom ajunge să fim

- înşelaţi,
- minţiţi,
- şi traşi pe şfoară.

Este evident că trebuie să fim persoane care să ne dăm seama că nici un om rău nu va recunoaşte că este un om rău. Trebuie să vedem din faptele lui dacă este un om bun sau unul rău. La fel de bine sunt mulţi sminţiţi care nu vor să se vindece de ceea ce i-a smintit şi ajung să fie unii care să persiste în sminteala lor. Aşa se face că sufletele celor sminţiţi ajung să se piardă.[123]

A fi un moralist în ziua de azi este unul dintre cele mai plictisitoare lucruri. De ce? Fiindcă oamenii se plictisesc la discursurile

- lungi,
- rigide,
- seci
- şi rituale

[121] A se vedea Evsevios Vitti, *Plăcerea şi durerea vol. 1 şi 2* (Galaţi, 2014 şi 2015).

[122] Din *Patericul egiptean apud* https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

[123] A se vedea Nicodim Măndiţă, *Părăsiţi calea pierzaniei* (Editura Lumină din lumină, 1993).

ale moraliştilor. Totuşi oamenii de azi iubesc să vadă filme destul de violente în care binele se luptă cu răul şi în cele din urmă învinge. De ce? Fiindcă este bine să ştim că oamenii nu au răbdare să îşi dea seama de ce morala este atât de importantă şi semnificativă în viaţa de zi cu zi. Dacă nu îi ascultăm pe moralişti ei bine vom ajunge să ne confruntăm la un moment dat cu o dilemă morală şi nu vom ştii ce trebuie să facem fiindcă noi de fapt nu am pus mare preţ pe morală. Paradoxul este că morala din lumea noastră este desconsiderată însă acolo unde nu există este aspru sancţionată. Câţi dintre noi mai citim cărţi de morală? Câţi dintre noi punem preţ pe morală? Câţi dintre noi mai considerăm că morala este actuală? Adevărul este că foarte puţini. De ce? Fiindcă când vine vorba de morală în zilele noastre ce mai mulţi dintre noi suntem

- superficiali,
- de faţadă,
- dezinteresaţi
- şi fără prea mari preocupări.[124]

Tot Patericul egiptean ne spune despre cât de departe poate merge sminteala.

„Din ispita diavolului, un sfânt a fost acostat într-o piaţă publică de o femeie de moravuri uşoare, care îi cerea plată, acuzându-l pe nedrept că s-ar fi culcat cu ea. Sfântul însă, nu s-a smintit şi în loc să se mânie, i-a zis însoţitorului său:

- Dă-i ceea ce cere!

Ea, a primit banii, dar a căzut doborâtă la pământ de un diavol. Dar sfântul a gonit diavolul prin rugăciune."[125]

Înţelegem că se poate la fel de bine să ajungem să fim acuzaţi de sminteală chiar dacă nu am smintit pe nimeni. Cum aşa? În lumea noastră în care mediile sunt de multe ori foarte viciate se poate de mai multe ori azi expresia:

- face pe sfântul,
- sfântuleţul
- sau cuviosul.

La fel de bine femeile evlavioase şi credincioase de mai multe ori sunt numite „mironosiţe."

Aceasta fiindcă la oamenii credincioşi de mai multe ori li se spune că sunt „sminteală." De ce? Fiindcă ei nu merg după restul lumii. A merge după cum merge lumea este un lucru periculos pentru sufletele noastre. De ce? Fiindcă a merge după cum merge lumea înseamnă:

- a minţii,
- a înjura,
- a fi vulgar,
- a bârfi
- şi a pizmuii.

Oamenii de azi parcă mai mult ca oricând sunt unii care au ură unii faţă de alţii şi sunt cât se poate de iuţi la mânie. Aceasta fiindcă lumea de azi nu mai prea crede în moralitatea creştin ortodoxă. Ne place să vedem sfinţi pictaţi pe perete însă ei parcă vin

- dintr-o altă epocă,
- dintr-un alt timp,
- dintr-o lumea diferită
- şi dintr-o altă dimensiune.

Este frumos ce au spus şi au trăit ei dar acest lucru nu mai este actual. Cum să fie actual când noi avem de a ne implica în scandaluri politice, minciuni sociale şi mari înşelăciuni economice?

Sfântul Nil spunea aşa: „orice vei face împotriva fratelui care te-a nedreptăţit pe tine, toate spre sminteală ţi se vor face în vremea rugăciunii tale."[126]

Este bine să ştim că legea iubirii este una care singură ajunge să aducă pace sufletelor noastre. De ce? Fiindcă este bine să ne dăm seama că iubirea este un lucru care ne face să fim unii care să vedem tot ceea ce există cu înţelegere şi cu multă înţelepciune. Iisus a spus că trebuie să ne iubim chiar şi duşmanii. De ce? Fiindcă una este un sentiment negativ care ne roade şi care ne face mult rău. Dacă urâm pe cei care ne fac rău nu suntem mai buni ca ei fiindcă şi ei ne urăsc. Iată cum iubirea duşmanilor este un lucru care ajunge să ne facă să fim unii care să vedem lucrurile

---

[124] A se vedea Andrei Andreicuţ, *Morala împărăţie întemeiată pe Sfânta Scriptură şi sfinţii părinţi* (Cluj-Napoca, 2011).

[125] Din *Patericul egiptean apud* https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

[126] Idem.

- profund
- şi adevărat.

În acest sens pe cei care ne smintesc trebuie să îi iubim ca persoane create de Dumnezeu dar trebuie să detestăm sminteala pe care ei o propovăduiesc. Trebuie să avem maturitatea de a face diferenţa dintre persoană şi acţiunile ei. Aceasta fiindcă nimeni nu este creat rău de Dumnezeu ci oamenii devin răi prin faptele lor. Gânditorul creştin Mihai Ora spunea: „păcatul prin care smintim pe alţii este dublu păcat. Omul înțelept se străduieşte ca nici să nu scandalizeze pe cei din jur, nici să-i ducă la păcat prin exemplul lui păcătos. Sfântul Ambrozie a lăudat această înţelepciune pe care a văzut-o la împăratul Valentian, cel care a murit la o vârstă tânără, dând următoarele exemple din viaţa lui: „Auzind ce se vorbeşte despre el în cetatea Romei, că e vânător pasionat şi iubitor de animale sălbatice – cum în realitate nu era – şi auzind cum că această (aşa-zisă) patimă a lui îl distrăgea de la problemele statului, împăratul a poruncit îndată ca toate animalele de pe domeniile lui imperiale să fie ucise. Apoi, auzind cum anumiţi oameni răutăcioşi împrăştiaseră zvonul cum că împăratul prânzeşte foarte devreme – vrând prin aceasta să-l facă în ochii poporului un lacom la mâncare – împăratul luă cu stricteţe asupra lui regimul celei mai aspre postiri, atât în particular cât şi la mesele oficiale. La mesele oficiale, rareori îl vedea cineva gustând ceva. Si iar, când surorile lui s-au aflat nevoite să-şi apere pricina unei anumite proprietăţi faţă de un oarecare cetăţean, împăratul, deşi avea el însuşi prerogativa de a judeca acea cauză, a preferat s-o trimită înaintea unui tribunal public, astfel încât să nu poate fi acuzat de părtinire faţă de surorile lui. Cu adevărat a păzit acest împărat cu mare frică cuvântul Domnului şi anume acela că va fi vai de acela care va sminti pe vreunul dintre aceştia mici care vor crede în El."[127]

Doi creştini ortodocşi discutau într-o zi.

- Doamne ajută.
- Doamne ajută.
- Ce mai faci frate?
- Bine.
- Mă bucur.
- Dar tu?
- Şi eu bine cu mila Domnului.
- Frumos.
- Şi ce te mai preocupă?
- Smintelile.
- Smintelile?
- Da.
- De ce?
- Simt că nu mai pot face faţă.
- Cum aşa?
- Sunt slab în credinţă.
- Înţeleg.
- Ai vrut să ştii ce mă preocupă nu?
- Da.
- Ei bine acum ştii.
- Şi pe mine mă preocupă smintelile.
- Da?
- Da.
- Cum aşa?
- Crezi că singur te confrunţi cu ele?
- Da.
- Nu, te înşeli.
- Oare?
- Cum să nu.
- Păi cum?
- Toţi ne smintim la un anumit moment din viaţa noastră.
- Dar de ce?
- Fiindcă trăim într-o lume a păcatului.

[127] https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

- Aşa este.
- Dar trebuie să ai răbdare.
- De ce?
- Fiindcă într-un fel sau altul smintitorii vor fi pedepsiţi.
- Da?
- Da.
- Cum aşa?
- Uite tu de împăratul Iulian Apostatul ai auzit?
- Nu.
- A fost un împărat care a trăit după Sfântul Constantin cel Mare.
- Şi?
- Era păgân.
- Aşa şi?
- Iulian a voit să reintroducă păgânismul în imperiul bizantin.
- De ce?
- Iulian a fost botezat şi crescut creştineşte.
- Da?
- Da. Dar când a crescut s-a lepădat de Hristos şi a trecut pe păgânism.
- Trist.
- Purta barbă şi o mantie de filosof.
- Interesant.
- Ducea o viaţă virtuoasă.
- De ce?
- Ca să dovedească că poţi să fi virtuos şi fără să fi creştin.
- Înţeleg.
- Iulian fiindcă era viclean îi trata pe toţi creştinii la fel fie că erau autentici sau eretici.
- Ca să facă mare sminteală între creştini nu?
- Da. Iulian a confiscat averile care a fost date creştinilor de Sfântul Constantin cel Mare.
- Câtă răutate.
- Creştinii au fost obligaţi să restabilească templele zeilor.
- Ce urâciune.
- Copii creştinilor nu mai aveau voie să înveţe în şcolile publice.
- A persecutat Iulian pe creştini?
- Iulian nu a dar nici un ordin de persecuţie dar nu i-a pedepsit pe cei care omorau creştini.
- Înţeleg.
- Iulian Îl numea pe Iisus Galileanul. El ştia că Iisus a spus că din templul de la Ierusalim nu va rămâne piatră pe piatră. Aşa ca şi-a pus în minte să refacă templul de la Ierusalim.
- Şi a reuşit?
- Nu.
- De ce?
- Fiindcă când s-au apucat de construcţie constructorii au fost arşi de nişte limbi de foc care a ieşit din pământ.
- Interesant. Nu ştiam.
- Dar pentru toate smintelile lui Iulian Apostatul a fost pedepsit în cele din urmă de Dumnezeu.
- Cum?
- A purtat un război cu perşii în care a fost ucis.
- Înţeleg.
- Şi care au fost ultimele lui cuvinte?
- Care?
- Ai învins Galileene!
- Adică a recunoscut că Iisus a învins?
- Da.
- Iulian şi-a luat plata pe măsura faptelor sale.[128]

[128] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viaţa creştină* (Arad, 1929).

Dialogul de mai sus ne spune că smintitorii sunt unii care se consideră pe sine de neatins chiar şi de Dumnezeu. Poţi să sminteşti cât vrei şi pe cine vrei că nu vei fi tras la răspundere. Ei bine se pare că o astfel de logică este greşită fiindcă au fost mai mulţi mari smintitori cum a fost Iulian Apostatul care au ajuns să fie pedepsiţi pentru smintelile lor. La fel de bine acest lucru ar trebuii să dea de gândit celor care se vor să se avânte pe calea de a fi smintitori. „Orice înşelăciune, eres ori călcare a poruncilor lui Dumnezeu şi orice răutate şi păcat ce se lucrează pe faţă este şi se numeşte sminteală. Este şi se numeşte sminteală pentru că este contra voinţei lui Dumnezeu. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că această sminteală surpă şi pe ceilalţi oameni care văd şi aud acel păcat, îi împiedică din calea dreptei credinţe creştin ortodoxe, îi face să fie reci şi fără fierbinţeală în cinstirea de Dumnezeu şi a poruncilor Lui. Aceasta este pricina pentru care Dumnezeu numeşte sminteală şi piedică pe dumnezeii păgânilor, pentru că au aruncat pe evrei în slujirea la idoli şi-i oprea pe ei de la dreapta slujire şi cunoaşterea unuia, adevăratului Dumnezeu**: " … că de veţi sluji dumnezeilor lor, acesta vor fi cursă pentru voi"** (Ieşirea 23:33)."[129]

Ceea ce ne putem da seama este că moralitatea nu este un lucru de mare interes pentru vremurile noastre când omul crede că tot ceea ce trebuie să facă este să progreseze ştiinţific. Trebuie să ştim însă că smintelile sunt mari erori morale şi trebuie să luptăm împotriva lor. Aceasta fiindcă numai aşa în cele din urm vom ajunge să ne facem datoria de creştini ortodocşi. Că nu trebuie să fim piatră de poticnire morală ne-o spune gânditorul creştin Mihai Ora: „Toţi creştinii trebuie să păzească poruncile Domnului să nu calce nici una din ele, să nu lucreze vreun păcat ca să nu dea pricină de sminteală celorlalţi fraţi creştini, cât şi păgânilor: **„Nu fiţi piatră de poticnire, nici iudeilor, nici elinilor, nici Bisericii lui Dumnezeu"** ***(1 Corinteni 10:32).*** Pentru că cei de o credinţă, ai lor creştini, văzându-i pe ei păcătuind, se smintesc. Iar cei necredincioşi, văzând pe creştini, ucenicii şi urmaşii lui Iisus Hristos păcătuind, se smintesc şi ei şi se pornesc nu numai să defăimeze şi să hulească sfântul, cinstitul şi lăudatul nume al creştinismului şi pe toţi creştinii, dar să şi hulească chiar pe Iisus Hristos. Orice creştin care va spune vreun cuvânt sau va face vreun lucru rău, acesta îndoit se va osândi şi pentru cuvântul cel rău şi pentru lucrul pe care l-a făcut şi pentru sminteala pricinuită altora după cum spune Sfântul Vasile cel Mare: «Dacă din fire este lucrul rău care se face sau se grăieşte, cel ce a făcut aceasta sau a zis si pentru greşeala sa a zis si pentru sminteală are să dea seamă, precum de la Petru învăţăm, către care zice Domnul: **„Mergi înapoia Mea, satano! Sminteală Îmi eşti; că nu cugeţi cele ale lui Dumnezeu, ci cele ale oamenilor" (Matei 16:23).**"[130]

Este adevărat că nu toţi dintre noi putem devenii moralişti creştin ortodocşi însă cu toţii putem veghea ca societatea noastră să fie una atentă la moralitate. Ceea ce se poate vedea în vremurile noastre este că sunt din ce în ce mai puţini cei care sunt realmente interesaţi să nu smintească pe semenii lor. Aceasta fiindcă omul de azi – de afaceri, de carieră politică sau de mare faimă – se gândeşte numai la sine şi nu mai ţine cont de cei din jur. Tot gânditorul creştin Mihai Ora spune: „Se cade ca toţi creştinii să se păzească a călca poruncile lui Dumnezeu şi să ia aminte să nu dea pricină de sminteală. Mai mult decât oamenii de rând sunt datori a nu pricinui vreo sminteală toţi cei ce au dregătorii politiceşti, bisericeşti sau fireşti. Acest lucru îl pot face dacă se vor sili cu sârguinţă să păzească fiecare din ei treapta ce o au, cu fapte şi cu lucruri bune, potrivite şi cuviincioase chemării şi treptei lor după sfatul Sfântului Vasile cel Mare: **„Se cade fiecare, prin lucrurile sale cele bune, să adeverească funcţiunea sa.**"[131]

Ceea ce se poate vedea este că toţi sfinţii părinţi ai creştinismului ortodox au considerat că sminteala este incompatibilă cu viaţa creştin ortodoxă. În acest sens pentru noi creştinii ortodocşi sfinţii părinţi sunt reperele şi modelele ultime pe care le urmăm şi la care ne raportăm. Ei bine ştim că lumea de azi are cu totul ale modele

- morale
- şi sociale.

Acest lucru evident că trebuie să ne dea de gândit fiindcă în nici un fel autoritatea sfinţilor părinţi nu poate să fie contestată. Sfinţii părinţi creştin ortodocşi au ajuns să fie incomozi pentru lumea de azi şi aşa se face că în viaţa socială ei au ajuns să fie un subiect de periferie. Oameni de azi au ajuns să îşi creeze modele care să le confirme superficialitatea morală. Nu este de mirare că peisajul moral al societăţii noastre contemporane este:

- confuz,
- ambiguu
- şi dificil.

---

[129] Mihai Ora https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[130] Idem.
[131] Ibidem.

Tot gânditorul creştin Mihai Ora spunea: „pe cât de mare va fi plata binecuvântaţilor creştini, a acelora care îndreptează pe fraţii lor, tot atât vor lua mare osândă cei ce smintesc pe alţii. Cel ce întoarce pe păcătos din calea lui cea rătăcită, nu numai că izbăveşte sufletul fratelui din moarte, dar îşi acoperă şi mulţimea păcatelor sale: **„Fraţii mei, dacă vreunul va rătăci de la adevăr şi-l va întoarce cineva, să ştie că cel ce a întors pe păcătos de la rătăcirea căii lui îşi va mântui sufletul din moarte şi va acoperi mulţime de păcate" (Iacov 5: 19-20).** Dimpotrivă, cel ce va pricinui sminteală fratelui său şi din pricina smintelii îl va face să greşească, acesta nu numai că omoară sufletul fratelui său, dar se face pricinuitor de a rămâne neiertate păcatele sale. Pentru aceea Sfântul Vasile cel Mare îi socoteşte pe aceşti smintitori ca pe nişte omorâtori de oameni: Toată cugetarea care este contra voinţei lui Dumnezeu, aceasta este sminteală şi, venind întru lucrare, are osânda uciderii. Sfântul Ioan Gură de Aur spune că precum cei ce cinstesc pe fraţii lor cei mai mici vor primi ca plată Împărăţia cerurilor, tot aşa, dimpotrivă, cei care nu-i cinstesc, ci îi smintesc, vor lua mare osândă: **„Iar cine va sminti pe unul dintr-aceştia mici care cred în Mine, mai bine i-ar fi lui să i se atârne de gât o piatră de moară şi să fie aruncat în adâncul mării" (Matei 18:6).**"[132]

Ceea ce trebuie să evidenţiem aici este că mai ales cei care sunt în mari funcţii trebuie să se asigure că nu sunt sminteală celor pe care îi conduc. Aceasta fiindcă ei sunt unii care sunt luaţi drept:

- modele,
- repere
- şi tipologii

care trebuie să fie urmate şi de restul. În acest sens pentru un om simplu se poate spune că viaţa este mai uşoară în sensul că de la el oamenii nu au mari aşteptări şi nu se uită ca la un model. Cei care au mari funcţii trebuie să se cerceteze pe sine şi să ştie dacă pot să facă faţă sau nu. Aceasta fiindcă dacă ajung pe o funcţie şi sunt sminteală evident că fac multă pagubă. În acest sens gânditorul Mihai Ora spunea: „Conducătorii sunt datori mai mult decât poporul de obşte să nu pricinuiască supuşilor lor nici cea mai mică sminteală, pentru că vor fi urmaţi de supuşii lor. Cei mai mici au fireasca însuşire să privească la acei mai mari ca la o icoană şi dacă aceştia sunt buni, se fac si ei buni, iar dacă sunt răi, le urmează si se fac şi ei asemenea, precum zice Sfântul Ioan Gură de Aur: **„Fiindcă este fireşte ca totdeauna mulţimea supuşilor să privească la obiceiurile celor mai mari, ca la o icoană închipuită si să se asemene acelora"**. Pentru aceasta citim în Biblie că judecătorul Ghedeon, după ce a biruit pe ismaeliţi, pe Zevee şi pe Salmanan, a cerut de la ostaşii ce au fost împreună cu el la război, să-i dea sculele cele de aur, pe care le răpise de la vrăjmaşi şi luându-le pe ele, le-a topit în topitoare şi a făcut un idol. Deci, fiindcă a ridicat acest idol în ţara sa, Efrata, s-a făcut pricină să i se închine toţi supuşii săi şi ca atare idolul acesta a fost sminteală de obşte la tot poporul israilitenilor pentru că l-a împins pe el la slujirea idolilor şi l-a oprit de la slujirea adevăratului Dumnezeu: **„Dar am să vă rog si eu un lucru, a adăugat Ghedeon, să-mi dea fiecare din voi câte un cercel din prăzile voastre; căci vrăjitorii aveau mulți cercei de aur pentru că erau ismaeliți. Din acestea a făcut Ghedeon un efod si l-a pus în cetatea sa, în Ofra; si a fost aceasta pricină de păcat pentru tot Israelul si cursă pentru Ghedeon si pentru toată casa lui" (Judecători 8: 24-27)**. Iată sminteala pe care a pricinuit-o judecătorul şi cum a fost ea pricină să se împiedice de ea toţi supuşii lui."[133]

Din citatul de mai sus ne putem da seama că sminteala a existat din vremurile Vechiului Testament când oamenii în loc să se închine lui Dumnezeu au ajuns să îşi facă idoli. Iată de ce a ajunge să scrii o istorie exhaustivă a smintelii credem că este un lucru foarte greu de făcut. De ce? Fiindcă din vechime până azi au fost atât de multe sminteli în lumea noastră că cu greu mai pot să fie adunate la un loc. Această carte nu şi-a propus să fie o istorie a smintelii ci a voit să arate că în om din cele mai vechi timpuri există o tendinţă spre sminteală. Tot gânditorul creştin Mihai Ora spunea: „La oamenii cei mari în dregătorii atât de mult iau aminte supuşii lor, încât nu numai greşelile cele mici ale lor le socotesc mari, dar şi fără să aibă vreo greşeală în adevăr, cei supuşi lor plăsmuiesc şi zic că greşesc. Iată un exemplu. Ce este altceva mai strălucitor şi mai curat ca soarele? Nimic nu este mai curat si mai strălucitor ca soarele si cu toate acestea, astronomii din multa lor iscodire şi cu ajutorul telescoapelor, au văzut înlăuntrul acestui preacurat şi prea strălucit disc al Soarelui nişte nori mici întunecaţi. Din aceasta să se înveţe toţi cei ce au demnităţi lumeşti, cât trebuie să fie ei de luminaţi şi de curaţi, ca să lumineze cu fapta bună ca soarele sau mai bine a zice mai mult decât soarele, ca să nu găsească pricină supuşii lor a le lipi vreo întinăciune sau vreo prihană."[134]

[132] Ibidem https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).
[133] Ibidem.
[134] Ibidem.

Afirmaţia de mai spus conţine un mare adevăr. Oamenii au un fel de răutate în ei şi când cineva ajunge să îi conducă chiar dacă acea persoană este competentă vor fi destul de mulţi care îi vor găsii nod în papură şi o vor discredita. Ei bine iată să sminteala nu este un lucru pe care numai marii conducători îl pot face ci la fel de bine şi cei mici şi care sunt conduşi. Cu privire la acest lucru tot Mihai Ora spunea: „sminteala poate să fie mai mică sau mai mare după cum şi demnităţile acelora care le făptuiesc, sunt mai mici sau mai mari. Aşa, de pildă unul şi acelaşi păcat al curviei, dacă se lucrează pe faţă de un om de rând şi simplu, este o sminteală mică, iar dacă se face de o faţă bisericească este mult mai mare. Şi sminteala, adică cea pe care o pricinuieşte un om de rând, se aseamănă cu o piatră mică, cu un bulgăraş de pământ ce se află în mijlocul drumului şi foarte puţini se împiedică de el, iar sminteala pe care o pricinuieşte o faţă bisericească se aseamănă cu o stâncă mare de care toţi se împiedică."[135]

Un alt lucru care stă la baza smintelilor morale din societatea noastră este lipsa de educaţie. Sunt din ce în ce mai mulţi care nu sunt educaţi şi pentru aceasta ei sunt

- grosieri,
- bădărani,
- neciopliţi
- şi vulgari.[136]

Omul care nu este educat moral şi social nu numai că este o sminteală pentru cei din jur dar la fel de bine mai trebuie să ştim că este mult mai înclinat spre a smintii şi pe alţii. Aceasta fiindcă el nu ştie ce este moral şi ceea ce este imoral ca unul care mai toată viaţa a trăit în ignoranţă şi nepăsare. Ceea ce trebuie să ştim este că *omul rafinat duhovniceşte* chiar dacă nu este un om prea şcolit ajunge să fie unul care să ştie exact ceea ce trebuie să facă şi cum să se comporte în societate.

Sfinţii părinţi şi mai ales Sfântul Maxim Mărturisitorul ne spune că trebuie să îi evităm pe cei care produc sminteală în societate**. „**Nu primi pe cei ce te smintesc aducându-ți păreri chiar şi asupra unor oameni; căci, cei ce primesc sminteli în orice chip din bunăvoinţă nu cunosc calea păcii care povăţuieşte prin dragoste la cunoştinţa de Dumnezeu pe îndrăgitorii ei**.**"[137]

Acesta fiindcă trebuie să ne dăm seama că dacă ajungem să evităm pe smintitori în cele din urmă ei vor rămâne singuri şi îşi vor da seama că nimeni nu îi preţuieşte. Ceea ce este mai trist este că în zilele noastre smintitorii sunt

- adulaţi
- ovaţionaţi
- şi lăudaţi.

De ce? Fiindcă sunt mulţi care sunt sătui de rutina unei vieţi obişnuite şi vor să iese din cotidian. Mai ales la marile concerte rock acest lucru poate să fie văzut. La marile concerte rock lucruri smintitoare pe cum sunt:

- cerceii,
- tatuajele
- sau body-pearcing

sunt ovaţionate şi lăudate. Sunt mai mult tineri care la şcoală nu au învăţat că trebuie să îşi pună cercei în ureche sau să se tatueze dar fiindcă îi văd pe vedete rock sau de cinema că fac acest lucru ei bine vor începe să facă şi ei la fel.

Sminteala este un lucru care trebuie să ştim că este contagioasă şi pentru aceasta trebuie să fie ancoraţi foarte bine şi profund în morala creştin ortodoxă pentru ca să nu fim luaţi de valul smintelilor imorale din jurul nostru.

Smintelile sunt unele care ne pot duce sufletul în iad. Aceasta fiindcă am putut vedea încă din primele pagini ale acestei cărţi că Iisus a condamnat sminteala. Dacă suntem smintitori evident că ceea ce spune Iisus nu are nici o valoare pentru noi. Totuşi cei mai mari smintitori sunt unii care

- sunt conştienţi
- îşi dau seama
- şi realizează

că merg împotriva lui Hristos.

Deşi în această lume lucrurile pot să fie cât se poate de conveniente pentru un smintitor nu acelaşi lucru va fi şi în viaţa de apoi. Aceasta fiindcă ştim că vom plăti în viaţa de apoi ceea ce facem în această viaţă.

---

135 Ibidem.

136 A se vedea Radu Teodorescu, *Vulgaritatea: o problemă a timpului nostru* (Cugir, 2018).

137 Sfântul Maxim Mărturisitorul apud https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

Sminteala morală este o obişnuinţă a societăţii noastre fiindcă cei mai mulţi dintre noi ne-am obişnuit cu acest lucru. Ţine de noi să luăm atitudine şi să ajungem să scoatem sminteala din societatea noastră. Sfântul Vasile cel Mare spunea în acest sens: „cine va zice vreun cuvânt bun sau va face vreun lucru bun, iar cel ce va auzi acel cuvânt bun al lui şi va vedea lucrul cel bun şi din necunoştinţa şi neînţelegerea lui se va vătăma, atunci este curat de vătămarea celui ce fără socoteală s-a smintit”.[138]

Doi istorici discutau într-o zi.

- Bună ziua.
- Bună ziua.
- Ce mă bucur să te văd.
- Şi eu.
- Ce mai faci?
- Studiez ca de obicei.
- A foarte frumos.
- Aşa este.
- Şi ce studiezi?
- Ştii ce?
- Ce?
- Am putut să văd cât de smintitoare şi de plină de scandal este istoria uneori.
- De ce?
- Au fost atât de multe mari sminteli şi scandaluri în istorie.
- Asta aşa este.
- Ştii la ce mă gândesc?
- Nu.
- Unde este Dumnezeu?
- Adică?
- Unde a fost Dumnezeu când toate aceste lucruri oribile au avut loc în istorie?
- La ce te referi mai exact?
- Războaie, lagăre de exterminare, pandemii, gladiatori sau crucificări.
- A, înţeleg.
- Deci unde a fost Dumnezeu?
- Dumnezeu a fost în istorie.
- Şi de ce nu a intervenit?
- Fiindcă nu a fost lăsat.
- Cum aşa?
- Uite aşa.
- Nu te înţeleg.
- Dumnezeu l-a creat pe om liber?
- Da.
- Poate omul să facă binele sau răul?
- Da.
- Face Dumnezeu răul?
- Nu.
- Deci nu Dumnezeu a făcut toate aceste grozăvii?
- Nu.
- Omul le-a făcut nu?
- Da.
- Deci de că să dăm vina pe Dumnezeu?
- Aşa este. De ce am da vina pe Dumnezeu.
- Dumnezeu intervine în istorie numai dacă este lăsat.
- Da?
- Da.
- Bine de ştiut.
- Dar totuşi mai de vreme sau mai târziu oamenii îşi vor lua plata pentru acţiunile lor.

[138] Sfântul Vasile cel Mare apud https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

- Cum?
- O să îți dau un exemplu.
- Chiar te rog.
- Era în vechime când erezia ariană făcea mari ravagii.
- Și?
- Un episcop arian pe nume Chiril nu îi putea suporta pe creştinii ortodocşi.
- Înțeleg.
- Pe atunci la conducere era un rege vandal pe nume Huneric.
- Și?
- Ce s-a gândit arianul Chiril?
- Ce?
- Ce ar fi să îl ațâț pe regele Huneric împotriva creştinilor ortodocşi?
- Și a reuşit?
- Da.
- Ce trist.
- Așa este.
- Și ce a urmat?
- Huneric era foare crud ca om dar şi ca rege.
- Îmi dau seama din moment ce era vandal.
- Huneric a dat ordin ca toți creştinii ortodocşi să fie închişi în biserici.
- Și?
- La uşile bisericilor să fie prăvălite mari pietre de stâncă.
- Ca să nu mai poată ieşii?
- Da.
- Câtă cruzime.
- A mai dat un ordin.
- Care?
- Toți călugării creştin ortodocşi să fie făcuți sclavi.
- Nu se poate.
- Ba da.
- Și ce a urmat?
- Ei bine între creştinii ortodocşi dorința de a mărturii pe Hristos a crescut şi mai mare.
- Cum aşa?
- Fiindcă ei ştiau de martirii de mai înainte de ei.
- A da. Aşa este.
- Dar pedeapsa lui Dumnezeu nu a pregetat să vină peste Huneric.
- Nu?
- Nu.
- Cum?
- Fiindcă dintr-o dată şi fără de cauză trupul lui Huneric a început să putrezească.
- Ce interesant.
- Așa este.
- Și nu a mers la doctori?
- Ba da.
- Și?
- Doctorii nu au găsit cauza putrezirii cărnii lui.
- A fost pedeapsa lui Dumnezeu.
- Evident.
- Foarte interesantă povestea ta.
- Mă bucur că ți-a plăcut.
- Îmi dau seama că mai de vreme sau mai târziu smintitorii vor fi pedepsiți.
- Așa este.
- La revedere.[139]

[139] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Avem mai sus ceea ce se poate spune ca o intervenţie directă a lui Dumnezeu în istoria umană. Este bine să ştim că dacă vom fi mai cu luare aminte vom vedea că sub o formă sau alta Dumnezeu intervine în istoria lumii. Ceea ce este mai trist este că oamenii de azi tind să vadă istoria

- autonom,
- antropocentric
- şi imanent.

Marii smintitori ai istoriei nu au sfârşit-o bine şi sub o formă sau alta pedeapsa lui Dumnezeu i-a atins. Smintelile fie că sunt

- sociale,
- politice,
- ştiinţifice
- sau artistice

sunt cu toate morale în esenţa lor. Totuşi ele sunt recuperabile fiindcă dacă omul se pocăieşte el va primii iertarea lui Dumnezeu.[140]

CONCLUZII

Aceasta carte se doreşte să fie un antidot împotriva smintelii. De ce? Fiindcă ceea ce mai mulţi părinţi duhovniceşti au remarcat este că meditaţia ajută mult şi este un remediu eficient împotriva smintelii. Cum aşa? Dacă suntem sminţiţi de ceva şi de cineva trebuie să ne facem timp şi să intrăm în sufletul nostru şi să ne dăm seama care sunt:

- cauzele,
- motivele
- şi raţiunile

pentru care am ajuns să fim sminţiţi.

Ceea ce ne spune istoria creştin ortodoxă[141] de 2000 de ani este că smintelile sunt inevitabile. În acest sens smintelile au venit sunt mai multe forme:

- erezii,
- schisme,
- scandaluri,
- dezbinare
- sau ură

toate aceste lucruri au putut să fie văzute în istoria creştin ortodoxă. Cu privire la fenomenologia smintelii gânditorul creştin Mihai Ora spunea: „Credincioşii trebuie sa se ferească:

1. A nu produce sminteală: Deci să nu ne mai judecăm unii pe alţii, ci mai degrabă judecaţi aceasta: **„Să nu daţi fratelui prilej de poticnire sau de sminteală" (Romani 14:13).**

2. Să fugă de ceea ce-i sminteşte: **„Iar dacă ochiul tău cel drept de sminteşte pe tine, scoate-l şi aruncă-l de la tine, căci mai de folos îţi este să piară unul dintre mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă. Şi dacă mâna ta cea dreaptă e sminteşte pe tine, taie-o şi arunc-o de la tine, căci mai de folos îţi este să piară unul din mădularele tale, decât tot trupul tău să fie aruncat în gheenă**" (Matei 5:29-30).

3. Mai bine să renunţe la orice este al lor şi le place decât să dea lor prilej de a se sminti: **„Bine este să nu mănânci carne, nici să bei vin, nici să faci ceva de care fratele tău se poticneşte, se sminteşte sau slăbeşte în credinţă"** (Matei 14:21).

4. Să fugă de cei care produc sminteala: **" .. fraţilor, să vă păziţi de cei ce fac dezbinări şi sminteli împotriva învăţăturii pe care aţi primit-o. Depărtaţi-vă de ei**" (Romani l6: 17) "[142]

Adevărul este că am ajuns să trăim într-o societate care este mult prea permisivă cu sminteala şi smintitorii. Ceea ce am arătat în această carte este că în nici un caz nu trebuie să credem că sminteala este un lucru

- firesc
- şi natural

[140] A se vedea Petru Vintilescu, *Spovedania și duhovnicia* (Alba Iulia, 1995).
[141] A se vedea Ioan Rămureanu, *Istoria bisericească universală* (Bucureşti, 1987).
[142] Mihai Ora https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

în societatea noastră. Trebuie să luăm atitudine şi să îi izolăm pe smintitori pentru ca ei să nu mai rănească cu smintelile lor. Aceasta fiindcă numai aşa în cele din urmă vom ajunge să trăim într-o societate frumoasă şi sănătoasă. Sminteala după cum am spus trebuie să ştim că poate să fie înfrântă dacă mai mulţi creştini ortodocşi se unesc împotriva ei.

„După ce vă veţi adeveri că răul acela şi păcatul pe care le-a făcut fratele sunt adevărate, atunci suntem datori să ne aducem aminte de porunca lui Dumnezeu care zice: **Nu judecaţi, ca să nu fiţi judecaţi (Matei 7:7).** Mai bine este să spunem: „Fratele acela a greşit astăzi şi eu am să greşesc mâine; acela a făcut o greşeală mică, iar eu voi face greşeli mult mai mari". Chiar dacă acela care greşeşte este diacon, preot, călugăr să nu ne smintim, şi nici să nu ne oprim de a mai face binele şi să zicem: Ce dacă este diacon, preot sau călugăr, ministru, sau împărat, oare nu este şi el tot om? Şi aceleaşi patimi pe care le au toţi oamenii le are cel ce a greşit, căci doar nu este înger. Aşadar se cade mai degrabă să acoperim pe cât putem greşeala fratelui nostru şi aceasta din patru motive:

1. ca să nu audă vreun alt creştin şi să se smintească şi să greşească;

2. ca să nu audă păgânii şi ereticii şi să se bucure defăimând credinţa noastră creştin ortodoxă şi să hulească pe Hristos. Împăratul David a poruncit evreilor să nu descopere uciderea lui Saul şi a lui Ionatan, ca să nu audă cei de alt neam şi să se bucure: **„Nu povestiţi în Ghet si să nu vestiţi la ieşirile Ascalonului, ca nu cumva să audă să se bucure feţele celor de alt neam şi să se veselească feţele celor netăiaţi Împrejur" (2 Împăraţi 1:20);**

3. „Dacă noi vom acoperi greşeala fratelui nostru, atunci şi Dumnezeu va acoperi greşelile noastre", după cuvântul avvei Pimen;

4. Să ne asemănăm cu cei doi buni fii ai lui Sim şi Iafet, care n-au voit nu numai să arate celorlalţi, dar nici singuri să vadă goliciunea tatălui lor Noe, ci au acoperit-o cu o haină mergând cu faţa înapoi ca să n-o vadă nici ei, nici alţii: **„Dar Sim şi Iafet au luat o haină, şi punând-o pe amândoi umerii lor, au intrat cu spatele înainte şi au acoperit goliciunea tatălui lor şi feţele lor fiind întoarse înapoi, n-au văzut goliciunea tatălui lor (Facera 9:23)".** Precum cei doi, Sem şi Iafet au primit binecuvântarea tatălui lor cel trupesc Noe, tot aşa şi cel ce acoperă greşelile părinţilor lui duhovniceşti primeşte binecuvântarea de la ei şi de la Însuşi Dumnezeu."[143]

După cum am spus în cele mai multe cazuri sminteala este circumstanţială. Aceasta fiindcă nu toţi oameni sunt smintitori. Trebuie să ne dăm seama că smintitorii sunt după cum am spus unii care au ajuns să se înrăiască în aşa măsură că simt

- bucurie
- şi satisfacţie

atunci când smintesc.

Am insistat în această carte pe caracterul amartiologic al smintelii adică pe faptul că sminteala este un mare păcat care cu mare greutate mai poate să fie iertat. Aceasta fiindcă sunt puţini cei care vor să se pocăiască dintre smintitori. Totuşi am evidenţiat că sunt şi smintitori care la un moment dat simt părere de rău şi vor să se pocăiască.

Cu privirea la păcătoşi gânditorul creştin ortodox Mihai Ora spunea: „Sunt trei feluri de păcătoşi.

1. Cei care degrabă se îndreaptă spre pocăinţă, iar cad şi iar se ridică.

2. Sunt alţii care anevoie se ridică din cădere, dar îşi doresc mult să se pocăiască.

3. Alţii dacă au căzut în deznădăjduire şi-au împietrit inimile, L-au părăsit pe Dumnezeu, s-au lepădat ei înşişi în mâinile diavolului. Ori în Biblie scrie: **„Cel drept cade de şapte ori şi tot se scoală" (Pilde 24:46).** Şi tot în Sfânta Scriptură stă scris: **„De câte ori cazi, ridică-te şi te vei mântui."**[144]

Am vorbit mai pe larg despre faptul că sminteala are loc de cel mai multe ori şi în cadrul clericilor Bisericii. Este plină mas media de reportaje de episcopi homosexuali sau de preoţi pedofili ca să nu mai vorbim să sunt şi preoţi beţivi sau desfrânaţi. Viaţa Sfântului Antonie cel Mare ne spune că Dumnezeu vrea ca mai mult să ne vedea de păcatele proprii şi de viaţa proprie şi să nu ţinem cont de ceea ce fac alţii din jurul nostru cu vieţile lor.[145]

Ceea ce am evidenţiat aici este că sunt şi smintitori care nu sunt conştienţi că ceea ce fac ei este o sminteală. Odată ce ajung să fie mustraţi ei bine în cele din urmă ei se vor pocăii. Totuşi sunt şi cazuri de sminteală demonică în care smintitorul chiar dacă este mustrat nu se pocăiască.

---

[143] Ibidem.
[144] Ibidem.
[145] A se vedea *Patericul egiptean* (Alba Iulia, 1991) la viaţa Sfântului Antonie cel Mare.

Cu privire la circumstanţele păcatului smintelii Mihai Ora spunea:
„Ne putem face părtaşi şi la păcatele altora?

Da, ne putem face părtaşi la păcatele altora şi iată cum:

1. „Când îndemnăm pe alții la păcat";
2. „Când dăm sfat altora să păcătuiască" (Ioan 11 :49-50);
3. „Când poruncim altora să păcătuiască" (Matei 2:] 6);
4. „Când ne învoim la păcatul altuia" (Faptele Apostolilor 22:20);
5. „Când tăcem şi nu înfruntăm pe cel ce păcătuieşte" (Pilde 29:24);
6. „Când trecem cu vederea şi nu pedepsim pe păcătoşi";
7. „Când ascundem şi apărăm pe păcătoşi" (Luca l l :47-48);
8. „Când încuviinţăm păcatele altora" (Romani 1:32);
9. Când dăm prilej de sminteală spre păcat (Luca 22:3-6)."[146]

Am încercat să facem în această carte legătura dintre draci şi sminteală fiindcă sunt dracii cei care de multe ori ajung să îi inspire pe smintitori. Aşa se face că sunt mulţi care ani de zile şi uneori chiar zeci de ani ajung să persiste în sminteala lor. Trebuie să ne dăm seama că sminteala poate să fie de origine demonică şi că acest gen de sminteală nu poate să fie îndreptată cu mustrări ci mai mult cu rugăciune.[147]

Prin urmare ceea ce am dorit să evidenţiem în această care este să arătăm că diavolul este smintitul smintiţilor. Tot ceea ce face diavolul este sminteală şi este bine să ne dăm seama de acest lucru. Diavolul ajunge să smintească mai ales prin oameni. El în acest sens:

- influenţează,
- corupe
- şi manipulează

pentru ca omul să ajungă la sminteală.

Pentru a ajunge la sursa ultimă a smintelilor din lumea noastră evident că vom ajunge la diavol. Aceasta fiindcă el este unul care trebuie să ştim că îşi face lucrarea foarte bine prin

- intermediari,
- acoliţi
- şi adepţi.

Diavolul din răutate ajunge să smintească dacă este posibil şi pe creştinii ortodocşi. Aceasta fiindcă el vrea ca nimeni să nu se mântuiască. Mihai Ora spune: „Sminteala ca şi ispita, ne dă ocol, nu se poate fără ea (căci după cuvântul Sfinţilor Părinţi, dacă s-ar ridica ispitele, nu s-ar mai mântui nimeni), dar creştinul adevărat nu cedează căci ştie că: **„Cel care va răbda până la sfârşit acela se va mântui"(Matei 10:22).** Sfântul evanghelist Matei ne spune despre pedeapsa care-i aşteaptă la Înfricoşata Judecată pe ce-i ce fac sminteală: **„Trimite-va Fiul Omului pe îngerii Săi, vor culege din împărăţia Lui toate smintelile şi pe cei ce fac fărădelegea, şi-i vor arunca pe ei în cuptorul cu foc; acolo va fi plângerea şi scrâşnirea dinţilor" (Matei 13:41-42).** Satana, prin frica de suferinţă a trupului şi prin ignoranţa raţiunilor mântuirii, ţine omul în îngustime, în nedezvoltare, în nonsens, cu un cuvânt: în sminteală de Dumnezeu. Omul trebuie să fie vigilent de la începutul şi până la sfârşitul vieţii sale să nu se smintească sau să nu smintească pe cineva. Să nu smintim vreun frate al nostru prin cuvânt sau prin lucru şi nici să nu ne smintim de păcatele pe care le fac alţii. Chiar atunci când ne-am smintit sau am smintit pe alţii, să avem nădejde de iertare, să ne pocăim, să alergăm la preotul nostru duhovnic şi să ne spovedim. Canonul de rugăciune către puterile cereşti şi toţi Sfinţii spune aşa în cântarea a treia: „Rogu-mă, Serafimi, Stăpânii, izbăviţi-mă de smintelile vrăjmaşilor; voi Domnii, Căpetenii, Scaune şi Arhangheli, împreună cu toţi îngerii, rugaţi pe Dumnezeu pentru mine păcătosul". A fi creştin înseamnă să crezi în lumină chiar daca te afli în mijlocul întunericului, să ai nădejde chiar atunci când totul pare pierdut, să te uiţi la lumea cufundată în păcat cu compasiune şi cu blândeţe."[148]

Într-o lume instabilă şi schimbătoare de la oră la oră ceea ce trebuie să ştim este că este foarte greu să ajungem să nu deznădăjduim de faptul că vom ajunge să învingem smintelile din jurul nostru. Totuşi ceea ce trebuie să facem este să ajungem la un fel de imunitate în care smintelile

- să nu ne mai atingă,
- să nu ne mai afecteze
- şi să nu ne mai influenţeze.

---

146 Mihai Ora https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

147 A se vedea Antonie de Suroj, *Şcoala rugăciunii* (Bucureşti, 2006).

148 Mihai Ora https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

La fel de bine cititorul trebuie să ştie că această carte nu şi-a propus să fie o elucidare totală şi deplină odată pentru totdeauna a smintelii. Rostul acestei cărţi este să fie mângâiere şi întărire celor care se confruntă cu smintelile în comunităţile lor. Am evidenţiat aici şi cazuri în care Dumnezeu a pedepsit pe smintitori. Smintitorii dacă se vor pocăii vor fi pedepsiţi în această viaţă sau dacă nu în viaţa de apoi. În acest sens am evidenţiat că deşi smintelile sunt mari probe de credinţă ele nu sunt imposibile şi totuşi pot să fie depășite. Cele mai bune cazuri sunt cazurile sfinţilor care au reuşit să treacă peste sminteli şi s-au ridicat deasupra lor. Totul este în cele din urmă un exerciţiu de voinţă.[149]

La o oră dintr-un seminar teologic ortodox studenţii au început să discute cu părintele lor profesor.

- Părinte că tot suntem aici.
- Da.
- Cum este cu sminteala?
- Adică?
- Ce facem atunci când suntem smintiţi?
- Este simplu.
- Adică?
- Să vă pocăiţi.
- Dar de ce îngăduie Dumnezeu sminteala în lumea noastră?
- Dintr-un motiv teologic şi antropologic.
- Și care este acel motiv?
- Dumnezeu nu intervine de multe ori în istoria umană până ce nu i se permite.
- Dar cine nu îi permite lui Dumnezeu să intervină în societatea umană?
- O sunt atât de mulţi.
- Da?
- Da.
- Și cine sunt ei?
- Vă voi da un exemplu.
- Vă ascultăm cu mare interes.
- Credeţi că un dictator Îl lasă pe Dumnezeu să lucreze în ţara lui?
- Nu.
- Tiranii deşi nu recunosc sunt oameni care sunt împotriva lui Dumnezeu.
- Asta aşa este.
- Și sunt şi mulţi alţi.
- Cum ar fi?
- Ereticii.
- Ce este cu ei?
- Ereticii ţin la părerile lor mai mult decât la părerile lui Dumnezeu.
- Cum a fost Arie?
- Da.
- Bine de știut.
- Credeţi că un criminal în serie ţine cont de Dumnezeu?
- Nu în nici un caz.
- Deci vedeţi sunt mulţi care ar putea să Îl lase pe Dumnezeu să lucreze dar nu vor.
- Fiindcă s-au înrăit?
- Da.
- Interesant.
- Ereticii sunt poate cei mai mari smintitori.
- De ce?
- Fiindcă ei deşi ştiu adevărul de credinţă îl ignoră.
- Și de ce nu sunt pedepsiţi.
- Uneori sunt pedepsiţi.
- Da?
- Da.
- Ne puteţi da un exemplu?

[149] A se vedea Viktor E. Frankl, *Voința de sens. Fundamente și aplicații ale logoterapiei* (Editura Trei, 2021).

- Da.
- Vă ascultăm.
- Noi de ereticul Nestorie ați auzit?
- Da.
- Cine a fost el?
- Nestorie spunea că Sfânta Maria nu a fost născătoare de Dumnezeu ci numai născătoare de om.
- Aşa este.
- Şi ce este cu Nestorie?
- Ei bine Nestorie a ajuns să contamineze pe mulți cu erezia lui.
- Ştim asta.
- Printre ei a fost şi împăratul Teodosie.
- Aşa de sus a ajuns erezia?
- Da.
- Interesant.
- Împăratului Teodosie i-a fost explicat că în Hristos sunt două naturi umană şi dumnezeiască într-o singură persoană şi nu sunt două persoane în Hristos după cum spunea Nestorie.
- Înțelegem.
- Ei bine împăratul Teodosie a vrut să îl facă pe Nestorie să renunțe la erezia lui.
- Şi a reuşit?
- Nu.
- Şi ce a făcut?
- A dat ordin ca toate cărțile lui Nestorie să fie arse.
- Bine a făcut.
- La fel de bine Nestorie a fost şers din toate dipticile ortodoxe.
- Şi ce a urmat?
- Nestorie era încremenit în erezia lui.
- Păcat.
- Aşa că împăratul Teodosie a dat ordin ca Nestorie să fie exilat.
- Şi nici aşa nu s-a pocăit?
- Nu.
- Era eretic în adevăratul sens al cuvântului.
- Aşa este.
- Şi unde a fost exilat?
- În pustiurile Africii.
- Bine au făcut că l-au exilat.
- Şi aici Nestorie o batjocorea pe Sfânta Maria.
- Vai de mine.
- Dar totul a fost aşa până într-o zi.
- De ce?
- Pedeapsa lui Dumnezeu a venit peste Nestorie.
- Cum?
- A făcut cancer la limbă.
- Interesant.
- Mult s-a chinuit Nestorie de acest cancer la limbă.
- Ne dăm seama.
- Şi ce a urmat?
- Nestorie a murit în mari chinuri.
- Deci se poate spune că pedeapsa lui Dumnezeu a venit asupra lui?
- Da.
- Deci Dumnezeu totuşi pedepseşte pe smintitori?
- Da.
- Este un caz interesant acesta nu Nestorie.
- Aşa este.[150]

[150] Din Grigorie Comşa, *1000 de pilde pentru viața creştină* (Arad, 1929).

Avem şi aici un alt caz al unui alt mare smintitor care a murit pedepsit de Dumnezeu. Ceea ce este cel mai trist este că cei mai mulţi smintitori nu se tem de Dumnezeu şi nici nu au nici un fel de evlavie faţă de el. este bine să ştim că smintelile din Biserică chiar dacă sunt mari pot să fie depășite dacă există bună voinţă şi dorinţa de a ne mântuii. De multe ori drumul spre mântuirea duce şi prin sminteli. „Sfântul Ioan Gură de Aur zice că **„Toată lumea este plină de sminteli şi de piedici”.** Asemenea lor spune şi Solomon: **„Cunoaşte că prin mijlocul a multe curse treci” (Sirah 9: 18)**, cuvinte tâlcuite de Sfântul Ioan Gură de Aur: **„N-a zis că pe lângă curse vei trece, ci prin mijlocul curselor, că de amândouă părţile sunt prăpăstiile”.** Vom putea să nu ne prindem în atâtea curse şi să nu ne poticnim în atâtea piedici dacă vom lua aminte la noi înşine, păzind cele predate în Biblie şi de Sfinţii Părinţi.”[151]

Această carte şi-a atins scopul şi obiectivul dacă ne poate să ofere mângâiere şi încurajare celor care trec prin sminteli. Autorul am trecut şi el prin mai multe sminteli şi se poate spune că are o oarecare experienţă cu privire la cum se manifestă smintelile în Biserica Creştin Ortodoxă şi în afara ei. Acesta este un motiv care să ne facă să ajungem să ne dăm seama că sminteala depășită ea poate să devină o experienţă care să ne întărească şi mai mult în credinţa creştin ortodoxă. Aceasta fiindcă în cele din urmă se poate spune că depăşirea smintelilor sunt o formă de nevoință creştin ortodoxă.[152]

[151] Mihai Ora https://orthomihail.wordpress.com/2010/11/05/despre-sminteala/ (accesat pe 18.04.2022).

[152] A se vedea Sfântul Paisie Aghioritul, *Nevoință duhovnicească* (Bucureşti, 2022 reeditare).